

ΑΘΕΝΣ ΒΟΪΣ

OK
ZOOMER

#xarisesena

ΕΤΕΛΕΝ!

**Μπορούν να φτάσουν
πολύ ψηλά.
Μόνο μαζί τους μπορούμε
κι εμείς να πάμε ψηλότερα.**

Ξέρουμε ότι οι δυνατότητες τους δεν έχουν όρια.
Γι' αυτό, βοηθάμε τους ανθρώπους μας να τις ενισχύουν,
να ξεπερνούν τον εαυτό τους και να εξελίσσονται.
Και μόνο έτσι, εξελισσόμαστε κι εμείς μαζί τους.

Όλα όσα είμαστε, χάρη σε σένα.
team.lidl.gr

Από αριστερά
προς δεξιά:

Ναταλία
Υπάλληλος
Καταστήματος

Γιάννης
Διευθυντής
Καταστήματος

Ελπίδα
Υπάλληλος
Καταστήματος

Θοδωρής
Υποδιευθυντής
Καταστήματος

Boomers have left the building

Η δημιουργία του περιοδικού που κρατάτε στα χέρια σας, ή που ξεφυλλίζετε ψηφιακά, δεν ήταν εύκολη υπόθεση. Κάποια στιγμή το 2023 ο Φώτης Γεωργελές, εκδότης και διευθυντής της Athens Voice, μου παρουσίασε συνοπτικά την ιδέα του για τα 20στά γενέθλια της εφημερίδας. Ήθελε, εκτός των άλλων, να βγει ένα νέο περιοδικό με την ιδιαιτερότητα ότι όλοι οι συντελεστές θα είναι στην ηλικία των 20. Μου ζήτησε να το αναλάβω. Σχεδόν δύο χρόνια έγγραφα για τη Voice τότε και φυσικά δέν δεν είχα πώς στήνεται ένα περιοδικό, τα στάδια που περιλαμβάνει μια τέτοια διαδικασία. Είναι όμως τέτοιος ο έρωτάς μου για τα έντυπα που, και μόνο στο άκουσμα της πρόκλησης, οι παλμοί μου αυξήθηκαν. Πριν προλάβουμε να συζητήσουμε το οτιδήποτε, τον ρώτησα αν εννοεί όλοι-όλοι οι συντελεστές. «Ακόμα και ο γραφίστας;» Ήθελα να το σχεδιάσουμε όλο από την αρχή. Μου είπε να κάνω ό,τι θέλω. Ο σχεδιασμός ενός εντύπου δεν είναι απλά ένα περιτύλιγμα της ύλης, αλλά πολύ περισσότερο. Αν το περιοδικό ήταν καινούριο, έπρεπε να ξεκινήσουμε από την οπτική του ταυτότητα. Έτσι κι έγινε.

Στους μήνες που ακολούθησαν έστησα μια βασική ομάδα. Δεν ήταν καθόλου εύκολο. Τα άτομα έπρεπε να γράφουν καλά, να είναι συνεργάσιμα, να έχουμε κάπως παρόμοια αισθητική και φυσικά να είναι στο ηλικιακό εύρος που απαιτούσε το πρότζεκτ. Η ομάδα σταθεροποιήθηκε μετά από δύο μήνες. Γραφίστα (και μάλιστα πολύ καλό) είχα από την πρώτη μέρα. Ύστερα έπρεπε να εξηγήσω σε όλους αυτούς τους ανθρώπους που είχαν κληθεί να γράψουν, να δημιουργήσουν κολάζ ή εικονογραφήσεις, να σχεδιάσουν ντζάιν, να φωτογραφίσουν ή απλά να ρίξουν ιδέες στο τραπέζι, τι είναι αυτό το πράγμα, πώς θα μοιάζει και κυρίως σε ποιους θα απευθύνεται.

Το τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας δεν είναι τίποτα άλλο παρά ένα ολοκαίνουριο περιοδικό όπως το φαντάστηκαν, το έχτισαν και το «ωρίμασαν» μια ομάδα ατόμων στα 20 τους. Που ανήκουν στη λεγόμενη και γενιά Z. Απεχθάνομαι όμως τους τεμαχισμούς των γενεών σαν να είναι ομοιόμορφα φιλέτα κόσμου, που επινοούν ονόματα και κατατάσσουν τα άτομα που γεννήθηκαν μέσα σε περίπου 15 χρόνια εντός τους, προσπαθώντας να τους προσδώσουν χαρακτηριστικά, ιδιότητες και συμπεριφορές. Παραβλέποντας συχνά ότι ένας genZer, ένα/μία/ένας εκπρόσωπος της γενιάς αυτής τέλος πάντων, μπορεί να μην έχει και πολλά κοινά με έναν συνομήλικό του. Γιατί συμβαίνει μεγαλώνοντας να δημιουργούνται τέτοιες βαθιές τομές ανάμεσά μας, που πλάθουν όχι απλώς διαφορετικούς ανθρώπους, αλλά συχνά και διαφορετικά σύμπαντα. Μέσα σε αυτήν την ετερότητα που μας χαρακτηρίζει, δεν ήθελα να ισχυριστούμε ότι αυτό είναι ένα περιοδικό που αντιπροσωπεύει τη γενιά Z. Μπορείτε να δείτε όμως ψήγματα ενδιαφερόντων, τρόπων έκφρασης και εκφοράς, προβληματισμών, αισθητικής και ματιάς ατόμων που ανήκουν σ' αυτή τη γενιά.

Δυσκολεύομαι να βρω μια στακάτη πρόταση για να αποτυπώσω το ότι μαζεψήκαμε άτομα πάνω-κάτω 20 ετών για να στήσουμε ένα ΕΝΤΥΠΟ από το μηδέν. Πώς να περιγράψω ότι μας δόθηκε ο χώρος και τα μέσα να στήσουμε ένα περιοδικό όπως ακριβώς θέλουμε και μετά αυτό να τυπωθεί και να διανεμηθεί παντού; Ότι ένα έντυπο που άνοιξε τον δρόμο των free press στην Ελλάδα, που καθιερώθηκε, επέδρασε σαρωτικά και επηρέασε τον δημόσιο διάλογο και την αισθητική, επέβαλε μια νέα γλώσσα και μια κάπως λοξή ματιά στην αισθητική των εντύπων και στην εννοιολογική επιτήδευση που απαιτεί το στήσιμο ενός περιοδικού, αποφάσισε να δώσει, παίρνοντας το ρίσκο, μια ολόκληρη πλατφόρμα, με χαρακτήρα και κοινό, σε μερικά «παιδιά» για να κάνουν ό,τι θέλουν μ' αυτήν; Το ευχαριστώ και η ευγνωμοσύνη για τον χώρο, τον χρόνο και την εμπιστοσύνη που μου δόθηκε και μας δόθηκε δεν αρκούν για να περιγράψω όσα νιώθω και νιώθουμε.

Τώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές η ύλη έχει κλείσει, η Athens Voice next gen έχει σχεδόν διορθωθεί και στηθεί ολοκληρωτικά, μπαίνει ενδιάμεσα η διαφήμιση, βάζουμε τις τελικές πινελιές και ελπίζουμε αυτήν την έκδοση να τη μυρίσετε, να τη διαβάσετε και από αύριο να μην την βάλετε για να μη λερώσετε, καθώς θα βάφετε, το διαμέρισμα που έτσι κι αλλιώς με το ζόρι θα βρείτε να νοικιάσετε.

Νοέμβριος 2023

Γιάννης Χ. Παπαδόπουλος, αρχισυντάκτης του τεύχους

Ευχαριστίες

Σε κρίσιμες στιγμές της δημιουργίας αυτού του τεύχους παρέϊχαν την πολύτιμη βοήθειά τους οι φίλοι μας: Vassilina, Κυριάκος Αθανασιάδης, Δημήτρης Αθηνάκης, Χρήστος Βρεπτός, Ρωμανός Γεροδήμος, Δήμητρα Γκρους, Μάριος Οικονόμου, Κατερίνα Πασπαλιάρη.

Τους ευχαριστούμε.

Το εξώφυλλό μας

Το σχεδιάζει ο Φίλιππος Αβραμίδης. Γεννήθηκε το 1993 στην Αθήνα και σπούδασε στο Τμήμα Γραφιστικής της Σχολής Καλλιτεχνικών Σπουδών του ΤΕΙ Αθήνας. Από το 2016 εικονογραφεί έντυπα και παιδικά βιβλία.

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ: Γιάννης Χ. Παπαδόπουλος / ART DIRECTOR: ΤΦ
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ: Οδυσσέας Γερονικολός, Κωνσταντίνος Δοξιάδης, Τζούλη Ζαγόρη, Μαίρη Καιρίδη, Τρούμαν Καπότα, Μυρτώ Πατέρα, Γρηγόρης Παπαδογιαννάκης, Βασιλική Πουλά, Φοίβος Οικονομίδης, Σάντυ Φαμελιάρη/ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ: Φίλιππος Αβραμίδης, Θανάσης Μέγκος, Μυρτώ Πατέρα / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Ειρήνη Ανδρουλάκη, Μαίρη Καιρίδη, Δαυίδ Πολίτης, Sebastian Salzman, Χάρης Χατζηγιάννης

Πίξελ - προτάσεις, ιδέες, σχόλια, ξενυχτάδικα, έξοδοι	6
Αναζητώντας ένα σπίτι, διεκδικώντας την ενηλικίωση	14
Πόσο δημοφιλή είναι τα προφυλακτικά στους νέους;	24
Υπάρχει γλώσσα για την κατάρρευση της γλώσσας;	26
Η γενιά του κυνισμού;	32
Πού πάνε οι zoomers της Αθήνας όταν βγαίνουν;	34
Σαν επισκέπτες - καλοκαίρι στη Χίο του Γ. Μακριδάκη	42
Η καύλα στα χρόνια του gentrification	44
Η Ελλάδα απ' έξω κι ανακατωτά	46
Ενεργειακές Κοινότητες - Κοινωνική αλλαγή από την πρίζα μας	48
roih_interest: Evà Papadakis - fotografies & roihsh	50
5,5 ώρες σε μια γκέι σάουνα	54
Άθενς - ένα φωτογραφικό άλμπουμ	56
Γεμίζει, αδειάζει και ξαναγεμίζει - ένα διήγημα από τον Φοίβο Οικονομίδη	60
Αυτό που μας χωρίζει - ένα διήγημα από τον Κωνσταντίνο Δοξιάδη	63

Εκδότης-Διευθυντής **Φώτης Γεωργελές**
 Σύμβουλος Έκδοσης **Σταυρούλα Παναγιωτάκη**
 Διευθύντρια Σύνταξης **Αγγελική Μπιρμπίλη**
 Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης **Λουίζα Ναθαναήλ**
 Art Director **Φώτης Πεχλιβανίδης**
 Διεύθυνση Web **Δημήτρης Αθανασιάδης**
 Αρχισυντάξια **Δανάη Καμζόλα** (Podcast & City Guide)
Ελένη Μπεζιριάνογλου
 Editorial Manager **Ηλένα Κρηπικού**
 Βοηθός αρχισυντάκτη **Τόνια Ζαραβέλα**
 Τεχνικός διευθυντής **Βάιος Συντασιμάς**
 Social Media Manager **Τάσος Ανέστης**
 SEO Leadership **Γεράσιμος Τζαμαρέλος**
 Υπεύθυνος ύλης **Τάκης Σκριβάνος**
 Επιμέλεια ύλης **Δήμητρα Γκρους**
 Διόρθωση κειμένων **Φανή Κουλουντζού**
 Συντακτική ομάδα: **Κ. Αθανασιάδης, Ν. Αμανίτης, Μ. Ανδριωτάκη, Ε. Βαρδάκη, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάσιου, Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργελέ, Μ. Γκανά, Ι. Γκομούζα, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Παννακίδης, Β. Γραμπακογιάννη, Β. Γρυπάρης, Γ. Δήμος, Θ. Ευθυμίου, Γ. Ζερβογιάννη, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Σ. Καλαμαντή, Μ. Καλογιάννης, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνος, Α. Κασαμπαλή, Γ. Κοροβέσης, Σπ. Λαμπρόπουλος, Α. Μανουσάκη, Μ. Μανωλοπούλου, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζάρογλου, Τζ. Μελιτά, Γ. Μπελεσιώτης, Α. Μπρουτζάκη, Γ. Νένας, Γ. Χ. Παπαδόπουλος, Δ. Παπαδόπουλος,**

Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Γ. Παυριανός, Μ. Προβατάς, Τζ. Ρουσάκη, Μ. Ι. Σιγαλού, Τ.Σκραπαλιώρη, Ζ. Σφυρή, Α. Τριανταφυλλίδη, Σ. Τριανταφύλλου, Α. Τρούγκου, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Σ. Χαλδαίου, Ε. Χελιώτη, Κ. Χριστοφόρου, Γ. Ψύχας, Ε. Ψυχούλη
 Γραμματεία Σύνταξης **Γεωργία Σκαμάγκα**
info@athensvoice.gr
avguide@athensvoice.gr
 Ατελιέ **Sotos Anagnos**
 Lookmag **Κωνσταντίνα Βλαχοπούλου**
 Visual Design **Θάνος Ψυλλίδης**
 Εικονογραφήσεις **art@athensvoice.gr**
 Φωτό: **Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαρζώνης, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάσσης, Χρήστος Κισατζεκιάν, Δημήτρης Κλεάνθης, Μαρία Μαρκέζη, Πέτρος Νικόλτσος, Λάζαρος Γραϊκός**
 Account Directors **Γιώτα Αθανασοπούλου, Κωνσταντίνα Ευθυμίου, Βόννη Ζαφειροπούλου**
 Direct Market Advertising Director **Άννα Αντωνίου**
 Direct Market Advertising Managers **Μιχάλης Δρακάκης, Εύα Βαλαμβάνου, Νώντας Νταμπάνης, Ελεωνόρα Τζεφρόνη**
 Advertising & Marketing Director **VOICE 102.5**
Κική Μαλέρδου
 Συντονισμός Διαφήμισης

Μαίρη Κούρη marketing@athensvoice.gr
 Digital Traffic Manager **Εύη Ταρνάρη**
 Digital Advertising Coordinator **Μίνα Γιαννάκη**
 Διεύθυνση Λογιστηρίου **Έφη Μούρτζη**
 Λογιστήριο **Ουρανία Μιχάλη, Βασίλης Νάκος, Μαίρη Λυκούση**
 Διαχωρισμοί - Εκτύπωση **«Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»**
Athens Voice S.A. Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
 Σύνταξη: **210 3617.360, 3617.369,**
 fax: **210 3632.317**
 Διαφημιστικό: **210 3617.530, fax: 210 3617.310**
 Voice 102.5: **210 3648.213**
 Αγγελίες: **210 3617.369**
 Λογιστήριο: **210 3617.170**
www.athensvoice.gr
 Αν δεν βρίσκετε την Α.Υ. στα σημεία διανομής, επικοινωνήστε: 210 3617.360, 210 3617.369 Κωδικός εντύπου: 7021 ISSN 1790-6164 Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν.
 Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η δασικευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

adidas και Three stripes

δημιούργησαν ένα original street show στο Madwalk

Τα φώτα πέφτουν, η μουσική αρχίζει και το ιδιαίτερο street act ξεκινά. Η **Marseaux** μια από τις πιο αγαπημένες καλλιτέχνιδες στο Gen Z κοινό ερμηνεύει το τραγούδι της «Μαύρο Καρέ Κοντό» σε μια διασκευή του εμβληματικού τραγουδιού των **Queen** “We will rock you”, το οποίο έχει συνδεθεί απόλυτα με τα **Samba** των **adidas Originals**. Δίνοντας τον ενθουσιώδη παλμό της στα **MadWalk 2023**, το μεγαλύτερο fashion music project στην Ελλάδα, η αυθεντική στο είδος της τραγουδίστρια, και οι performers «κατακτούν» την σκηνή ντυμένοι με τα iconic **Three Stripes** του διάσημου brand, δημιουργώντας έτσι, την πιο **Original** ατμόσφαιρα.

Τα outfits που παρουσιάστηκαν στο ξεχωριστό catwalk αποτελούνταν από εμβληματικά items από τις **Ready-to-wear** συλλογές των **adidas Originals**. Με μήνυμα άλλωστε της καμπάνιας “**We gave the world an original. You gave us a thousand back**”, και το σκηνοθετημένο από τον **Κωνσταντίνο Ρήγο** show, η συμμετοχή της **adidas** στο **Madwalk** ήταν το όχημα για μια δημιουργική, πρωτοποριακή και ελεύθερη έκφραση. Στο ανατρεπτικό

catwalk τα λευκά “**Three Stripes**”, σαν εμβληματικές λεπτομέρειες στις **bold** αποχρώσεις του κόκκινου και του μπλε, καθώς και του καθηλωτικού μαύρου, δημιούργησαν μια νοητή γραμμή στο χρονογράφημα της ιστορίας των **adidas Originals** και μπλέκονταν άψογα με το σκηνικό του αυτοσχέδιου ρινγκ που είχε στηθεί. Κοτλέ, floral, vinyl, δερμάτινο και τζιν ήταν ακόμη, οι λεπτομέρειες που προσέθεταν **vintage** πινελιές στα outfits. Από την άλλη, τα **oversized** μαζί με εφαρμοστές γραμμές, καθώς και **jersey** με **design** εμπνευσμένα από κλασικές ποδοσφαιρικές εμφανίσεις, αλλά και τα iconic παπούτσια των **adidas Originals** – **Superstar**, **Gazelle** και **Samba** – ολοκλήρωναν τα **street style** looks.

Η **adidas**, το πιο διαχρονικό sportswear και street brand, ανανέωσε το ραντεβού της και στο φετινό **Madwalk**. Πηγή έμπνευσης της αποτέλεσε η φετινή μεγάλη καμπάνια των **adidas Originals**, που έκανε **Reset** στο brand αποτιμώντας φόρο τιμής στους δημιουργικούς πρωτοπόρους των τελευταίων 50 ετών. **Once an Original, always an Original!**

ΠΙΞΕΛ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ, ΙΔΕΕΣ, ΣΧΟΛΙΑ, ΞΕΝΥΧΤΑΔΙΚΑ,
ΕΞΟΔΟΙ

©ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΤΣΙΜΑΣ

GOODBYE, LINDITA

Στο Εθνικό Θέατρο ανέβηκε για δεύτερη χρονιά μία από τις πιο πολυσυζητημένες παραστάσεις της προηγούμενης σεζόν. Το «Goodbye, Lindita» είναι το δεύτερο μέρος της τριλογίας του Μάριο Μπανούσι (προηγήθηκε η «Ragada» και τέλος η «Taverna Miresia - Mario, Bella, Anastasia»). Μια τριλογία που ξεκινάει από τη γέννηση και καταλήγει στην απουσία. Μεσολαβεί το πένθος. Σωστότερα, τη γέννηση διαδέχεται το πένθος, τα στάδια και οι μέθοδοι διαχείρισής του. Είναι το σημείο που κάθεται παιδί και σκώνεται ενήλικος, που ανεβαίνεις στη σκηνή για να πιάσεις το νεκρό σώμα ενός αγαπημένου προσώπου πριν καταρρεύσει(ς) ολοσχερώς, με τα ρούχα που φοράς εκείνη τη στιγμή και που μετά τα χαρίζεις ή τα φυλάς σε μία κούτα στο πατάρι ή τα καις. Η παράσταση είναι το σώμα, το σώμα εδώ γίνεται λόγος. Η σιωπή και ο θρήνος είναι γυμνά σώματα που δεν είναι υλικά αντικείμενα. Η σιωπή ακούγεται σαν μοιρολόι, τα σώματα επίσης. Άλλοτε ξαναβαφτίζονται ήσυχια και κουρασμένα στα νεκρά νερά και άλλοτε σφαδάζουν γυμνά θρηνώντας διπλά την απώλεια του οικείου προσώπου και την απώλεια της σχέσης τους μαζί του. Μία σχέση που τη νοηματοδοτεί ένας αγαπτικός ετεροκαθορισμός: είμαι αυτό που είμαι επειδή εσύ είσαι αυτό που είσαι, μια σχέση αλληλεξάρτησης που λύνει ο θάνατος και μένουμε μετέωροι.

Τι πνίγουμε διπλώνοντας φρεσκοπλυμένα ρούχα ή βάζοντας σκούπα ή στρώνοντας ένα κρεβάτι; Πώς επιβιώνουμε από το μονότονο βουπό

μιας τηλεόρασης που ανοίγει για να σπάσει τη σιωπή αλλά συνηγορεί υπέρ της; Όταν την κλείνουμε, ανοίγει μια συρταρίερα-λαγουδότρυπα στην οποία γλιστράμε με φόρα στο πένθος. Τρώμε λίγο από το κέικ που μας κάνει μικρότερες για να χωρέσουμε στον πόνο, νιώθουμε ένα χέρι να μας χαϊδεύει τρυφερά στο πρόσωπο, που όμως χάνεται κι αυτό, αποκαθλώνουμε την εικόνα για να δούμε πίσω ή μέσα από αυτή. Το σπίτι γίνεται κήπος, τα μαχαιροπήρουνα στο τραπέζι αγρυπνούν, η ξύλινη πόρτα γίνεται πάλι φύση, η μπανιέρα με τα νεκρά νερά είναι κολυμβήθρα και το νερό μύρο.

Τα πράγματα, πολύ περισσότερο τα σώματα, θυμούνται. Η μνήμη υπάρχει στο έργο ως πολιτικό πρόταγμα. Να μην ξεχάσουμε το σώμα, αυτό που κυνηγήθηκε στα σύνορα, χλευάστηκε, υποτιμήθηκε και αναγκάστηκε να μιλάει τη γλώσσα του χαμηλόφωνα, κρυφά, με την πλάτη γυρισμένη. Η αλβανική μετανάστευση και η ταξικότητα υπάρχουν ως στοιχεία ανθρωπογεωγραφίας και ανάδειξης των ιστοριών μιας κοινωνικής ομάδας αποκλεισμένης, μέχρι πρόσφατα, από τη δημόσια σφαίρα. Ο Μπανούσι μάς χαϊδεύει όταν χαϊδεύει τη Lindita του, μας τραντάζει όταν τραντάζονται τα σώματα των ηρώων του, μας ξυπνάει όσο σπάει τους τοίχους του σπιτιού για να δούμε πώς αντέχουμε μετά τον χαμό, πώς γυρίζουμε στην αρχή μπουσουλώντας σαν ενήλικα μωρά. Ο Μάριο Μπανούσι γεννήθηκε το 1998. Η γενιά μας μπορεί ήδη.

//Οδυσσέας Γερονικολός

**OVERSIZED SHORT
SLEEVE JERSEY**

Ψάχνεις ελευθερία κίνησης τις busy ημέρες; Η oversized short sleeve jersey είναι η ιδανική μπλούζα για σένα. Το design της είναι εμπνευσμένο από μια κλασική φανέλα, ενώ ο τίβ γιασκάς σε σχήμα V και το στυλάτο λογότυπο είναι βγαλμένα από το soccer field. Έτσι κερδίζεις το σκορ!
Διαθέσιμη στο [adidas.gr](https://www.adidas.gr) και στο [adidas Originals Store](https://www.adidasoriginals.com) (Αθηναίος 5, Αθήνα).

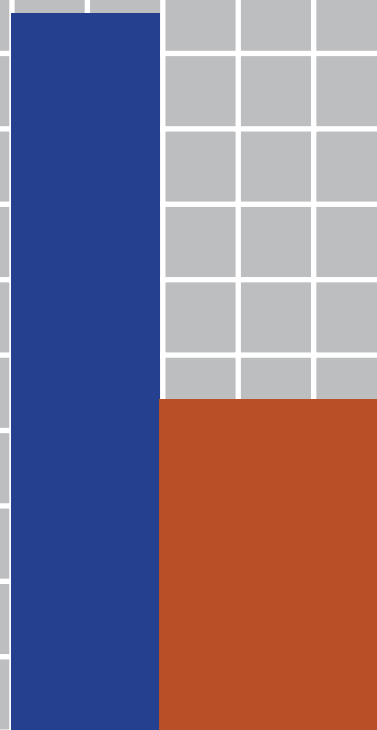
ΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΡΑΔΙΕΣ

Σχόλιο στη μνήμη της Louise Glück

Βράδυ Τετάρτης πίσω από την πλατεία Βάθη. Στο πεζοδρόμιο της οδού Μάγερ στέκονται μουσικοί με τα όργανά τους, ηθοποιοί, καλλιτέχνες, περίοικοι και περαστικοί. Συνομιλούν, καπνίζουν, ίσως ρίξουν μια ματιά να δουν τι παίζει στην αποψινή παράσταση. Πίσω από τις βελούδινες κόκκινες κουρτίνες, το Concerto Cafe Artistic μοιάζει βγαλμένο από την Αθήνα της Μπελ Επόκ. Σε μία ελαφρώς υπερυψωμένη σκηνή, ένα όρθιο πιάνο, μικρόφωνα και αναλόγια. Πάνω από το πιάνο, ένας πίνακας απεικονίζει με μελαγχολικά χρώματα έναν βιολιστή. Τα στρογγυλά τραπεζάκια γεμίζουν σιγά σιγά από κόσμο που έχει έρθει για μια βραδιά με τίτλο «Αφιέρωμα στη μνήμη της Louise Glück». Δεν έχει περάσει ούτε βδομάδα από την ανακοίνωση του θανάτου της αμερικανίδας ποιήτριας, βραβευμένης με βραβείο Νόμπελ το 2020, και δύο καλλιτέχνιδες κοντά στα τριάντα, η πιανίστα Άννα Πατσώνη και η ηθοποιός και μουσικός Σοφία Στυλιανού, πρόκειται απόψε να απαγγείλουν την ποίησή της μετά μουσικής. Έναυσμα, όπως λένε, για το αφιέρωμα δεν ήταν ο θάνατος της ποιήτριας –τον οποίον πληροφορήθηκαν με πραγματική στενοχώρια– αλλά η ανακάλυψη της ποίησης της Glück χάρη σε μία ποιητική βραδιά στη Γεννάδιο Βιβλιοθήκη λίγες μέρες νωρίτερα, στις 10 Οκτωβρίου. Με την ευκαιρία της κυκλοφορίας στα ελληνικά τεσσάρων ποιητικών συλλογών και, πιο πρόσφατα, ενός τόμου με δοκίμια της Glück από τις εκδόσεις Στερέωμα, τέσσερις άνθρωποι των γραμμάτων παρουσίασαν το έργο της: ο ποιητής και μεταφραστής της ποίησής της Χάρης Βλαβιανός, ο μεταφραστής των δοκιμίων της Γιώργος Λαμπράκος, και οι ποιήτριες και κριτικοί Μαρία Τοπάλη και Άννα Γρίβα. «Ταυτίσου όχι με το δέντρο, αλλά με το φύλλο, το ελάχιστο», είχε σημειώσει η Στυλιανού στο τετράδιό της. «Η ποιητική γλώσσα μπορεί να αλλάξει το τι συμβαίνει». Η απεικόνιση του φυσικού κόσμου και του ρυθμού της ζωής, ο σεβασμός στο μικρό και το μικροσκοπικό, η ομορφιά των λουλουδιών και των ανθρώπινων συναισθημάτων, η αποδοχή της θέσης του ανθρώπου, ήταν στοιχεία της ποίησης της Glück που συγκίνησαν τις δύο καλλιτέχνιδες, οι οποίες με το ντουέτο τους «Ad lib» έχουν ήδη παρουσιάσει ένα αφιέρωμα για τον Χούλιο Κορτάσαρ και ένα παραμύθι σε πρωτότυπη μουσική με θέμα την οικολογική καταστροφή.

Έτσι, απόψε, παίρνουν τις θέσεις τους η Άννα στο πιάνο και η Σοφία όρθια μπροστά στο κοινό, κρατώντας με ευλάβεια, αγκαλιάζοντας σχεδόν με τα δάχτυλά της, το βιβλίο. Οι δυο τους έχουν μια φυσικότητα, μια καθημερινή ποιότητα στον τρόπο τους – στα ρούχα τους, στο παίξιμο και στην εκφορά, στην αλληλεπίδραση με το κοινό. Σαν να εντάσσουν αυτή την ευαίσθητη, σύνθετη και βαθιά ποίηση στον ιστό της καθημερινότητας και της πόλης, χωρίς επιτήδευση. Ανάμεσα στο κοινό, μια γυναίκα κοντά στην ηλικία της Άννας και της Σοφίας είδε με έκπληξη τον φίλο της να δακρύζει. Μια νοσηλεύτρια που δουλεύει σε κέντρο κράτησης φυλακών πήγε στις δύο γυναίκες μετά την απαγγελία για να πει ότι της άρεσε πολύ ότι δεν γνώριζε την Glück. Τις ευχαριστεί γιατί τη βοήθησαν να ξεχαστεί από την πραγματικότητα.

Χιλιόμετρα μακριά από τη Νέα Αγγλία, όπου έζησε και δημιούργησε η Glück, στην καρδιά της Αθήνας, θα μπορούσε να υπάρξει πιο ταιριαστή επιμνημόσυνη ποιητική βραδιά; // **Μαίρη Καιρίδη**

OVERSIZED LONG SLEEVE JERSEY

Μια μακρυμάνικη μπλούζα σε φαρδιά, χαλαρή γραμμή, ιδανική για layering τις κρύες μέρες. Ο γιακάς polo με V ραμμένη λεπτομέρεια και το rib τελείωμα στις μανσέτες δίνει στην εικόνα ένα preppy κολεγιακό στιλ που έχει αναβιώσει και τρεντάρει πολύ.

Διαθέσιμη στο [adidas.gr](https://www.adidas.gr) και στο [adidas Originals Store](#) (Αθηνάϊδος 5, Αθήνα).

ΓΙΑ ΑΥΓΟΦΑΓΟΥΣ

Στη γωνία Μαυρομικάλη και Σμολένσκι, ένας μονίμως φιλόξενος, cozy χώρος από το πρωί ως το βράδυ – αλλά ας επικεντρωθούμε στο πρωί. Βραστά αυγά (μελάτα), τυρί, βούτυρο, μέλι, φρυγανισμένο ψωμί και καπουτσίνο στο **Τιγρέ**. Όπως κι αν έχεις ξυπνήσει, εκεί τα πράγματα ξεκινούν να πηγαίνουν καλύτερα. Είναι και η αισθητική του, αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Είναι τα μεγάλα παράθυρα με θέα σε μια υπέροχη παλιά-Εξάρχεια γωνιά, είναι οι υπέροχοι του άνθρωποι, είναι η μουσική, ο καφές – κι όπως έκανα εξαρχής ξεκάθαρο, τα βραστά αυγά. Ό,τι πρέπει για δουλειά ή γράψιμο, με ήλιο και με καταρρακτώδη βροχή. *Τιγρέ, Μαυρομικάλη 98*
// **Φοίβος Οικονομίδης**

©ATHENSVOICE

ΓΙΑ ΒΙΒΛΙΟΦΑΓΟΥΣ

Ο δημόσιος χώρος έχει κερδίσει το στοίχημα όταν μετατρέπεται από αδιάφορο πέρασμα σε ελκυστικό προορισμό. Το **Athens Book Space** επιχειρεί ακριβώς αυτό – να δημιουργήσει έναν κόμβο εντός του Πάρκου Ελευθερίας όπου ο διαβάτης της Βασιλίσσης Σοφίας θα θέλει να σταματήσει και που ο κάτοικος της πόλης θα θέλει να επισκεφτεί. Έναν κόμβο που ελπίζω ότι δεν θα προσελκύσει μόνο τους αναγνώστες και τους βιβλιόφιλους, αλλά και τους μη μνημένους. Που θα έχει κάτι να πει σε όλους όσοι θα περάσουν από τον σταθμό του Μεγάλου Μουσικής πλάι του. Και που, εν τέλει, το αποτύπωμά του στους ανθρώπους της πόλης θα ξεπεράσει κατά πολύ τους τοίχους του. *Athens Book Space, πλησίον Μεγάλου Μουσικής Αθηνών*
// **Βασιλική Πουλά**

Μια playlist με τα top3 τραγούδια κάθε συντάκτη του τεύχους σύμφωνα με την ανασκόπηση της χρονιάς στο **Spotify**. Κανένα φίλτρο, κανένα ρετούς, κανένα curation, απλά μουσική. Ναι, ασυνδύαστη, ετερόκλητη και πολυδιασπασμένη, όπως η γενιά μας. Σκανάρετε κι ακούστε.

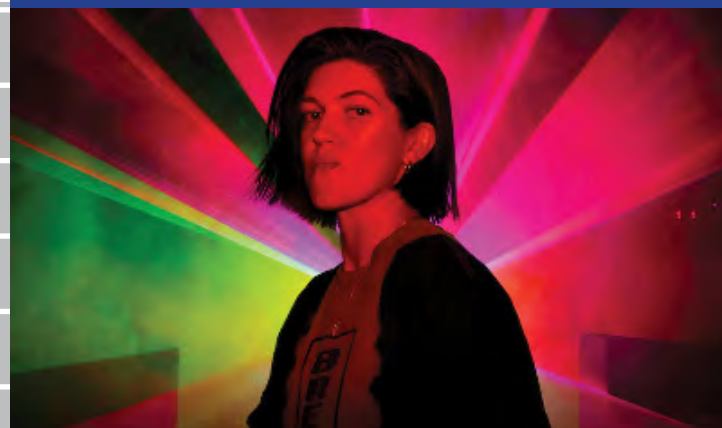
ΣΤΑ ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ ΣΕ ΛΟΥΠΑ

«*That! Feels Good!*» λέει η **Jessie Ware** στον τίτλο και στο πρώτο κομμάτι του τελευταίου της δίσκου, που κυκλοφόρησε τη φετινή Άνοιξη, και έχει απόλυτο δίκιο. Η ακρόαση του δίσκου σε κάνει να νιώθεις τόσο καλά, σου αφήνει μια τόσο ωραία αίσθηση. Προσωπικά το άλμπουμ αυτό είναι το φάρμακό μου, όποτε δεν νιώθω καλά το βάζω να παίζει και αποσύρομαι από τα εγκόσμια. Χορεύω και μόνος μου στο σπίτι. Ιδιοσυγκρασιακή new-disco, κλασάτη, sophisticated, χορευτική, με εξάισια σμιλευμένη παραγωγή από τον μακροχρόνιο συνεργάτη της **James Ford** και τον εγκέφαλο πίσω από μερικά από τα πιο σημαντικά pop άλμπουμ της τελευταίας εικοσαετίας («*Confessions on a Dance Floor*», **Madonna**, 2005 & «*Future Nostalgia*», **Dua Lipa**, 2020). Η **Jessie Ware**, ευτυχισμένη, χαρούμενη με τη μουσική στην οποία έχει εξελιχθεί, μας δίνει λίγο πριν κλείσει τα σαράντα την πιο ωραία (και πιο επιτυχημένη) μουσική στην καριέρα της. Δικαίως ήταν υποψήφιο για το Mercury Prize. *That! Feels Good!*, **Jessie Ware**, 2023, EMI-Universal Music

Το «*Mid Air*», το σόλο δισκογραφικό ντεμπούτο της **Romy Madley Croft**, μιας εκ των τριών μελών της ίντι ροκ μπάντας **The xx**, ήταν από τις φετινές δισκογραφικές εκπλήξεις. House, ζωηρός ήχος συνδυασμένος με έξυπνες pop εκλάμψεις και προσωπικούς στίχους, που μιλούν για τον λεσβιακό έρωτα, την υπερηφάνεια, την απώλεια, και υμνούν την απόλαυση της ζωής. Κι όλα αυτά με τη συνεσταλμένη ερμηνεία της **Romy**. Εκεί που η pop συναντά τη χορευτική μουσική συμβαίνουν θαύματα. Σε παραγωγή, μεταξύ άλλων, του **Brian Eno**, του **Stuart Price** και του νεαρού αστέρα της ηλεκτρονικής μουσικής **Fred again...** μια πανδαισία ήχων, συναισθημάτων και χρωμάτων. *Mid Air*, **Romy**, 2023, **Young** // **Γιάννης Χ. Παπαδόπουλος**

©ROMY, MID AIR.

LABEL: YOUNG

SAMBA
CLASSIC SHOES

Το It sneaker του 2023 με όλους τους celebrities να το επιλέγουν. Το Samba δημιουργήθηκε το 1950 για τους ποδοσφαιριστές που προπονούσαν σε παγωμένα γήπεδα. Αυτή η έκδοση του θρυλικού αθλητικού παπουτσιού είναι πιστή στο Samba του παρελθόντος, με δερμάτινο επάνω μέρος, οδοντωτές τρεις λωρίδες και μια εξωτερική σόλα από καουτσούκ. Διαχρονικό και μοναδικό.

Διαθέσιμη στο [adidas.gr](https://www.adidas.gr) και στο [adidas Originals Store](https://www.adidas.com/originals-store) (Αθηνάϊος 5, Αθήνα).

Πετύχαμε. Μαζί.

Είμαστε ένα από
τα Best Workplaces
στην Ευρώπη.

Όλα όσα μοιραζόμαστε, όλα αυτά που μας ενώνουν ως #oneteam
είναι ο λόγος που πετυχαίνουμε τα πάντα.
Μαζί.

Press Play on Potential
careers.kaizengaming.com

 kaizen
GAMING

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ - ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

Κάθε που γύριζα (από το Smut), το πανηγύριζα. Κάθε φορά ένας θρίαμβος του νάιτ λάιφ. Το **Smut Athens**, το νέο κλαμπ της Αθήνας, είναι ό,τι καλύτερο μας έχει συμβεί από το καλοκαίρι μέχρι τώρα συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών εξελίξεων, του θριάμβου της Μαντόνα στη νέα της περιοδεία και φυσικά των καλοκαιρινών διακοπών. (Η Ανάφη είναι ένα πολυδιαφημισμένο ψέμα.) Τσιμέντο, συρματοπλεγμά, μηχανές καπνού, σκοτεινά δωμάτια, εντυπωσιακά φώτα και φανταστική ηλεκτρονική μουσική συνθέτουν την πιο ωραία πρόσφατη προσθήκη στη νυχτερινή διασκέδαση της πόλης. Εντυπωσιακός χώρος αλλά συνάμα και diy, μου έχει προσφέρει μερικά από τα πιο διασκεδαστικά και, ναι, ηδονιστικά βράδια που έχω ζήσει στην πόλη μέχρι στιγμής. Μαζεύει το πιο κουλ και queer crowd που μπορείτε να βρείτε έξω. **Smut Athens | Vatsaxi 4, Athina**
// Τρούμαν Καπότα

©ΜΑΜΟΥΘΚΟΜΙΞ/ALBERT/RENE/HACHETTE

ΑΣΤΕΡΙΞ: Η ΛΕΥΚΗ ΙΡΙΣ (ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΜΙΑ ΚΑΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑ)

Ακριβώς μια δεκαετία πήρε στους Γάλλους για να φτιάξουν ένα αξιοπρεπές Αστεριξ της νέας εποχής, της περιόδου δηλαδή που τον Γαλάτη πολεμιστή των Γκοσινύ και Ουντερζό έχουν αναλάβει νέοι δημιουργοί. Μετά από πέντε άλλοτε χλιαρές και άλλοτε παντελώς αποτυχημένες σεναριακές απόπειρες του Jean-Yves Ferri, το κείμενο των ανυπόταχτων Γαλατών ανέλαβε ο star του γαλλικού χιούμορ (σεναριογράφος, σκηνοθέτης, πεζογράφος) **Fabcaro** (στα ελληνικά από τον ίδιο: «*Η πρόποση*», Ίκαρος, 2023, μτφ. Χαρά Σκιαδέλλη), στο σχέδιο πάντα ο πολύ επαρκής **Didier Conrad**. Η ιστορία έχει ως εξής: ο Καίσαρας απηυδισμένος με τους ανυπότακτους Γαλάτες δέχεται την πρόταση του Λαοπλάνους, αρχιάτρου των στρατευμάτων του, να εφαρμόσουν τη μέθοδο της «*Λευκής Ίριδας*», μιας νέας σχολής θετικής σκέψης, για να εξυψώσουν το ηθικό των στρατευμάτων που περιβάλλουν το χωριό. Ο Λαοπλάνους επισκέπτεται τακτικά το χωριό προσπαθώντας μέσω της μεθόδου του και με τακτικές ψυχολογικής πειθούς να αλλάξει τη συμπεριφορά των χωριανών. Με μια κριτική απέναντι στις σχολές θετικής σκέψης που μας κατακλύζουν τα τελευταία χρόνια, με χιούμορ στεγνό και αφηρημένο και χρησιμοποιώντας –πολύ σωστά– την ιστορία απλά ως πρόσχημα, ο Fabcaro υπηρετεί άριστα την κωμωδία της ιστορίας που έπλασε, δίνοντάς μας ένα από τα καλύτερα Αστεριξ των τελευταίων πολλών ετών (μεταφρασμένο πολύ καλά στα ελληνικά). Στα αρνητικά της έκδοσης, η για ακόμη μια φορά απροθυμία του Έλληνα εκδότη να περάσει το κείμενο από διόρθωση με αποτέλεσμα να διαβάζουμε διαρκώς γραμματικοσυντακτικά λάθη. *Αστεριξ, τχ. 40, Η Λευκή Ίριδα, Μαμούθ Comix, 2023 // Γιάννης Χ. Παπαδόπουλος*

Τα Gazelle ξεκίνησαν ως αθλητικά παπούτσια και εξελίχθηκαν στα πιο εμβληματικά παπούτσια της street κουλτούρας. Έχουν ελαφρύ και σουέτ επάνω μέρος που παραμένει ανθεκτικό και style για πάνω από 70 χρόνια. Σε όποιο χρώμα και να το πάρεις, θα κάνεις τη διαφορά. Εμείς έχουμε μια μεγαλύτερη αδυναμία στα κόκκινα.

Διαθέσιμη στο adidas.gr και στο [adidas Originals Store](https://adidasoriginals.com) (Αθηνάϊδος 5, Αθήνα).

ΤΟ ΕΛΕΙΡΙΟ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Έρευνα Μακροζωίας της NN

Σειρά έχει τώρα να φροντίσουμε

και να καλλιεργήσουμε

την ψυχική μας ισορροπία

και αντοχή

Το σύγχρονο τοπίο του κλάδου του τουρισμού φαίνεται να έχει αποκτήσει χαρακτηριστικά και τάσεις που εκπλήσσουν. Η άνοδος του «τουρισμού ύπνου» (sleep tourism) είναι μία από αυτές. Εξαντλημένοι σωματικά και ψυχικά άνθρωποι κάνουν διακοπές μόνο και μόνο για να μπορέσουν να κοιμηθούν. Σε αυτήν την ανάγκη έχουν ανταποκριθεί φημισμένα και πολυτελή ξενοδοχεία τόσο στην Ευρώπη, όσο και στην Αμερική. Στη Νέα Υόρκη, κοντά στο νότιο Central Park στη γειτονιά του Μανχάταν, ιστορικό ξενοδοχειακό συγκρότημα έχει εντάξει στο γενικότερο πλαίσιο του προγράμματος ευεξίας του ένα βραβευμένο spa καθώς και μια σουίτα αποκλειστικά για ύπνο. Και δεν είναι το μόνο!

Επώνυμα ευρωπαϊκά ξενοδοχεία στο Λονδίνο και στην πόλη Κοϊμπρα της Πορτογαλίας έχουν επίσης αφουγκραστεί την ανάγκη του κόσμου για ξεκούραση και προσφέρουν απλόχερα υποδομές και συνθήκες για καλό ύπνο, επ' αμοιβή. Αν και αυτή η πρωτότυπη τουριστική τάση φαντάζει ακόμη πρωτόγνωρη σε πολλούς από εμάς, έχει αρχίσει να καλλιεργείται ήδη εδώ και αρκετά χρόνια. Αναρωτιέται λοιπόν κανείς γιατί στη σημερινή εποχή χρειαζόμαστε τόσο ειδικές –και ακριβές– προϋποθέσεις προκειμένου να κάνουμε κάτι που άλλοτε μας ήταν τόσο φυσικό;

Φαίνεται πως η σύγχρονη κοινωνία κατακλύζεται από άγχος. Σύμφωνα με την έρευνα Μακροζωίας της NN, ενώ το 52% των Ελλήνων δηλώνει πως έχει ελάχιστο ή και καθόλου άγχος, το 78% αναζητά τρόπους και διεξόδους που θα μειώσουν το καθημερινό του στρες. Οι 4,8 στους 10 εκφράζουν ανησυχία λόγω οικονομικών θεμάτων, ενώ το 19% του ίδιου δείγματος παραδέχεται ότι αισθάνεται άγχος ή κατάθλιψη το μεγαλύτερο μέρος ή και όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Επομένως, ένας καλός ύπνος για το μικρό δι-

άστημα των διακοπών ανακουφίζει μόνο προσωρινά το σύμπτωμα ενός πολύ σοβαρότερου προβλήματος. Το χρόνιο άγχος που τροφοδοτεί η οικονομική ανασφάλεια και η αβεβαιότητα της ζωής ζητά άλλο είδος αντιμετώπιση, περισσότερο μελετημένη και στοχευμένη. Ένας σωστός προγραμματισμός με την υποστήριξη εξειδικευμένων επαγγελματιών μπορεί να εξασφαλίσει μια ποιοτική ζωή σε βάθος χρόνου.

Αυτό το αίτημα για μια ψυχικά εύρωστη ζωή μοιάζει πλέον ακόμα πιο επιτακτικό καθώς διανύουμε τον αιώνα της μακροζωίας. Πώς μπορούμε να εξασφαλίσουμε το «Χρόνια πολλά» παράλληλα με το «Χρόνια καλά»; Το συμπέρασμα της έρευνας Μακροζωίας είναι το εξής: η «τέχνη της ζωής» προϋποθέτει το να μπορούμε να ευχαριστιόμαστε τα καλά και να αντέχουμε τα δύσκολα με ηρεμία. Όταν μάλιστα έχουμε αποδεχτεί το γεγονός ότι η ζωή είναι γεμάτη αλλαγές –όπως δηλώνει το 72% του δείγματος των Ελλήνων της έρευνας– προνοούμε, αντίστοιχα ένα απρόοπτο πάντα θα μας δημιουργεί αμηχανία, όταν όμως είμαστε οργανωμένοι και οπλισμένοι με τον κατάλληλο σχεδιασμό, η διαχείρισή του θα είναι πολύ πιο εύκολη.

Έχοντας, επομένως, ενισχύσει τη σωματική μας υγεία, με το 62% να δηλώνει ότι έχει ελάχιστο ή καθόλου άγχος και το 65% να ακολουθεί έναν υγιεινό τρόπο ζωής, βρισκόμαστε αντιμέτωποι με το επόμενο θέμα προς επίλυση. Όπως σωστά συμπεραίνει η Έρευνα Μακροζωίας, αυτό που τελικώς δημιουργεί μεγάλη ανησυχία σήμερα είναι η επιδείνωση της ψυχικής μας υγείας. Χάρη στην επιστήμη, την προσωπική ενημέρωση και την αυτοπειθαρχία έχουμε κατορθώσει να ξεπεράσουμε σε μεγάλο βαθμό κινδύνους και ασθένειες προσθέτοντας χρόνια στο μέσο προσδόκιμο ζωής. Σειρά έχει τώρα να φροντίσουμε και να καλλιεργήσουμε την ψυχική μας ισορροπία και αντοχή. Με ποιον τρόπο όμως;

“

Το συμπέρασμα της έρευνας Μακροζωίας της NN είναι το εξής: η «τέχνη της ζωής» προϋποθέτει το να μπορούμε να ευχαριστιόμαστε τα καλά και να αντέχουμε τα δύσκολα με ηρεμία

”

Σε αυτό το πλαίσιο, δεν είναι τυχαίο που ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι αναζητούν λύσεις που ανακουφίζουν το ψυχικό τους βάρος. Ο σκοπός ένας, τα μέσα πολλά και διαφορετικά. Οι εφαρμογές κινητού για διαλογισμό, οι ασκήσεις αναπνοής, τα podcast ψυχικής ενδυνάμωσης, οι life coaches, οι συνεδρίες με επαγγελματίες της ψυχικής υγείας και ο «τουρισμός ύπνου», αποτελούν μέσα που αποσκοπούν στην ψυχική ευεξία, η οποία ομολογουμένως διαταράσσεται από απανωτές κρίσεις.

Η αστάθεια όμως λειτουργεί και ως υπενθύμιση: ζούμε το παρόν προνοώντας για το μέλλον. Και αυτή η πρόνοια για το μέλλον είναι εφικτή χάρη σε εργαλεία που παρέχονται από ειδικούς. Ξέρουμε πως όλα τα σενάρια είναι πιθανά και άρα προετοιμαζόμαστε κατάλληλα για καθένα από αυτά.

Συμπερασματικά, ζούμε σε μια εποχή που ο άνθρωπος εντυπωσιάζεται με τα τεχνολογικά και επιστημονικά επιτεύγματά του, καταφέρνοντας ακόμη και να παρατείνει την ίδια του τη ζωή. Την ίδια στιγμή όμως, απομακρύνεται από την ψυχική του συγκρότηση και το προσωπικό του κέντρο. Μπορεί το προσδόκιμο της ηλικίας να ενισχύεται ποσοτικά, δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και ποιοτικά.

Η ουσιαστική μακροζωία ωστόσο, σύμφωνα με τη NN, δεν σχετίζεται μόνο με τα έτη που θα ζήσουμε αλλά και με το πώς θα τα ζήσουμε. Γιατί, όπως επισημαίνεται μέσα από την Έρευνα Μακροζωίας, η «τέχνη της ζωής» προϋποθέτει ένα δίπτυχο χαλάρωσης και ανθεκτικότητας που εξασφαλίζει την ευελιξία μας σε όλες τις περιστάσεις. Και η ψυχική ευεξία που επιτυγχάνεται με τον σωστά μελετημένο σχεδιασμό είναι ένας πολύτιμος οδηγός που μπορεί να μας φτάσει ευκολότερα σε αυτόν τον προορισμό.

Φίλιππος Αβραμίδης.
 Ο άνθρωπος ορχήστρα:
 εξώφυλλα, εικονογραφήσεις, ντζάιν.
 Θα μπορούσαμε να παραθέσουμε
 screenshots μηνυμάτων ή μείλ
 που ανταλλάξαμε μεταξύ μας,
 και αυτό ίσως να ήταν πιπεράτο
 κι ενδιαφέρον, αλλά δεν το κρίναμε
 σκόπιμο. Αντ' αυτού μπορείτε
 να δείτε προσχέδια εξωφύλλων
 για το τεύχος καθώς και τα
 διαφορετικά στάδια ωρίμανσής τους.
 Φίλιππε ευχαριστούμε
 για την δημιουργικότητα
 και την υπομονή σου.

PUMA FIT COLLECTION

ELEVATE YOUR TRAINING

DISCOVER THE
COLLECTION

PUMA STORES

Ευαγγελιστρίας 8, Αθήνα
Αγγέλου Μεταξά 40Α, Γλυφάδα
Attica City Link, Πανεπιστημίου 9
eshop.sportswind.gr

ELENI FOUREIRA

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΕΝΑ ΣΠΙΤΙ, ΔΙΕΚΔΙΚΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗ

Το νεανικό βίωμα
της αθηναϊκής στεγαστικής κρίσης

«Οι ευτυχισμένες οικογένειες είναι όλες ίδιες. Όμως κάθε δυστυχισμένη οικογένεια, είναι δυστυχισμένη με τον δικό της τρόπο», γράφει ο Λέων Τολστόι στην Άννα Καρένινα¹. Αντίστοιχα, εάν υποθέσουμε ότι το προνόμιο της στεγαστικής ασφάλειας γεννά μια ενιαία αίσθηση προστασίας, σταθερότητας και βεβαιότητας, η στεγαστική επισφάλεια θυμίζει ένα σκοτεινό καλειδοσκόπιο: σκαλίζοντας πίσω από το φαινόμενο-ομπρέλα, αποκαλύπτονται διαφορετικά είδη ευαλωτότητας, ποικίλα τραύματα και άγχη, ετερόκλητες αγωνίες. Το βίωμα των νεότερων, ωστόσο, χαρακτηρίζεται από έναν κοινό παρονομαστή.

Το βίωμα των νεότερων, ωστόσο, χαρακτηρίζεται από έναν κοινό παρονομαστή. Η δυσκολία εύρεσης σπιτιού θέτει υπό αίρεση τη βασικότερη προϋπόθεση της ενηλικίωσης, την απόκτηση προσωπικού χώρου – υλικά, και κυρίως, συναισθηματικά. Το παιδικό δωμάτιο, γράφει ο Παναγής Παναγιωτόπουλος στις «Περιπέτειες της Μεσαίας Τάξης», προκύπτει ως «μια ιδιόκτητη επικράτεια», «ένας τόπος που δεν υπόκειται στους νόμους των μεγάλων», «ένας χώρος πρόβας της μελλοντικής ενήλικης ανεξαρτησίας και ελευθερίας»². Ωστόσο, παραμένοντας στο παιδικό δωμάτιο, το παιδί-πλέον-ενήλικας παραμένει σε μία μεταίχμια κατάσταση, όπου συνεχίζει να προβάρει, ενώ στην πραγματικότητα θέλει να βγει να παίξει στην προεπιμέρα του. Τα ροζ και γαλάζια δωμάτια με σεντόνια με πριγκίπισσες και αυτοκινητάκια παραμένουν ο καμβάς πολλών ενηλικιώσεων. Κάποιων σίγουρα από επιλογή. Πολλών όμως όχι.

Στο παιδικό δωμάτιο

Μιλώντας με άτομα στα 20s τους που μένουν στην Αθήνα, δεν αργεί κανείς να διαπιστώσει ότι πολλοί ασφυκτιούν στο οικογενειακό τους σπίτι. Αλλά η αίσθηση ασφυξίας δεν είναι μόνο προϊόν κακοποιητικών γονεϊκών συμπεριφορών. Πολλοί, άλλωστε, σπεύδουν να τονίσουν ότι «οι γονείς τους γενικά είναι κουλ», ότι «ποτέ δεν ήταν αυστηροί ή καταπιεστικοί», η ικανοποίηση που νιώθουν πηγαίνοντας στο δικό τους σπίτι δεν αναιρεί την αγάπη τους προς τους δικούς τους. Αν και η συνύπαρξη με πιο κουλ γονείς είναι σίγουρα πιο εύκολη σε σχέση με γονείς-δυνάστες, η ανάγκη ανεξαρτητοποίησης παραμένει. Το παιδικό δωμάτιο μπορεί να είναι σχεδιασμένο για να προσφέρει μια αίσθηση ασυλίας και προστασίας από τα ενήλικα ραντάρ, αλλά εν τέλει δεν μπορεί να εξουδετερώσει την ανάγκη για ξεχωριστή κατοίκηση, μακριά από περιορισμούς, που μπορεί να μην εκφράζονται με όρους απαγόρευσης αλλά εσωτερικεύονται και εκδηλώνονται ως αυτοπεριορισμοί. Πολλοί, για παράδειγμα, αισθάνονται ότι στο παιδικό τους δωμάτιο δεν μπορούν να κλάψουν. Όχι επειδή τους απαγορεύεται, ούτε επειδή δεν θέλουν να τους δουν να κλαίει. Αλλά καθώς φοβούνται ότι το κλάμα τους θα παρεξηγηθεί – είτε ως πιο σημαντικό είτε ως πιο ασήμαντο απ' ό,τι το αισθάνονται. Το κλάμα του ενός το ακούει και άλλοι, αυτόματα κάνει τον πηγαίο, ανοικονόμητο και αυτοεκπληρούμενο χαρακτήρα του, εκλογικεύεται και μεταφράζεται σε κάτι – στρες, ερωτική απογοήτευση, μελοδραματισμός, λύτρωση, ξέσπασμα. Και έτσι κάπως παραδίδεις τη δυνατότητα να κλάψεις με τους δικούς σου όρους, αφού άμεσα ή έμμεσα καλείσαι να δώσεις λογαριασμό. Καμιά φορά, η αγάπη και το ενδιαφέρον πνίγουν. Καμιά φορά, η σωτηρία δεν χρειάζεται σωτήρες.

Στον δικό σου σπίτι, με τους δικούς σου όρους

Η μετάβαση σε έναν προσωπικό χώρο αφήνει χώρο για μοναχικότητα. Αλλά κυρίως αφήνει χώρο για να λειτουργήσεις με τους δικούς σου όρους, να κάνεις τα κουμάντα σου. Πηγαίνοντας στο δικό τους σπίτι, κάποιοι ξεκίνησαν να ακούν δυνατά μουσική – κάτι που πριν δεν έκαναν, ώστε (εύλογα) να μην ενοχλήσουν. Άλλοι άλλαξαν το στυλ μουσικής που ακούν, καθώς πλέον δεν καλούνται να εξηγήσουν αν ταυτίζονται ή όχι με στίχους που μπορεί να ακούγονται ακραίοι, σοκαριστικοί ή αναπάντεχοι στους γονείς και που μπορεί να τους πληγώσουν, δικαίως ή αδικώς.

Κάποιοι αποζητούν την ελευθερία του θορύβου, άλλοι της ησυχίας. Θέλουν να ξυπνήσουν και να μη μιλήσουν σε κανέναν. Να γυρίσουν από τη δουλειά και να μην κάνουν την τυπική κουβέντα του πώς ήταν η μέρα τους. Να μην παίζει η τηλεόραση μόνιμα για να δικαιολογεί την απουσία θεμάτων στο οικογενειακό τραπέζι. Να μη γίνονται μέτοχοι σε οικογενειακές εντάσεις και καβγάδες απλά επειδή τυχαίνει να είναι εκεί. Να μπορούν να πάρουν αποστάσεις, όταν το κλίμα είναι βαρύ.

Ετερογενείς συμπεριφορές που ουσιαστικά φανερώνουν την ίδια ανάγκη για να τεθούν προσωπικοί κανόνες που αντανakλούν την προσωπικότητα, τα πιστεύω και την αισθητική του καθενός. Αυτό δεν είναι παντεσπάνι – είναι το ψωμί της ενηλικίωσης.

Τρεις χαρακτηριστικές ρίγες της adidas, εμβληματικό shell toe και λογότυπο σε πλαίσιο. Ο λόγος για τα superstar shoes. Αν και γεννήθηκαν για το παρκέ, «αγκαλιάστηκαν» από τους δρόμους. Αυτά τα παπούτσια ήταν και είναι η πρώτη επιλογή για τους hip hoppers και τους skaters. Γίνε και εσύ κομμάτι της ιστορίας αστέρων, φορώντας τα.

Διαθέσιμη στο adidas.gr και στο adidas Originals Store (Αθηνάϊδος 5, Αθήνα).

Κάποιοι αισθάνονται πως στο δικό τους σπίτι τρώνε πιο υγιεινά, πως βγάζουν την επεξεργασμένη τροφή από τη ζωή τους και καταφέρνουν να αποφεύγουν το κρέας χωρίς να τους ρωτάει η μαμά τους αν θέλουν ένα μπιφτεκάκι ή λίγο λουκανικάκι. Άλλοι αγοράζουν τσιπς και γαριδάκια που ήταν απαγορευμένοι καρποί στο οικογενειακό σπίτι και πίνουν μόνοι τους ένα ποτήρι κρασί, χωρίς το αγχώδες βλέμμα του γονιού για το αν φλερτάρουν με τον αλκοολισμό. Κάποιοι μπορούν και καπνίζουν ελεύθερα. Άλλοι απαλλάσσονται από ντουμανιασμένα δωμάτια και τη μόνιμη τσιγαρίλα. Κάποιοι γίνονται μανιακοί με την καθαριότητα, απαγορεύουν τα παπούτσια, τακτοποιούν διαρκώς. Άλλοι ζουν για τη στιγμή που θα μπορούν να γεμίζουν με νερά το μπάνιο και να αφήσουν τα ρούχα τους πεταμένα κάτω χωρίς την πίεση του άμεσου συμμαζέματος. Κάποιοι λατρεύουν να προσκαλούν φίλους, να τους περιποιούνται, να μαζεύονται εκεί να ετοιμαστούν για κάποια έξοδο. Δεν θέλουν να έχουν ένα αδρανές σαλόνι όπως αυτό στο οποίο μεγάλωσαν. Άλλοι κρατούν το σπίτι τους για τον εαυτό τους.

Απογαλακτισμός, εργασία, σχέσεις

Ο καθένας μιμείται ή αντιτίθεται στα πρότυπα με τα οποία έχει γαλουχηθεί. Η μετάβαση στο δικό σου χώρο δείχνει ότι «παίρνεις τη ζωή στα χέρια σου», ότι «είσαι στο σωστό μονοπάτι», «στο τελευταίο στάδιο απογαλακτισμού», μου λένε. Τουναντίον, η παραμονή στο παιδικό δωμάτιο «με κάνει να νιώθω αποτυχημένη, να μη σέβομαι τον εαυτό μου και να ντρέπομαι», μου εξομολογούνται, «μου πονάει την καρδιά». Κάποιος μου ανέφερε ότι, πηγαίνοντας στο δικό του σπίτι, ένιωθε πως μπορούσε να παίρνει πιο πολλά ρίσκα και είχε το κίνητρο να είναι πιο παραγωγικός στη δουλειά του. Αναρωτιέμαι αν κάποιος οικονομολόγος κάποτε, κάποτε, έχει σκεφτεί να μελετήσει τη συσχέτιση παραγωγικότητας και αποχώρησης από την οικογενειακή εστία. Μάλλον ναι, όλα τα σκέφτονται οι άτιμοι.

Στο «Πες της», ο αφηγητής του Οικονόμου αναρωτιέται: «Ο δρόμος είναι δρόμος αν δεν το περπατήσεις, η λαμπάδα είναι λαμπάδα αν δεν ανάψει, το μαχαίρι είναι μαχαίρι αν δεν κόψει;»³. Άραγε, τα νιάτα είναι νιάτα χωρίς αυτήν την αίσθηση διαμόρφωσης προσωπικών κανόνων; Χωρίς την ελευθερία να κάνεις αυτό που θες, ακόμη κι αν δεν την εξασκείς;

Ή μήπως τα νιάτα είναι όντως νιάτα δίχως την ιδιωτικότητα του μοιράσματος; Τα νιάτα είναι νιάτα αν δεν ανακαλυφθούν στα ιδιωτικά και στ' απόκρυφα; Στα μύκια; Στο παιδικό δωμάτιο, ο σεξουαλικός πειραματισμός –ατομικά ή μοιρασμένα– είναι περιορισμένος για ευνόητους λόγους. Όταν ο προσωπικός χώρος μεγαλώνει, υπερβαίνει τα σύνορα του παιδικού δωματίου και περικλείεται πια στους τοίχους ενός ξεχωριστού σπιτιού, δίνεται η δυνατότητα να εξερευνηθούν με ασφάλεια προεκτάσεις της σεξουαλικότητας. Αλλά η μετάβαση σε έναν προσωπικό χώρο δεν είναι μόνο το «να κάνω σεξ όπου και όποτε θέλω», είναι και η οικειότητα που επιφέρει η ερώτηση «θες να έρθεις σπίτι;». Δίνεται η επιλογή και η ευκαιρία για ένα διαφορετικό δέσιμο, για ένα «μαζί» που δεν υφίσταται μόνο στα κλεφτά, αλλά που αποκτά μια πρωτόλεια και πιθανώς εκκολλημένη ρουτίνα – μέσα από τη συζήτηση, το μαγείρεμα, το διάβασμα, την ταινία.

Το αίτημα για ένα αξιοπρεπές, προσιτό σπίτι

Κι όμως, η αναζήτηση του σπιτιού που θα στεγάσει όχι μόνο το κορμί, αλλά και όλες αυτές τις πρώτες φορές, τους καινούριους κανόνες και τις επαναδιαπραγματεύσεις δεν είναι μια ευχάριστη διαδικασία. Αντίθετα, η διαδικασία αναζήτησης σπιτιού περιγράφεται ως μια

διαδικασία κατά την οποία επικρατεί «τρόμος», «πάγωμα» και «άγχος», με το ερώτημα «τι θα δω πάλι» να πλανάται. «Μα καλά, τα ενοίκια στην Αθήνα παραμένουν πολύ πιο οικονομικά σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες», αναφέρω στις συζητήσεις παίζοντας τον δικηγόρο του διαβόλου. Οι απαντήσεις που δέχομαι είναι σοκαριστικά νηφάλιες και λογικές: «Όντως, αλλά οι μισθοί ακόμα είναι πίσω».

Η απάντηση των νέων στη στεγαστική κρίση δεν είναι επιδοματικές λογικές. Το αίτημα είναι η αξιοπρέπεια – το ένα τρίτο περίπου του μισθού να πηγαίνει σε ενοίκιο και πάγια έξοδα σπιτιού και τα δύο τρίτα στα έξοδα της καθημερινότητας, με περιθώριο να μένει και κάτι στην άκρη. Θέλουν καλύτερα στάνταρτ για το τι επιτρέπεται να ενοικιάζεται ως κατοικία και τι όχι – προδιαγραφές εξοπλισμού, φωτισμού, ύδρευσης. Θέλουν μια στεγαστική αγορά δίχως προλήψεις και στερεότυπα – όπου τα κορίτσια δεν θα πρέπει να υποδύονται τις καλές νοικοκυρές για να πείσουν τους ιδιοκτήτες, όπου οι φοιτητές Νομικής δεν θα είναι πιο ελκυστικοί από τους σπουδαστές των δημόσιων ΙΕΚ, όπου οι σπιτονοικοκυρές δεν θα διαφημίζουν ότι τα σπύια «δεν βρωμάνε, επειδή δεν έχω βάλει ποτέ μέσα μαύρους και Αλβανούς», όπως μου μεταφέρθηκε χαρακτηριστικά. Θέλουν να μπορούν να αναζητούν σπίτι σε περισσότερες περιοχές της πόλης, χωρίς να νιώθουν ότι κινδυνεύουν ή ότι είναι αποκομμένοι. Δεν ρομαντικοποιούν την αίσθηση της εγκατάλειψης των αθηναϊκών σπιτιών και δεν αρέσκονται στο να ζουν με ετοιμόρροπες κουζίνες και μισοκατεστραμμένα μπάνια. Δεν θέλουν να βασίζονται στην καλοσύνη των ξένων για να βρουν ένα αξιοπρεπές, προσιτό σπίτι. Ευελπιστούν σε ένα κράτος-σύμμαχο που δεν θα αφήνει περιθώριο για εκμετάλλευση, αισχροκέρδεια και αδικία.

Πολιτική με λογισμό, αλλά και μ' όνειρο

Η στεγαστική κρίση των νέων δεν παραμένει στην αφάνεια. Αναπαράγουμε τα ποσοστά και τα γραφήματα. Ακούμε και διαβάζουμε ότι «ο μέσος όρος ηλικίας αποχώρησης από την οικογενειακή εστία είναι τα 31 έτη, ο τρίτος υψηλότερος σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση». Ωστόσο, όσο το πρόβλημα γίνεται αντιληπτό με όρους αμιγώς τεχνικούς και αποστειρωμένους, τόσο η λύση χάνει τον ανθρωποκεντρικό προανατολισμό της. Με λογισμό, ναι. Αλλά και μ' όνειρο. Με ευαισθησία στο ανθρώπινο βίωμα, αλλά χωρίς λαϊκισμό. Αυτό είναι το πραγματικό στοίχημα της πολιτικής, για μένα. Να αναγνωρίζει την οδύσσεια του ενός χωρίς να τη θυσιάζει στην κλίμακα των πολλών. Να αφουγκράζεται την προσωπική ιστορία και να τη μετουσιώνει σε κινητήριο δύναμη για δράση σε συλλογικό επίπεδο. Και φυσικά, το αν η πολιτεία είναι αποτελεσματική ή όχι δεν κρίνεται από την καλή της πρόθεση ούτε και από τη διάθεση για έργο. Η πολιτική με ουσιαστικό αντίκτυπο στην ποιότητα ζωής δεν χρειάζεται να ανακοινώνεται, ούτε να διαφημίζεται – γίνεται αντιληπτή καθώς βιώνεται. Μολονότι τα μέτρα που ανακοινώνονται για τη στεγαστική στήριξη των νέων πληθαίνουν, ο αμείλικτος κριτής τους είναι το αν θα καταλαγιάσει η αγωνία τους για μια αξιοπρεπή ενηλικίωση.

Ευχαριστώ πολύ όλ@ όσ@ δέχτηκαν να μου μιλήσουν για τη σχέση τους με τον προσωπικό τους χώρο. Να μ' εμπιστευτούν, να πουν την αλήθεια τους και να μοιραστούν όσα μαθαίνουμε να κρύβουμε βαθιά μέσα μας. Οποιαδήποτε ομοιότητα αυτού του κειμένου με την πραγματικότητα είναι, άλλωστε, εντελώς εκούσια.

Το αίτημα είναι η αξιοπρέπεια – το ένα τρίτο του μισθού να πηγαίνει σε ενοίκιο και πάγια έξοδα και τα δύο τρίτα στα έξοδα της καθημερινότητας, με περιθώριο να μένει κάτι και στην άκρη

² Παναγής Παναγιωτόπουλος, Περιπέτειες της Μεσαίας Τάξης - Κοινωνιολογικές καταγραφές στην Ελλάδα της ύστερης μεταπολίτευσης, εκδόσεις Επίκεντρο, Δεύτερη Έκδοση, Θεσσαλονίκη 2021, σελίδα 170
³ Χρήστος Οικονόμου, Πες της, εκδόσεις Πόλις, Αθήνα 2023, σελίδα 124

ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΩ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

elpedison

Στην ELPEDISON, **εγκαινιάσαμε το Innovation Hub.** Έναν θεσμό γεμάτο καινοτομία, φοιτητικούς διαγωνισμούς, υποτροφίες, προγράμματα πρακτικής εξάσκησης και νεανικής επιχειρηματικότητας. Γιατί στηρίζουμε τη νέα γενιά και της παρέχουμε όλα τα εφόδια που χρειάζεται για να κατακτήσει το μέλλον.

Ενεργοποιούμε το καλό για όλους!

Στην ELPEDISON
δημιουργούμε
ΚΑΙ μια ενέργεια

ΠΟΥ ΚΙΝΕΙ
Όνειρα!

731

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΕΝΑ ΣΠΙΤΙ, ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΝΗΛΙΚΙΟΣΗ

ΑΦΗΣ

Ανακύκλωση Μπαταριών

RECYCLE YOUR BATTERIES

Houston, we
have a problem.
There is no
Planet B, there is
only our planet.

ΔΕΠΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ

ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΟΣΑ ΠΑΝΕ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ

Αγωγός IGB

Δυναμικότητα 3 δισ. m³
φυσικού αερίου ετησίως

ΑΠΕ

Ισχύς άνω των 700 MW σε όλη
τη χώρα, με στόχο το 1 GW
Ανάπτυξη έργων υδρογόνου
και πράσινων καυσίμων

Βιωσιμότητα

Μείωση των εκπομπών
ρύπων άνω του 26%
σε έναν χρόνο, εφαρμογή
κριτηρίων ESG

Τερματικός LNG Αλεξανδρούπολης

Χωρητικότητα 153.500 m³ LNG

Ενεργειακή Ασφάλεια

Επαναδιαπραγμάτευση
μακροχρόνιων συμβολαίων
προμήθειας, που μας επιτρέπουν
να εγγυηθούμε την ενεργειακή
ασφάλεια της χώρας

Μονάδα Ηλεκτροπαραγωγής στην Αλεξανδρούπολη με φυσικό αέριο

Ισχύς 840 MW, ισοδύναμη με
3 ρυπογόνες λιγνιτικές μονάδες

Στήριξη

Στήριξη 1 εκατομμυρίου
νοικοκυριών & επιχειρήσεων
με πάνω από 180 εκατ. ευρώ
και μέρισμα στην κοινωνία
πάνω από 120 εκατ. ευρώ

FISIKON

Πανελλαδικό δίκτυο
28 πρατηρίων με CNG/FISIKON
και προώθηση της αεριοκίνησης

Είμαστε πίσω από τη δυναμική μεταμόρφωση της ΔΕΠΑ Εμπορίας σε μια σύγχρονη καθετοποιημένη εταιρία ενέργειας. Χάρη στον μακρόπνοο σχεδιασμό, τις επενδύσεις και τις στρατηγικές συνεργασίες, αντιμετωπίσαμε με επιτυχία τις προκλήσεις της ενεργειακής κρίσης και θωρακίσαμε την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας. Παράλληλα, συγκρατήσαμε το ενεργειακό κόστος για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, απορροφώντας ένα σημαντικό μέρος των αυξήσεων στη διεθνή τιμή του φυσικού αερίου. Στηρίζουμε την ελληνική οικονομία, εξασφαλίζοντας ενεργειακή επάρκεια και προσιτές τιμές για τις επιχειρήσεις και τις βιομηχανίες της χώρας. Είμαστε πίσω από το πράσινο σχέδιο που μας πάει στο μέλλον με επενδύσεις σε ηλεκτροπαραγωγή από φυσικό αέριο, αεριοκίνηση, ΑΠΕ και πράσινα καύσιμα.

Κ Ρ Α Τ Α Μ Ε Τ Η Ζ Ω Η Ε Ν Ε Ρ Γ Η

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΕΝΑ ΣΠΗΤΙ ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΝΗΛΙΚΙΟΣΗ

Online ρευστότητα για την επιχείρησή σας με το business e-loan.

Με το **business e-loan** της Τράπεζας Πειραιώς, αποκτάτε το Κεφάλαιο Κίνησης που χρειάζεστε, απλά και εύκολα, **μέσω winbank**, χωρίς επίσκεψη σε κατάστημα.

Κάντε την αιτησή σας έως **31/12/2023** και κερδίστε **50.000 yellows*** με την εκταμίευση.

** Ισχύουν Όροι και Προϋποθέσεις.*

Μάθετε περισσότερα στο www.piraeusbank.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΑΥΡΙΟ

ΠΟΣΟ ΔΗΜΟΦΙΛΗ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΠΡΟΦΥΛΑΚΤΙΚΑ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ;

Ξημερώματα Κυριακής, βγαίνοντας από νυχτερινό κλαμπ στο Γκάζι, η μπροστινή μας παρέα πετάει στον κάδο απορριμμάτων τα προφυλακτικά που μας μοίρασαν νωρίτερα εντός του κλαμπ εθελοντές από το «Checkpoint!». Τα πέταξαν στα σκουπίδια σαν να ήταν διαφημιστικά φυλλάδια από πιτσαρία. «Και γιατί να τα κρατήσουν, αν δεν πρόκειται να τα χρησιμοποιήσουν;» με ρωτάει ο κολλητός μου. Κάπως έτσι κατάλαβα ότι η χρήση προφυλακτικών δεν θεωρείται και από τα πιο κουλ πράγματα στη γενιά μου. Το επιβεβαίωσα ρωτώντας διάφορους φίλους.

«Η αλήθεια είναι πως περίπου τα μισά αγόρια απ' όσα είχα επαφές μέχρι τώρα με ενθάρρυναν να μη χρησιμοποιήσουμε προφυλακτικό, ακόμα και αν η επαφή μας ήταν περιστασιακή. Αρκετά από αυτά μάλιστα θεώρησαν αυτόνοπτο ότι μπορούμε να κάνουμε σεξ και χωρίς, με εμένα να πρέπει να θέσω τα όριά μου», μου

λέει η Κρίστου, 22 ετών. Η Σπυριδούλα, 23 ετών, μου αναφέρει ότι «μερικά αγόρια –και απ' όσα συζητάμε με φίλες δεν είναι και λίγα– δεν φέρνουν το ζήτημα “προφυλακτικό” στη συζήτηση γιατί συχνά δεν το θέλουν και προσπαθούν απλά να αποφύγουν πάνω στη φάση να το φορέσουν». «Η δική μου εικόνα είναι ότι τα περισσότερα παιδιά δεν φοράμε προφυλακτικό, ειδικά όταν είμαστε σε σταθερή σχέση δεν είναι και η πρώτη επιλογή, βασικά για πολλούς είναι λίγο turn-off το προφυλακτικό», αναφέρει ο Παναγιώτης, 22 ετών. «Αυτό βέβαια νομίζω πως ισχύει κυρίως για τα στρέιτ άτομα, ο γκέι κολλητός μου, για παράδειγμα, δεν θυμάμαι να μου έχει αναφέρει ποτέ του απροφύλακτες επαφές», προσθέτει. Ζήτησα να μιλήσω και με τον κολλητό του. Τον λένε Γιώργο, 22 ετών κι αυτός. «Ναι, η αλήθεια είναι πως η χρήση προφυλακτικού στην γκέι κοινότητα είναι πολύ διαδεδομένη. Άλλωστε συμβαίνει σεξ ως επί το πλείστον εκτός πλαισίου σχέσης, ειδικά με τις εφαρμογές γνωριμιών, οπότε το προφυλακτικό είναι απαραίτητο αξεσουάρ για πολλούς. Υπάρχουν αρκετοί όμως που κάνουν ελεύθερο σεξ επειδή παίρνουν PREP [σ.σ. προφυλακτική αγωγή κατά του ιού HIV, που διατίθεται από το 2012 και προσφέρει συντριπτική προστασία], την οποία αγόρασαν από το διαδίκτυο μιας και στη χώρα μας δεν διατίθεται ακόμα μέσω του ΕΣΥ. Και, ναι, οκ μπορεί να μην κινδυνεύεις έτσι από HIV, υπάρχουν όμως και άλλα Σ.Μ.Ν. [Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα] που μπορεί να κολλήσει κανείς», αναφέρει ο Γιώργος.

Η εικόνα πάνω-κάτω είναι αυτή: το προφυλακτικό δεν είναι και πολύ κουλ, κανείς δεν πετάει τη σκούφια του για να το χρησιμοποιήσει. Ποτέ δεν ήταν δηλαδή, αλλά παλιότερα ο φόβος της νόσωσης με HIV ήταν περισσότερο υπαρκτός από σήμερα. Τα γκέι άτομα, έχοντας τον φόβο του HIV κυρίως αλλά και άλλων μολύνσεων, τεστάρουνται αρκετά συχνά και χρησιμοποιούν προφυλάξεις. Η διάθεση της PREP, όπως και άλλων μέσων πρόληψης (PREP, PEP, TASP) που έχουν διατεθεί τα τελευταία χρόνια, δεν ενθαρρύνουν τη χρήση προφυλακτικών. Η διάθεσή τους όμως έχει συνδεθεί με την έξαρση άλλων λοιμώξεων πέραν του HIV. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στις ΗΠΑ το διάστημα 2020-2021 καταγράφηκαν 2,5

εκατομμύρια περιστατικά μολύνσεων με σύφιλη, γονόρροια ή χλαμύδια, περισσότερο δηλαδή από απλό διπλασιασμό σε βάθος εικοσαετίας, σύμφωνα με στοιχεία του CDC (Center for Disease Control and Prevention) με περίπου τις μισές από τις περιπτώσεις να αφορούν άτομα ηλικίας 15-24 ετών. Στη χώρα μας, όπου η διάθεση της Prep έχει καθυστερήσει σημαντικά με την υπουργική απόφαση διάθεσής της να εκδίδεται μόλις στα τέλη Νοεμβρίου 2023, τα περιστατικά μολύνσεων από χλαμύδια και γονόρροια παραμένουν χαμηλά. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και με τα περιστατικά σύφιλης, όπου τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Κέντρου για τον Έλεγχο και την Αντιμετώπιση Ασθενειών (ECDC) μαρτυρούν διπλασιασμό στο διάστημα 2017-2021. «Εκτός από τη σύφιλη υπάρχει έξαρση και στα κονδυλώματα, ο ιός HPV, για τον οποίο υπάρχει εμβόλιο, δυστυχώς έχει καταγραφεί στη μνήμη πολλών ως εμβόλιο “για τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας”, ενώ το ενδεχόμενο εμφάνισης καρκίνου στον τράχηλο είναι υπαρκτό για μια γυναίκα που δεν θα έχει εντοπίσει έγκαιρα ότι νόσωσε με HPV. Το εμβόλιο είναι για τον ιό των κονδυλωμάτων, τον HPV, και καλό θα ήταν να εμβολιάζονται όλοι ως την ηλικία των 18», μας λέει ο δρ. Ιωάννης Μπάρκης, πρόεδρος της Ελληνικής Δερματολογικής και Αφροδισιολογικής Εταιρείας.

«Το ότι θα διατεθεί η Prep, πράγμα αναγκαίο για την περαιτέρω θωράκιση εναντίον της λοίμωξης του HIV, δεν σημαίνει ότι πρέπει να επαναπαυόμαστε και να μη χρησιμοποιούμε προφυλάξεις. Υπάρχουν, όπως ξέρετε, κι άλλες λοιμώξεις η μη έγκαιρη θεραπεία των οποίων μπορεί να προκαλέσει σοβαρά προβλήματα υγείας, μέχρι και στειρώση. Επίσης, ας μην ξεχνάμε ότι το προφυλακτικό είναι από τα πιο έγκυρα και εύκολα προσβάσιμα μέσα αποφυγής μιας ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης», καταλήγει ο κύριος Μπάρκης. Τα επιστημονικά δεδομένα δεν δείχνουν στον ορίζοντα σύντομα εμβόλια για τη γονόρροια, τα χλαμύδια και τη σύφιλη, ώστε να υπάρχει έγκαιρη πρόληψη, όπως συμβαίνει με την ηπατίτιδα Β και τον HPV. Ως τότε το προφυλακτικό παραμένει το πλέον πρόσφορο μέσο για την προφύλαξη ενάντια στα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, αλλά και την αποφυγή μιας ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης.

ΝΙΩΣΕ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Ένα στα δέκα κορίτσια ηλικίας 15-19 ετών
έχει προβεί σε άμβλωση, τουλάχιστον μία φορά στη ζωή του.*
Όταν είμαστε στην εφηβεία, τα νιώθουμε όλα στο φουλ.
Στηρίζουμε τον ενθουσιασμό των εφήβων,
προσφέροντάς τους την ασφάλεια που χρειάζονται.

*Tsakiridis, I., Mamopoulos, A., Athanasiadis, A., & Dagklis, T. (2019). Trends in induced abortions in Greece: A cross-sectional study. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*.

ΥΠΑΡΧΕΙ ΓΛΩΣΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ;¹

Μία συζήτηση για τη γλωσσική συμπερίληψη με την Άντζελα Δημητρακάκη, καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου

Η φράση του Βουόνγκ, που χρησιμοποιείται εδώ ως τίτλος, είναι –εν πολλοίς– το θέμα της συζήτησής μας με την Άντζελα Δημητρακάκη, καθηγήτρια Ιστορίας και Θεωρίας της σύγχρονης Τέχνης στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου. Μπορούμε να πούμε, ήδη, πως η γλώσσα της κατάρρευσης είναι μία νέα γλώσσα. Είναι αυτή που οικοδομεί στα ερείπια της προηγούμενης, στραβοπατάει πάνω τους, τα χρησιμοποιεί για να ξαναστηθεί και να δημιουργήσει έναν νέο συμπεριληπτικό χώρο. Τα ελληνικά, ειδικότερα, ως απολύτως έμφυλη γλώσσα, αποτελούσαν και αποτελούν ένα πεδίο αποκλεισμού. Το ανδρικό παράδειγμα είναι ο κανόνας που κυριαρχεί στα νομοθετικά κείμενα, «Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον

του νόμου» ή σε ένα διάγγελμα της πρώτης γυναίκας Προέδρου της Δημοκρατίας, «Σήμερα, οι Έλληνες δίνουμε ακόμα μια ιστορική μάχη», έως τον καθημερινό λόγο. Πόσο «αθώα» είναι, για παράδειγμα, η λέξη «άνθρωπος»; Μέσα σε αυτή χωράει κάθε ταυτότητα ή αντανακλάται διαχρονικά η παρουσία ενός μόνο υποκειμένου στον λόγο, δημόσιο ή ιδιωτικό; Συζητάμε, λοιπόν, για τη γλώσσα. Για τη γλώσσα όπως τη ξέρουμε και για τη γλώσσα όπως θα τη θέλαμε. Πώς αναπαράγονται οι σχέσεις εξουσίας και τα στερεότυπα μέσω αυτής, πώς διεκδικούνται οι αλλαγές και τι σημαίνει γλωσσική συμπερίληψη. Τι είναι η queer γλώσσα και πώς αυτή αποκλείεται από τους θεσμούς.

1. Ocean Vuong, *Στη γη είμαστε πρόσκαιρα υπέροχοι*, μτφρ. Έφη Φρυδά, εκδ. Gutenberg, σελ. 68, 2021

Ο Ντεριντά στα τζουρά²

Μπορούμε να θεωρούμε τα καλιαρντά ως σκίρτημα μιας queer γλώσσας. Αν και αποδείχθηκαν θνησιγενή, ο τρόπος με τον οποίο η ανάγκη για επιβίωση εκφράστηκε γλωσσικά είναι αξιοσημείωτος. Ως εκτεταμένο λεξιλόγιο λειτούργησαν ως προστατευτικό τείχος και συγχρόνως ως συγκολλητική ουσία μιας κοινότητας που κυνηγήθηκε, χτυπήθηκε, διασύρθηκε, στοχοποιήθηκε. Σήμερα τα καλιαρντά διαβάζονται ως ρήξη, ως αρχή –για την ελληνική γλώσσα– μιας διεκδίκησης ορατότητας αόρατων υποκειμένων στον έως τότε λόγο.

Τα καλιαρντά έχουν αρχίσει να μιλιούνται και κυρίως να βιώνονται, όταν εμφανίζεται, σε ένα άλλο σημείο της Ευρώπης, ο γαλλικός φεμινισμός της διαφοράς. Το έδαφος προετοίμασαν οι μεταδομιστές και οι μετα-φροϋδιστές φιλόσοφοι. Οι έμφυλες σχέσεις και η έμφυλη διαφορά (γυναίκα-άνδρας) αναθεωρούνται ως έννοιες και ερμηνεύονται υπό το πρίσμα του λόγου και του νοήματος. Λόγος ίσον κοινωνία. Τόσο στον λόγο, όσο και στην κοινωνία, το παράδειγμα είναι ένα, το ανδρικό. Σε αυτές τις ανδροκρατικές δομές ασκούν κριτική οι φεμινίστριες του γαλλικού συμβολισμού.

Και εγένετο μεταμοντέρνος φεμινισμός! Το τρίτο κύμα αναθεωρεί ριζικά τις θέσεις του φεμινισμού της διαφοράς. Ο φεμινισμός της διαφοράς εξέφραζε βασικά λευκές, ετεροφυλόφιλες, μεσοαστές γυναίκες. Για τον μεταμοντέρνο φεμινισμό η «διαφορά» είναι πρόταγμα πολιτικό-ιστορικό και όχι φυσικό. Το φύλο –είτε βιολογικό είτε κοινωνικό– είναι κοινωνικά κατασκευασμένο. Στο πλαίσιο του τρίτου φεμινιστικού κύματος, εμφανίζεται τη δεκαετία του '90 η queer θεωρία. Το ίδιο της το όνομα είναι ένα παιχνίδι με τη γλώσσα, μια επανοικειποίηση του τραύματος που προκαλούσε η λέξη «queer» για να προσβάλει και να χλευάσει αυτό που θεωρούνταν «περίεργο» ή «παράξενο». Όπως ανανοηματοδοτήθηκε η λέξη, έτσι ανανοηματοδοτήθηκαν και οι έννοιες του φύλου και της σεξουαλικότητας.

Ο.Γ. Η γλώσσα διαιωνίζει στερεότυπα και αναπαράγει εξουσιαστικές σχέσεις;

Α.Δ. Η γλώσσα, αυτή που μιλάμε και αυτή που γράφουμε, ως το κατεξοχόν επικοινωνιακό εργαλείο είναι ο κύριος τόπος διακίνησης στερεοτύπων. Όμως και η αντίσταση στα στερεότυπα περνάει μέσα από τη γλώσσα. Οι εξουσιαστικές σχέσεις είναι κάτι πιο περίπλοκο. Διατρέχουν τη γλώσσα αλλά δομούνται υλικά.

Επίσης, το μοντέλο της γλώσσας έχει αναπαραχθεί και αλλού, έχει δώσει πολλές γλώσσες, που νοούνται ως κώδικες – όπως οι εικόνες, σύμφωνα με κάποιες προσεγγίσεις και επιστημολογίες. Η εικόνα επίσης διακινεί στερεότυπα, και χρειάζεται πολύς πολιτικός κόπος για να ανατραπούν.

Ο.Γ. Συμπεριληπτική γλώσσα σημαίνει και συμπεριληπτική κοινωνία;

Α.Δ. Όχι απαραίτητα. Πρώτον, η κοινωνία αποτελείται και από υλικές πρακτικές, και δεν σημαίνει ότι μια αλλαγή στη γλώσσα περνάει και στις τελευταίες. Για παράδειγμα, η νομική αναγνώριση του όρου «γυναίκοκτονία» που επίμονα θέτει ως αίτημα το φεμινιστικό κίνημα, παρά το ότι η νομοθεσία συνδέεται με την επιβολή, δεν συνεπάγεται αυτόματα άρση των υλικών συνθηκών στη ζωή μιας γυναίκας που θα απέτρεπαν μια τέτοιας μορφής βία. Ωστόσο, η νομική αναγνώριση του όρου θα ήταν μια πολύ σημαντική αναγνώριση της βίας από την οποία απειλούνται οι γυναίκες επειδή είναι γυναίκες.

Ειδικά για τη συμπεριληπτική γλώσσα, να υπενθυμίσω ότι μπορεί να χρησιμοποιείται σε κάποια περιβάλλοντα ενώ σε άλλα όχι. Άρα σημασία έχει μέσα από ποιους θεσμούς περνάει αυτή η συμπεριληπτική γλώσσα –η οποία είναι και δύσκολο να οριστεί. Στοιχείο αυτής της δυσκολίας είναι ότι η γλώσσα δεν είναι ποτέ αποκλειστικά «σύγχρονη» αλλά υφίσταται και ως κληρονομιά και ως συνθήκη και ως αυτό που φαίνεται «σωστό» μέσα από την κληρονομιά και τη συνθήκη. Το συντηρητικό κομμάτι μιας κοινωνίας χαρακτηρίζεται ως τέτοιο γιατί αρνείται το ότι η γλώσσα είναι ζωντανός οργανισμός, και συνεπώς αλλάζει ιστορικά –πολύ πιο γρήγορα κάποιες φορές απ' όσο μπορεί το κομμάτι αυτό να αντέξει. Οπότε η γλώσσα είναι πεδίο ιδεολογικών συγκρούσεων (όχι ιδεών απλώς, αλλά των αξιών που ενστερνιζόμαστε ως φυσικές λόγω της υπαρκτής ηγεμονίας και εκείνων που προκύπτουν στο πεδίο της πάλης). Εξάλλου η γλώσσα διδάσκεται μέσα από τον κύριο ιδεολογικό μηχανισμό, το σχολείο. Δεν είναι η γλώσσα κάτι «ελεύθερο» που απλά χρησιμοποιούμε στις καθημερινές μας διαδράσεις. Όταν στο σχολείο τα παιδιά μαθαίνουν για «Ελληνες συγγραφείς» και «Ελληνες ποιητές», «Ελληνες καλλιτέχνες», «Ελληνες επιστήμονες, δεν θα εξετάσουν αν υπάρχουν και Ελληνίδες σε όλα τα

CORDUROY TRACK PANTS

Είσαι εκκεντρικ@; Τότε αυτό το κοτλέ παντελόνι σου ταιριάζει. Αποπνέοντας luxe αισθητική, συνδυάζει το casual και κομψό στυλ και μπορεί να φορεθεί από το πρωί έως το βράδυ. Έχει φαρδιά γραμμή για άνεση κάθε μέρα, όλη ημέρα.

Διαθέσιμη στο [adidas.gr](https://www.adidas.gr) και στο [adidas Originals Store](#) (Αθηναϊδός 5, Αθήνα).

2. Τζουρά, το ούρο, ουρητήριο, αποχωρητήριο, ίσως από το γαλλικό troiszeros (ήτοι: 000—W.C.), ή ονοματοποιία από τον ήχο τζουρρρ!, Ηλίας Πετρόπουλος, *Τα καλιαρντά*, εκδ. Νεφέλη, σελ. 157

TEZENIS

& CHILL

Τα πιο cozy ρούχα του χειμώνα
για κάθε προσωπικότητα

Τα πρώτα κρύα έρχονται πολλά υποσχόμενα βραδιές με ταινίες, ζεστές σοκολάτες με marshmallows με την παρέα σε αγαπημένα στέκια, χουουλιιάσματα δίπλα στο τζάκι και άλλα τέτοια ωραία. Τόσο ωραία, όσο και η νέα, ευέλικτη συλλογή της Tezenis με σχέδια για κάθε προσωπικότητα. Διακριτικές σιλουέτες και φινιρίσματα που αποπνέουν ρομαντισμό, άνετα κομμάτια από βελούδο που μονοπωλούν την αφή σου, παιχνιδιάρικα βολάν και διαχρονικά καρό, πουά, ριγέ σχέδια. Μαζί σου σε κάθε στιγμή χαλάρωσης, η νέα συλλογή είναι τόσο basic όσο και on-trend και υπόσχεται να «ζεστάνει» τις μέρες και τις βραδιές σου.

TEZENIS
www.tezenis.com/gr

παραπάνω. Ήδη, για τα παιδιά, το φύλο της λογοτεχνίας, της επιστήμης, της τέχνης νοείται ως άρρεν. Όταν πάλι στο σχολείο (και αλλού, ασφαλώς) τα παιδιά ακούνε για «καθαρίστρια» ή απλά για «γυναίκα» (φροντίστρια), το φύλο αυτών των εργασιών ήδη παγιώνεται ως θηλυκό.

Ο.Γ. Η Λορντ υποστηρίζει ότι «τα εργαλεία του αφέντη δεν πρόκειται ποτέ να διαλύσουν το σπίτι του αφέντη».³ Η ελληνική ως απολύτως έμφυλη γλώσσα λειτουργεί ακόμα ως εργαλείο του αφέντη. Η κουήρ/συμπεριληπτική γλώσσα ποια νέα εργαλεία πρέπει να βρει για να θεμελιωθεί;

Α.Δ. Είναι αξιωματική και σοφή η φράση της Λορντ. Η γλώσσα όμως δεν είναι αποκλειστικά εργαλείο του αφέντη – αν και ο αφέντης ελέγχει τους θεσμούς που νομιμοποιούν ή απαγορεύουν ορισμένες χρήσεις της. Δεν ξέρω ποια νέα εργαλεία πρέπει να βρει η συμπεριληπτική γλώσσα για να θεμελιωθεί, και η κουήρ γλώσσα ειδικότερα. Στο πεδίο της λογοτεχνίας, υπάρχουν τεχνικές που επιδρούν στο φανταστικό μας χωρίς καν να χρειαστεί να αλλάξουν οι γραμματικοί κανόνες. Σε άλλα πεδία χρήσης της γλώσσας, είναι πιο δύσκολο. Και σίγουρα δεν πρέπει να υπάρχει εκθρόνηση όταν δεν γίνεται χρήση όλων των δυνατών άρθρων και αντωνυμιών για να αναφερθούμε σε ένα σύνολο ανθρώπων – η χρήση του ουδέτερου μπορεί να νοείται ως υποτιμητική και infantilising σε κάποιες περιπτώσεις, για παράδειγμα. Κάποιες γλώσσες μπορεί να μην έχουν καν ουδέτερο.

Νομίζω είναι φιλική η προσέγγιση της (;) Τζούντιθ Μπάτλερ, που είναι νομικά αναγνωρισμένη (;) ως non-binary (από όσο γνωρίζω) αλλά δέχεται και το she/her και το they/them – το τελευταίο, π.χ. δεν είναι εύκολο να εκφραστεί στην ελληνική γλώσσα, αλλά στην αγγλική ήταν ανέκαθεν σύννητες να λέμε «somebody left their umbrella» ή «the patient should be told they have to pay». Παίρνω τα παραδείγματα αυτά από το εκτενές λήμμα στην αγγλόφωνη Wikipedia με τον τίτλο «singular they».

Νομίζω είναι σημαντικό να μπορούσαμε να λέμε «the patient should know they don't have to pay», κάτι που σπάνια πια μπορούμε να πούμε στον νεοφιλελευθερισμό, και που θα βοηθούσε πολύ περισσότερο non-binary και μη άτομα, στις απόλυτα υλικές συνθήκες της ζωής τους. Επίσης, η γλώσσα – επιμένω – έχει πάντα ιστορικότητα. Η Μπάτλερ αυτοπροσδιορίζεται και ως λεσβία, και λεσβία σημαίνει ιστορικά μια γυναίκα που επιθυμεί σεξουαλικά γυναίκες. Ίσως δεν θα ήθελε να καθεί αυτή η διάσταση, καθώς οι λεσβίες έχουν υποστεί τόσο καταπίεση και κάποιες χαρτογραφούνται και ως πολιτικό υποκείμενο. Υπάρχουν λοιπόν αντιφάσεις που γεννά η ίδια η ιστορικότητα της γλώσσας και η γλώσσα ως πολιτικό εργαλείο. Κάποιες λύνονται εν καιρώ, άλλες όχι.

Ο.Γ. Άρνηση χρήσης μιας έμφυλης γλώσσας σημαίνει «όχι» στην εξουσία που, κατά την Μπάτλερ, είναι «ταυτόχρονα εκκίνηση για έναν νέο σχηματισμό εξουσίας». Υπάρχει χώρος για συνδιαλλαγή ή μόνο οριστική ρήξη με καθετί που αποστρέφεται τη νέα γλώσσα και την πολεμά;⁴

Α.Δ. Η νέα γλώσσα δεν είναι παιχνίδι αλλά ζωτικής σημασίας για κάποιους συνανθρώπους μας, και δεν έχει να κάνει με επικράτηση αλλά με ορατότητα. Η ανάλυση και άρνηση της έμφυλης γλώσσας υπήρξε ανέκαθεν φεμινιστικό εγχείρημα, πολύ πριν την Μπάτλερ. Δεν είμαι σίγουρη για το γιατί θα έπρεπε να ιδωθεί ως «εκκίνηση για έναν νέο σχηματισμό εξουσίας», μου φαίνεται πολύ κοντά στην ιδέα, για παράδειγμα, ότι η δημοκρατία θα έχει για πάντα, σώνει και καλά, ανταγωνισμούς, που υποστήριξαν οι Λακλάου και Μουφ στο βιβλίο τους από τη δεκαετία του '80 – ένα εγχείρημα που εξέφραζε τότε (και τώρα) μια ήττα, μια απόγνωση και έναν ψευδο-ρεαλισμό σε τμήμα της αριστεράς. Όμως η αριστερά είναι ένα φάσμα θέσεων. Ως κομμουνίστρια, κρατώ ζωντανό το όραμα μιας εντελώς άλλης κοινωνίας, χωρίς εκμετάλλευση, χωρίς καταπίεση και χωρίς εξουσία. Υπήρχε, ξέρετε, μια αντιπαράθεση της Susan Sontag και της Adrienne Rich σχετικά, στο θέμα μάλιστα του φασισμού – η Σόνταγκ, συντηρητική, έκρινε ότι δεν (θα) υπήρχε ανθρώπινη κοινωνία χωρίς εξουσία.⁵ “However opposed I am to authority based on privileges of gender (and of race), I cannot imagine any form of human life or society without some forms of authority, of hierarchy”, λέει η Σόνταγκ. Δεν θα βιώσω κοινωνία χωρίς εξουσία στη δική μου χρονικότητα, αλλά οι αγώνες για το τέλος της κοινωνίας της εκμετάλλευσης, της καταπίεσης της εξουσίας δεν είναι μίας γενιάς, ούτε δύο, ούτε τριών. Όσο για το αν μπορεί να υπάρξει συνδιαλλαγή ή ρήξη, νομίζω ότι σίγουρα η ρήξη δεν θα έρθει από την αλλαγμένη γλώσσα. Μια τέτοια πεποίθηση είναι ιδεαλισμός, δηλαδή θεωρεί ότι οι αλλαγές μπορεί να έρθουν από πάνω, από τη γλώσσα, και όχι από τον μετασχηματισμό των υλικών συνθηκών που ορίζουν τη ζωή μας και τη γλώσσα.

Ο.Γ. Μήπως το ζήτημα δεν περιορίζεται σε προσαρμογές της γραμματικής; Σύμφωνα με την Ιριγκαρέ «κάθε θεωρία του υποκειμένου έχει αποτελέσει αντικείμενο ιδιοποίησης του ανδρικού».⁶

Α.Δ. Αυτό προσπαθώ να πω, ότι το πρόβλημα – ή μάλλον τα προβλήματα – δεν περιορίζονται σε προσαρμογές της γραμματικής. Αυτό όμως που λέει η Ιριγκαρέ, η οποία επίσης κάνει χρήση της ανάλυσης του Μαρξ μεταφέροντας κάποια ευρήματά του στις σεξουαλικές πολιτικές, είναι ότι δομικά όλο το πλέγμα της παραγωγής γνώσης είναι αρσενικό. Και άρα δεν μπορούμε απλά, ως φεμινιστικά υποκείμενα, να λαμβάνουμε μέρος σε αυτή τη δομή που είναι de facto έμφυλη

και δεν μπορεί να αλλάξει. Δεν το έλεγε μόνο εκείνη μάλιστα. Στις εικαστικές τέχνες, η τεχνοκρικός Κάρλα Λόνζι κάποια στιγμή εγκατέλειψε το πεδίο της τέχνης ως δομικά αρσενικό, ως κάτι που δεν θα μπορούσε να αλλάξει με τη μεγαλύτερη ορατότητα των γυναικών εικαστικών, με άλλες μορφές/πρακτικές τέχνης κλπ. Ήταν ένα από τα πεδία που εξέφραζαν δομικά μια σύλληψη πολιτισμού που ήταν αρσενική και μάλιστα φαλλική. Ήταν ένα «πορτοκάλι» που θα παρέμενε πορτοκάλι, ότι κι αν γινόταν, ενώ ως φεμινίστρια ήθελε έναν νέο πολιτισμό χωρίς «πορτοκάλια», του οποίου τις μορφές θα έφερνε η πάλη.

Τρέφω τεράστιο σεβασμό για αυτές τις θέσεις. Μερικές φορές, ξυπνάω και μου φαίνονται προφανείς. Όταν οι γυναίκες έχουν διαμορφωθεί μέσα σε δομές χιλιετιών ως το αντικείμενο της γνώσης, ως το υποταγμένο ή παθητικό ον, ως φύση, ως το «άλλο» του πολιτισμού καθαυτού, όταν όλος ο πολιτισμός έχει χτιστεί πάνω σε αυτό, λέω πως θα μπορούμε να μιλάμε για κοινό πολιτισμό μόνο αφού περάσουν κάποιες χιλιετίες επικράτησης του γυναικείου (έτσι, όπως θα διαμορφώνεται μέσα από την πάλη για αυτενέργεια). Τότε θα μπορούμε και να καταργήσουμε τα κοινωνικά φύλα, αν υπάρχει τέτοια επιθυμία. Μπορεί και να μην υπάρχει.

Όμως, μετά θυμάμαι ότι δεν έχω κάποιον άλλο πλανήτη για να κάνω την πάλη, ούτε καν άλλο τρόπο παραγωγής έχω. Έχω τον καπιταλισμό, και μάλιστα στη σημερινή του μορφή, αυτή είναι η κοινωνική ολότητα και, όπως λέγεται στην ιστορία της τέχνης, όταν η πρωτοπορία πραγματοποιεί τις ιδέες της εντός του καπιταλισμού, εν τέλει απλά τις διαθέτει στην αγορά. Τα πράγματα, άρα, δεν είναι καθόλου απλά, απαιτούν κρίση, στρατηγική. Με δεδομένο αυτό, κρατάω ζωντανή μπροστά μου τη σκέψη της Ιριγκαρέ και της Λόνζι, δεν την ξεχνώ, αλλά δεν διατηρώ αυταπάτες: πρέπει να σκάψω μέσα στο υπαρκτό, μέσα στη φυλακή, για να βγω έξω. Η τέχνη είναι φυλακή, η φιλοσοφία το ίδιο, αλλά εκεί είμαστε και σκάβουμε, εφευρίσκοντας ενίοτε εργαλεία που ο αφέντης δεν έχει φανταστεί, δεν τα κατέχει, τα χέρια του δεν μπορούν να τα πιάσουν, εκτός αν τα αλλάξει κάπως. Μπορεί; Κι αν μπορεί ν' αλλάξει, έχει ήδη χάσει κάτι από την εξουσία του;

Από την άλλη, κάποιες φορές μπορούμε και να πούμε «όχι, αυτό πρέπει να πεταχτεί, δεν θα μετασχηματιστεί ποτέ». Με τη κριτήρια; Εκεί ακριβώς έγκειται η ουσία της ριζοσπαστικής πολιτικής: θέτει έναν μακρινό και απλυσίαστο στόχο, και με βάση αυτόν, κοιτά προς τα πίσω, διαχωρίζοντας τι κρατά και τι απορρίπτει.

3. Audre Lorde, Sister Outsider, μτφρ. Ισμήνη Θεοδωροπούλου, εκδ. Κείμενα, σελ. 142, 2023

4. *Επιτελεστικότητα και επισφάλεια, Η Τζούντιθ Μπάτλερ στην Αθήνα*, επιμ. Αθηνά Αθανασίου, εκδ. Νήσος, σελ. 113-114, 2011

5. www.nybooks.com/articles/1975/03/20/feminism-and-fascism-an-exchange/

6. Irigaray, *Speculum de l' autre femme*, Paris: Les Éditions de Minuit, p. 165, 1974 από Ελ. Ρεθυμιωτάκη, Μαρ. Μαρκοπούλου, Χριστ. Τσακιστράκη, *Φεμινισμός και Δίκαιο*, διαθέσιμο στο: Kallipos.gr

create next

@chatzchr, @theodotisiv και @iambirdy_

Tyler, the Creator και @manoskallay

Kid Young x @alienated_youths

Converse All Stars

Μία παγκόσμια πλατφόρμα ανάδειξης ταλέντων

Όνειρα, σχέδια, ρίσκα. Τρεις λέξεις που χαρακτηρίζουν την Gen Z. Ένας κόσμος ανοίγεται μπροστά τους και είναι έτοιμοι να τον κάνουν δικό τους. Τα εμπόδια πιθανόν να είναι πολλά. Οι σύμμαχοι όμως περισσότεροι. Μαζί τους σε αυτό το μαγικό ταξίδι εξερεύνησης και κατάκτησης είναι η Converse. Η κοινότητα All Stars είναι μια παγκόσμια πλατφόρμα που έχει δημιουργήσει η Converse με σκοπό να στηρίξει την πρόοδο των ανερχόμενων και ταλαντούχων νέων ανθρώπων μέσω δημιουργικών και βιωματικών εμπειριών. Ως original brand της νεανικής κουλτούρας, η Converse είδε την ευκαιρία να παίξει έναν πιο στοχευμένο ρόλο υποστηρίζοντας τις κοινότητες αυτές σε όλο τον κόσμο - που πάντα ήταν στο πλευρό τους - και επενδύοντας σε τολμηρές ιδέες. Μέσω της κοινότητας All Stars, άνθρωποι της μουσικής, των τεχνών, του αθλητισμού και άλλων

χώρων, αναδεικνύουν την προσωπικότητά τους, το "youth culture" τρόπο σκέψης τους, το ταλέντο τους και εξελίσσονται. Μουσικοί και φωτογράφοι μέχρι skaters και στυλίστες, γίνονται ενεργά μέλη του Converse All Stars Community και παίρνουν τα ηνία. Ο Manos Kallay μέλος του All Stars Community, έλαβε μέρος σε διαγωνισμό, ταξίδεψε στο Παρίσι μαζί με άλλα μέλη της κοινότητας για να γνωρίσει τον καλλιτέχνη Tyler, the Creator, σχεδιαστή του sneaker GLF 2.0 και να συμμετάσχει σε workshop μαζί του όπως και να αποκτήσει τα δικά του GLF 2.0. Για το Video All Star Series Project, οι All Stars δημιούργησαν ένα multimedia έργο με μέντορες τον μουσικό παραγωγό @Lprofessor και τον Art Director @kelloggs_pool το οποίο παρουσιάστηκε πρώτη φορά στο ADD Music Festival- φρέσκο, διαφορετικό, τομμηρό. Ενώ, για

το All Star Anthem, ο μουσικός παραγωγός και DJ, Kid Young συνεργάστηκε με την Mars Kyriakides, μέλος του All Stars Community, για την δημιουργία ενός μουσικού κομματιού το οποίο συμπεριέλαβε η Converse στο global video, "All Star Anthem", μαζί με άλλα κομμάτια που έγραψαν All Stars από άλλες χώρες. Καμβάς για τη δημιουργική πρόοδο, είναι το εμβληματικό και all time favorite "All Star". Ανά την ιστορία, έχουν υιοθετηθεί ως μέσο έκφρασης από όλο τον κόσμο και από διαφορετικές κουλτούρες: τα πάνινα αυτά παπούτσια έχουν φορεθεί σε μοναδικές στιγμές, σε περιόδους επανάστασης και προόδου, αλλαγής και δημιουργικότητας. Η Converse καταρρίπτει τα εμπόδια στη δημιουργική πρόοδο φέρνοντας μία νέα γενιά πολιτισμικών αλλαγών κι επεκτείνοντας την κοινότητα των Converse All Stars.

Η ΓΕΝΙΑ ΤΟΥ ΚΥΝΙΣΜΟΥ;

Καλώς ήρθατε στην εποχή της ταχύτητας όπου είστε μόνο ένα «πάτημα» μακριά από την απόκτηση του νέου σας τζιν, ενός μπέργκερ ή ενός πιθανού συντρόφου. Οι τάσεις προτείνουν αφθονία επιλογών, πρακτικών και συναισθηματικών, με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Η ανεξάντλητη ποικιλία και διαθεσιμότητα προϊόντων χαμηλού κόστους μοιάζει με μαζικό αίτημα την τελευταία δεκαετία όπου οι επιχειρήσεις «γρήγορης μόδας» σημειώνουν τεράστιες πωλήσεις παγκοσμίως. Το κλειδί της ευτυχίας κρύβεται στην αφθονία ή στη δυνατότητα απόκτησής της πριν ακόμη γεννηθεί οποιαδήποτε ανάγκη. Η έννοια της αφθονίας μάς απασχολεί τόσο που τείνει να αυτονομείται από το ίδιο της το αντικείμενο. Δεν δίνουμε τόση σημασία στο τι ακριβώς είναι αυτό που εν δυνάμει διαθέτουμε, αρκεί που είναι διαθέσιμο. Για αυτό και η κακή ποιότητα ή η σύντομη διάρκεια ζωής των προϊόντων δεν φαίνεται να μας πειράζουν ή, τουλάχιστον, όχι αρκετά.

Ούτως ή άλλως αυτή η ευτέλεια καθιστά τα προϊόντα τόσο γρήγορα αναλώσιμα, τόσο εύκολα αντικαταστατά, αποτελώντας άλλοθι για την τεμπελιά μας. Είναι πράγματι πιο εύκολο να αντικαταστήσουμε κάτι παρά να το φροντίσουμε και σίγουρα η ανακάλυψη του νέου και συναρπαστικότερου προσφέρει περισσότερη αδρεναλίνη από τη φροντίδα για κάτι που κάποτε διαλέξαμε. Η νοοτροπία της διεκπεραίωσης στην καταναλωτική μας ζωή εμφανίζει μάλιστα έναν ιδιόρρυθμο παραλληλισμό και στις ανθρώπινες σχέσεις, με βασικό πεδίο δράσης το βασίλειο των εφαρμογών γνωριμιών.

Τα λεγόμενα dating apps προσφέρουν ατέλειωτη σειρά υποψηφίων τους οποίους αξιολογούμε, ξεφυλλίζοντας πρόχειρα φωτογραφίες και λεπτοδουλεμένα βιογραφικά. Η τυχαία συνάντηση των ματιών σε ένα δωμάτιο γεμάτο κόσμο έχει αντικατασταθεί από την ανίχνευση της πιο εκθαμβωτικής σέλφι. Οι πρώτες συζητήσεις με τις αμήχανες σιωπές και τις ταυτόχρονες απαντήσεις αποστειρώνονται από τη ζώνη ασφαλείας του καναπέ και το σύνδρομο των πεταλούδων στο στομάχι προλαμβάνεται με καλοδουλεμένες ατάκες. Το νέο μοντέλο φαίνεται να δουλεύει με επιτυχία, για πολλά άτομα είναι κομμάτι της ζωής τους καθώς είναι άμεσο, γρήγορο, αποτελεσματικό. Καθώς κουράζουμε όμως τους αντίχειρές μας σύροντας την οθόνη δεξιά

ή αριστερά, προκύπτει μια ερώτηση: μήπως χάνουμε το ξάφνιασμα και τον αυθορμητισμό των υπέροχα απρόβλεπτων συναντήσεων μέσα σε αυτό το ιδιότυπο, υπολογιστικό σκηνικό που προσομοιάζει σε online shopping;

Έχουμε αποδεχτεί την αναλωσιμότητα ως αναγκαίο κακό της εποχής κάνοντας πιο δύσκολη την επιβίωση των μακροπρόθεσμων δεσμεύσεων. Τείνουμε να πιστεύουμε πως «εκεί έξω» υπάρχει ανεξάντλητος αριθμός ανθρώπων ταιριαστών και πρόθυμων να μας γνωρίσουν – ενδεχομένως και να 'ναι αλήθεια. Ο τρόπος που συνδεόμαστε όμως δεν είναι απλώς και μόνο ζήτημα συμβατότητας ή προθυμίας. Το πώς αλληλεπιδρούν προσωπικότητες που μπορεί και να μοιάζουν εντελώς διαφορετικές, στις συνθήκες της κάθε περίπτωσης, αυτό φτιάχνει κάτι περίπλοκο και μοναδικό. Τείνουμε να παραβλέπουμε την ομορφιά αυτού του αθροίσματος συμπτώσεων που μας ένωσε με κάποιον και πειθόμαστε πως είναι πανεύκολο να συμβεί ξανά με κάποιον άλλο. Έτσι, ξεριζώνουμε την επιθυμία μας πριν καν αυτή να προλάβει να συνδεθεί με κάτι «αναντικατάστατο».

Υπεραπλουστεύοντας τη γοητεία

Η pop κουλτούρα μπορεί να παίζει κάποιο ρόλο στο παραπάνω σκηνικό. Ο λόγος είναι η τάση της να ρομαντικοποιεί το επιφανειακό των σχέσεων θέτοντας τη φυσική εμφάνιση και τον υλικό πλούτο ως προαπαιτούμενα στην αναζήτηση του τέλει συντρόφου. Στη χρυσή εποχή της τραπ μουσικής και του πάντα άφθαρτου αμερικάνικου ονείρου, τα έμφυλα στερεότυπα καλά κρατούν: ο άντρας προμηθευτής/πάροχος/χορηγός με το ακριβό αμάξι και η πάντα-στην-τρίχα-γυναίκα αποτελούν το ιδανικό ζευγάρι και λίγο-πολύ προβάλλονται ως ιδανικά πρότυπα συντρόφου χωρίς να δίνεται βάση στην προσωπικότητα ή τον χαρακτήρα τους. Οι τάσεις μάς προσανατολίζουν –από τα δημοφιλέστερα post στο Instagram και τους influencers με τους περισσότερους ακόλουθους μέχρι τα τραγούδια με τις περισσότερες αναπαραγωγές στο youtube– σε ένα κυνήγι συντρόφου-έπαθλο για να

συμπληρώσει το παζλ ενός κιτ νεοπλουτισμού. Πασπαρτού επιλογές μιας επιτυχίας που μπορεί τελικά να μη μας εξυπηρετούν και τόσο, αν σκεφτούμε πως το ταίριασμα κι ο έρωτας προκύπτουν συχνά με τρόπους ανορθόδοξους που μόνο η αλληλεπίδραση φανερώνει. Η γοητεία μπορεί να κρύβεται στον τρόπο που κανείς προφέρει τις λέξεις, στον τρόπο που κινείται ή που γέρνει το κεφάλι, είναι αδύνατο να χωρέσει σε on-λάιν περιγραφές ή σε φωτογραφίες. Και είναι δύσκολο να τη διακρίνει κανείς έχοντας στο μυαλό του μια προκαθορισμένη λίστα χαρακτηριστικών, την οποία «πρέπει» να ακολουθήσει πιστά.

Μήπως τελικά, λοιπόν, στο όνομα της αφθονίας και της μανίας μας για διευκόλυνση να υπεραπλουστεύουμε συνθήκες που είναι εγγενώς σύνθετες και χρονοβόρες. Ακόμη και στα social media η επικοινωνία από ζητούμενο γίνεται πρόκληση συνοπτικότητας: πώς θα βγει το νόημα που θέλουμε με τις λιγότερες δυνατές λέξεις. Συμπυκνώνουμε σύνθετες σκέψεις και συναισθήματα σε emoji και συντομογραφίες, προκειμένου να γλιτώσουμε χρόνο. Και μάλλον θα στραβοκοιτάξουμε κάποιον που μας έγραψε μήνυμα μιας παραγράφου και που δεν υπάκουσε τη νόρμα, θα το βρούμε αλλόκοτο ή τεχνολογικά αναλφάβητο. Η ταχύτητα μοιάζει να έχει πλάσει μια νέα τάξη πραγμάτων με δικές τους αποδεκτές κοινωνικές συμπεριφορές.

Η ζωή του 2023 κυλάει γρήγορα και προσπαθεί να τα χωρέσει όλα. Δεν είναι παράξενο που την ακολουθούμε εφευρίσκοντας ταιριαστές λύσεις. Κοιτώντας όμως από μακριά το νέο αυτό μοντέλο επικοινωνίας και σχέσεων προκύπτει ο εξής προβληματισμός: Ενδέχεται η προσπάθεια κι ο κόπος να είναι η άλλη (λιγότερο αστραφτερή) όψη της μαγείας και εμείς να την εξαφανίζουμε λόγω βιασύνης; Ό,τι απάντηση και να δώσει κανείς δεν μπορεί να παραβλέψει ότι οι αλλαγές της εποχής φτιάχνουν δύο ήδη υπαρκτά σενάρια: είτε ο κόσμος των σχέσεων επανασυστήνεται με έναν ρομαντισμό νέων όρων είτε αντικαθιστά τον ρομαντισμό με έναν πρωτοφανή κυνισμό.

ΠΟΥ ΠΑΝΕ ΟΙ ZOOMERS ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΟΤΑΝ ΒΓΑΙΝΟΥΝ;

Ακολουθήσαμε μια νύχτα στην Αθήνα την drag queen Tammy Tsanaka, δύο DJs και ένα clubkid, και μιλήσαμε για το αθηναϊκό νάιτ λάιφ, όπως το βιώνει η γενιά Z

Η Domino στα Decks

«Οι νέοι δεν ξέρετε να περνάτε καλά», «Εμείς στα νιάτα μας...», «Τα παιδιά σήμερα δεν χορεύουν έξω, όλα πάνω από ένα κινητό», «Στα 80s και στα 90s όλοι ήταν έξω, πίναμε, καπνίζαμε, χορεύαμε, διασκεδάζαμε». Αυτά ακούμε όλη την ώρα από ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας. Φυσικά όλοι έχουν δικαίωμα να αναπολούν τα νιάτα τους, καταντάει όμως και κάπως κουραστικό να ακούς διαρκώς μια μίρλα για τον τρόπο που διαλέγεις να διασκεδάσεις σήμερα από όσους ζήσανε την υπερβολή των κλαμπς στα φαντασμαγορικούπέρλαμπρα (τα κρεντιπς για τη λέξη στον φίλο μου τον Νικόλα, γεια σου Νικόλα) 90s και τώωωωρα πάνε αυτά, οι νεότεροι μπορούμε να υπομείνουμε σωτικά τη μίζερη διασκεδάσή μας.

Είναι όμως αλήθεια όλο αυτό; Η μέχρι τώρα περιήγησή μου στην αθηναϊκή νύχτα δεν το επιβεβαιώνει. Περνάμε φανταστικά. Με λιγότερες εξόδους; Πατί όχι; Με λιγότερο αλκοόλ; Φυσικά. Οι σημερινοί νέοι διοργανώνουν διαρκώς ρεφενέ σπιτόπαρτα για να εξοικονομήσουν χρήματα και βγαίνουν πιο μαζεμένα. Τα 20s της Αθήνας πάντως σήμερα είναι εντελώς “roaring” και το αθηναϊκό νάιτ λάιφ βρίσκεται σε πλήρη άνθιση, έχοντας επανέλθει πλήρως στα προ-κόβιντ επίπεδα. Μια από τις πιο διαδεδομένες τάσεις είναι τα διάφορα θεματικά πάρτι. Ατομικότητες, συλλογικότητες, μικρές παρέες οργανώνουν δικά τους event, το καθένα με την αισθητική, τη μουσική και στα μέρη που επιλέγει το ή το άτομα που το διοργανώνουν. Για να τεκμηριώσω όσα γράφω ακολουθήσαμε, μαζί με τον φωτογράφο Χάρη Χατζηγιάννη, για δύο βράδια έξω δύο DJs, την Έλενα (aka Domino), που διοργανώνει τα πάρτι “TECHNOSTERON”, την Ντιάνα (aka Ανανονα), που παίζει συχνά μαζί με την Έλενα, ένα clubkid (που είναι και συνεργάτης του τεύχους), τον Θανάση, και την drag queen, Tammy Tzanaka, η οποία τον τελευταίο χρόνο συνδιοργανώνει τα πολύ επιτυχημένα πάρτι “Barbie Psychanella”.

TECHNO ΓΙΑ ΠΟΛΛΕΣ

Φτάσαμε στην Death Disco, όπου γινόταν το “TECHNOSTERON” εκείνο το βράδυ γύρω στη μία και τέταρτο. Η Domino κανόνιζε κάποιες τελευταίες λεπτομέρειες με ένα από τα παιδιά που έπαιζαν μουσική αμέσως μετά. «Ερχομαι σε 5 λεπτά, η Ανανονα είναι έξω με παρέα, παίζει δεύτερη απόψε». Μπήκαμε για να πάρουμε κάτι να πιούμε και να κόψουμε κίνηση.

Ο κόσμος των τέκνο πάρτι είναι ένα μέρος όπου μουσική και περιπέτεια μπλέκονται. Συγκεντρώνονται διαφορετικά άτομα από πολύ διαφορετικά κοινωνικά υπόβαθρα για να αφεθούν στους άλλοτε μελωδικούς κι άλλοτε μονότονους ήχους ενός πολύ ιδιαίτερου είδους μουσικής γεμάτου γρήγορα μπιτ και μιας ατμόσφαιρας σκοτεινής και χορευτικής. Το πάρτι αυτό δεν αποτελούσε εξαίρεση. Μέσα έβλεπε κανείς από κλασικές φάτσες κόσμου που ακούει τέκνο μέχρι τουρίστες ή τυπάκια από το κολλέγιο. Όλοι ένα με τη μουσική, τα φώτα και τον χορό.

«Θα έπρεπε να βάλετε μια επιγραφή που θα λέει “Εγκαταλείψτε κάθε ελπίδα εσείς που εισέρχεστε εδώ”¹. Δεν υπάρχει περίπτωση να μην αγαπήσει ή έστω να κατανοήσει καλά αυτό το είδος μουσικής, όποιος έρχεται στα πάρτι σας», λέω στην Domino βγαίνοντας. Γελάει, καθόμαστε στο πεζοδρόμιο και τα κορίτσια ξεκινούν να μου διηγούνται πώς έμπλεξαν με την ηλεκτρονική μουσική και πώς η μια αποφάσισε να οργανώσει δικά της πάρτι.

DOMINO & ANANOVA: ΔΥΟ DJs ΤΗΣ ΓΕΝΙΑΣ ΜΑΣ

Ανανονα: Η νύχτα στην Αθήνα είναι ανάλογα με τη φάση του καθένα. Αν μιλήσουμε για ραπ/τραπ είναι άλλο πράγμα, αν μιλήσουμε για τέκνο είναι επίσης εντελώς άλλο πράγμα. Κάθε φάση σου δίνει κάτι άλλο: μια εντελώς διαφορετική εμπειρία. Εγώ ξεκίνησα, όταν ήρθα στην Αθήνα από την Ιτέα, να πηγαίνω σε μέρη που έπαιζαν ραπ, όπως το Studio 24. Μου άρεσε και η τέκνο, αλλά δεν ήξερα ούτε πώς, ούτε πού να την ακούσω. Όταν έρχεσαι στην Αθήνα από την επαρχία δεν ξέρεις πού πάνε τα τέσσερα. Έμαθα όμως και κάπου εκεί άρχισα να ξενερώνω με το «έξω» όπως συμβαίνει στην Αθήνα.

Domino: Στην αρχή βέβαια όλα σου φαίνονται μαγικά. Βγαίνεις και ξαναβγαίνεις, νομίζεις ότι όλοι και όλα είναι γαμάτα.

Ανανονα: Ξεκίνησα να παίζω στο σπίντ μου, μόνη μου, 10 Φεβρουαρίου του 2021. Το θυμάμαι σαν σήμερα. Με την Domino γνωριστήκαμε ως εξής: είχα

ADILENIUM
OVERSIZED TRACK PANTS

Το Adilenium oversized παντελόνι από μαλακό υλικό σε oversized γραμμή σου δίνει το athleisure look που ψάχνεις. Το κορδόνι bungee σου επιτρέπει να ρυθμίζεις το μήκος και να κάνεις σούρες- όσες περισσότερες τόσο πιο fashionable. Λέμε ναί στο τολμηρό κόκκινο!

Διαθέσιμη στο [adidas.gr](https://www.adidas.gr) και στο [adidas Originals Store](https://www.adidas.com/originals) (Αθηνάδος 5, Αθήνα).

1. Δάντης, Επίγραμμα της πύλης της Κολάσεως

κάνει match με έναν τυπά στο Tinder και έπαιζε κι αυτός, ήταν παραγωγός βασικά και τον ρώταγα διάφορα τεχνικά πράγματα, όπως τι κονσόλα να πάρω, επειδή μου αρέσει να παίζω, του είπα πως τώρα ξεκινάω δειλά-δειλά κι αυτός μου είπε πως έχει μια φίλη η οποία έχει την τάδε κολεκτίβα. Την έκανα φόλοου στο ίνστα, με έκανε μπασκ, δεν αρχίσαμε να μιλάμε από την πρώτη στιγμή. Σε άκυρη φάση απαντήσαμε η μία σε στόρι της άλλης ή κάτι τέτοιο, τέρμα ράντομ. Έτσι ξεκίνησε όλη η φάση, της έλεγα για τη σκηνή, μου έλεγε πώς το βλέπει, της έλεγα και εγώ τη γνώμη μου και τα παράπονά μου από τη φάση, που δεν είχα ξεκινήσει καν να παίζω ακόμα, μόνο ρέιβερ ήμουν. Η Έλενα έπαιζε ήδη 1-1,5 χρόνο. Έτσι δέσαμε. Μέσω μπνυμάτων.

Domino: Στο Γεωπονικό πάθαμε έρωτα η μία με την άλλη. Προφανώς ξέραμε ότι ταιριάζαμε, αλλά τότε παίξαμε πρώτη φορά. Ήταν στο Indie Free Festival, Οκτώβρη του 2022 συνέβη αυτό. Εκεί είχε δύο σκηνές με πάρα πολύ κόσμο. Αρχικά παίζαμε για 50-80 άτομα και ξαφνικά παίξαμε για 8.000 κόσμο και στις δύο σκηνές. Κόσμος που έδειχνε φανερά να διασκεδάζει.

Το μαγικό που συμβαίνει είναι πως, όταν τελειώσει το πάρτι, νιώθω ελαφρύτερη. Μετά το πάρτι που έκανα, από την υπερένταση, την ικανοποίηση και την ευτυχία έκανα να κοιμηθώ δύο μέρες. Ήταν τόσο ωραίο που την ώρα που έπαιζα τρίπαρσα, ούσα εντελώς νηφάλια. Δεν έβλεπα τίποτα που δεν είχε σημασία, τίποτα που να μπορούσε να με αποσπάσει. Ήμουν εγώ και η μουσική. Δεν υπήρχε κανείς. Σαν να έκανα πάρτι μόνη μου.

Έλενα: Ναι, γι' αυτό περνάει και ο κόσμος. Η φίλη όμως δεν περνάει.

Ντιάνα: Ναι, γιατί η φίλη εκνευρίζεται όταν την ακουμπάνε άσχετοι. Στο πάρτι αυτό είχα τους τουρίστες όλη την ώρα δίπλα μου, να με ακουμπάνε και πάνω απ' το κεφάλι μου. Ήταν φουλ ενοχλητικό.

Μιας και τα κορίτσια άρχισαν να μιλούν για αυτά που τις ενοχλούν τους έθεσα την ερώτηση ποιο είναι το πιο ενοχλητικό πράγμα στο αθηναϊκό νάιτ λάιφ κατά τη γνώμη τους.

Αναηονα: Δεν μ' αρέσει όταν σου πλάσσουν safe space και αυτό τελικά δεν ισχύει. Δεν μ' αρέσει που δεν δίνονται ευκαιρίες στα νέα άτομα. Να παίζουν μουσική, να δημιουργήσουν κ.λπ.

Domino: Και ας μην ξεκινάμε ότι το safe space δεν σημαίνει μόνο να είναι queer friendly και no harassment και «α, τι ωραία που περνάμε». Όλα αυτά είναι σημαντικότερα, αλλά όταν είσαι διοργανωτής event, πάρτι κ.λπ. και έχεις προσωπικό, το έχεις εκπαιδεύσει να χειρίζεται ένα περιστατικό π.χ. παράκρουσης από αλκόολ ή ουσίες; Τα έχει αυτά η νύχτα, μην κοροϊδεύμαστε. Ξέρει ένας που δουλεύει νύχτα πώς να βοηθήσει έναν άνθρωπο που έχει χάσει το μέτρο; Εκπαιδεύεις την πόρτα, το προσωπικό του μπαρ; Αυτά είναι πράγματα σημαντικά και λείπουν, νομίζω. Μην λέμε όμως μόνο τα αρνητικά. Το βράδυ στην Αθήνα είναι συναρπαστικό. Σε ό,τι αφοράς εμάς, ψαχνόμαστε για queer spaces, για drag shows, για ballrooms. Η Rave και techno σκηνή που γουστάρουμε εμείς, όπως την είδες και στο πάρτι μας, δεν νομίζουμε ότι υπάρχει αλλού.

Το πιο ωραίο πράγμα για τα κορίτσια που παίζουν μουσική είναι, όπως μου λένε «όταν κατορθώνεις να συντονίζεσαι με το κοινό και γίνεστε ένα».

Και μην ξεκινάς, συμπληρώνει η Domino στο τέλος της κουβέντας μας: «Κάποιοι κάνουν έρωτα με την techno. Μην τη σνομπάρετε».

Ξαναπαίνω στο πάρτι για να σύρω έξω τον Θανάση. Είναι από τα καλύτερα clubkids που ξέρω. Ξέρει να περνάει καλά και έχει στιλ στο ντύσιμο και στον χορό. Ξεκίνησε να βγαίνει νύχτα έξω το 2019, λίγο πριν τις καραντίνες. «Η επιλογή γίνεται ανάλογα με την παρέα, αν υπάρχει καλή παρέα, πάω οπουδήποτε, κυριολεκτικά οπουδήποτε. Προτιμώ βέβαια techno και γενικότερα ηλεκτρονική μουσική. Η πρώτη φορά που πραγματικά απόλαυσα νάιτ λάιφ ήταν το '21, φθινόπωρο, μετά τις καραντίνες που έγινε το πρώτο μετα-κοβιντ Q Reclaim. Ήταν η πρώτη φορά που πέρασα καλά μόνος μου. Πήγα με παρέα αλλά δεν πέρασε κι όλη η βραδιά μαζί τους. Πήγαμε εκεί για το πάρτι, προέκυψε και η μουσική. Εκεί κατάλαβα για πρώτη φορά πως περνάω και μόνος μου καλά. Και ήταν απελευθερωτικό το ότι βρήκα ένα είδος μουσικής και ένα είδος διασκέδασης που μπορούσα να απολαύσω. Νομίζω ότι η techno, ως είδος, δεν έχει να κάνει με τους άλλους τριγύρω αλλά αποκλειστικά με εσένα και πώς εσύ μπορείς να το βιώσεις μόνος σου. Η μουσική αυτή, καθώς δεν τραγουδιέται, έχει να κάνει

περισσότερο με το πώς θα ξεκλειδώσεις το σώμα σου και πώς θα νιώσεις εσύ ωραία και ελεύθερα να απολαύσεις τον χορό και την ατμόσφαιρα». Έτσι συνέβη και σ' αυτό το πάρτι. Βγήκαμε έξω και έπρεπε να φορέσουμε γυαλιά ηλίου. Ήταν πρωί και εμείς είχαμε για περισσότερες από πέντε ώρες γίνει ένα με τη μουσική, μόνοι μας, με αγνώστους, μέσα σε χνώτα, καπνό, φώτα και ιδρώτα.

BARBIE ΨΥΧΑΝΕΛΛΑ & TAMMY TSANAKA

Στο Ρομάντσο φτάσαμε γύρω στις έντεκα το βράδυ λίγο πριν αρχίσει το πάρτι "Barbie Ψυχανέλλα", που διοργανώνουν με μεγάλη επιτυχία εδώ και έναν χρόνο η drag queen Tammy Tsanaka και οι DJs Contino και Pj Mugiwara. Στο υπόγειο του μαγαζιού είχε στηθεί σκηνή όπου DJs θα έπαιζαν ηλεκτρονική μουσική ενώ στο ισόγειο θα γινόταν το κύριο γεγονός: τα γενέθλια ενός έτους του πάρτι. DJs και τρεις drag queens, η Tammy Tsanaka, η Sozie και η DouKISSa θα έκαναν το σόου. Ο χώρος γέμισε εντυπωσιακά γρήγορα, το crowd του κόσμου ήταν πολυποίκιλο και ντυμένο φαντεζί, η μουσική κυρίως pop με ηλεκτρονικές εκλάμψεις, ο χορός κράτησε μέχρι το πρωί.

«Το Barbie Ψυχανέλλα ήταν μια σειρά ατυχών γεγονότων», μου λέει η Tammy. «Η ιστορία έχει ως εξής: πριν δύο χρόνια ήμασταν εγώ, ο Contino (που παίζει και μουσική στο αποψινό πάρτι) και ένας φίλος μας και γυρνάγαμε Καματερό από Θρακομακεδόνες. Αυτόν τον φίλο τον είχα βάλει drag μόνο στο μισό του πρόσωπο και παράλληλα φόραγε ένα κοντό ροζ σορτσάκι και μια μακριά μπλούζα που έλεγε πάνω "Barbie". Δυστυχώς στον δρόμο συνέβη μπροστά μας ένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα, όχι πολύ σοβαρό, αλλά έπρεπε ο φίλος που ήταν ντυμένος και βαμμένος έτσι να πάει να καταθέσει ως αυτόπτης στην τροχαία. Μέχρι να έρθει η αστυνομία στο σημείο του ατυχήματος είχε μαζευτεί πολύ κόσμος και κανείς από αυτούς δεν ασχολιόταν με τον τραυματία οδηγό αλλά με τον φίλο μου που ήταν μισοβαμμένος in drag. Από αυτό το κουλό και αστείο περιστατικό προέκυψε το όνομα "Barbie Psychannela" και αποφασίσαμε μαζί με τον Contino και τον Pj Mugiwara να το κάνουμε πάρτι. Θέλαμε καιρό να βρούμε μια πλατφόρμα ελεύθερης έκφρασης και το πάρτι ήταν η τέλεια ιδέα.

Η νύχτα στην Αθήνα έχει μια μαγεία. Σε κάνει να χάνεις κάθε διαταγμό. Είναι πολύ όμορφο να βλέπεις ανθρώπους να ξεχύνονται στους δρόμους τρισευτυχισμένοι χωρίς κανέναν συγκεκριμένο λόγο, απλά και μόνο επειδή βγαίνουν να διασκεδάσουν. Έχει όμως και μια σκληρή πλευρά, σκοτεινή, όπως είναι η χρήση ναρκωτικών, που γίνεται εκταταμμένα, ή το γεγονός πως οτιδήποτε κρύβει ο καθένας τη μέρα, τη νύχτα αυτό φανερώνεται. Όταν πίνουμε, συνήθως δείχνουμε τον πραγματικό μας εαυτό. Ξεκίνησα να δουλεύω νύχτα, ντυμένη in drag, ως υποδοχή σε ένα νυχτερινό μαγαζί. Εκεί, εξαιτίας και του γεγονότος ότι ήμουν έξω στον δρόμο εκτεθειμένη, είχα δεχτεί πολλές ομοφοβικές και σεξιστικές επιθέσεις.

Ξεκίνησα να κάνω drag στα 21 μου. Ένιωθα μια αδιανόητη έκρηξη ανδρεναλίνης. Νιώθω κάθε φορά σαν να βγαίνω από το σώμα μου και να βλέπω τον κόσμο ως ένα άλλο άτομο. Γι' αυτό και συνεχίζω να το κάνω. Δεν ένιωθα ούτε τον πόνο από τα ρούχα, ούτε την ενόχληση από την περούκα και το μακιγιάζ. Ένιωθα απλά ότι αυτό που κάνω κάτι δίνει.

Οι γονείς μου νομίζω ότι δεν το καταλαβαίνουν απόλυτα αυτό που κάνω αλλά είναι πολύ υποστηρικτικοί. Σκέψου ότι στο πρώτο μου σόου ήρθε και ο μπαμπάς μου με τον μικρότερο αδερφό μου.

Η περσόνα μου συνδυάζει το γκλάμουρ της γιαγιάς μου, που πάντα είναι κοκέτα, πάντα έχει το νύχι της βαμμένο, και των ταινιών τρόμου που έβλεπα ως παιδί. Το γκλάμουρ της γιαγιάς είναι επιπδευμένο και δεν το κάνει για να τη δουν, το κάνει γιατί νιώθει ότι βρίσκεται σε μια θέση, αυτή μιας ωραίας και πάντα έξτρα περιποιημένης γυναίκας, οι ταινίες που έβλεπα ήταν πολύ gore και αιματοβαμμένες».

«Το κοινό του πάρτι μας είναι ετερόκλητο: από όλες τις σεξουαλικότητες, όλα τα φύλα, από διαφορετικά υπόβαθρα. Σίγουρα έρχονται και από περιέργεια, αλλά όσα άτομα έρχονται το σέβονται. Δεν πιστεύω ότι εξ αρχής το drag είναι ενήλικη διασκέδαση. Είναι για όλους, αλλά υπάρχουν διαφορετικά είδη, κάποια είναι για ενήλικους σίγουρα, κάποια έχουν πολιτικοκοινωνική χροιά και δεν μπορούν να μεταβληθούν από ένα παιδί», καταλήγει η Tammy.

...L YOU, BUT THE FLAG - THAT'S

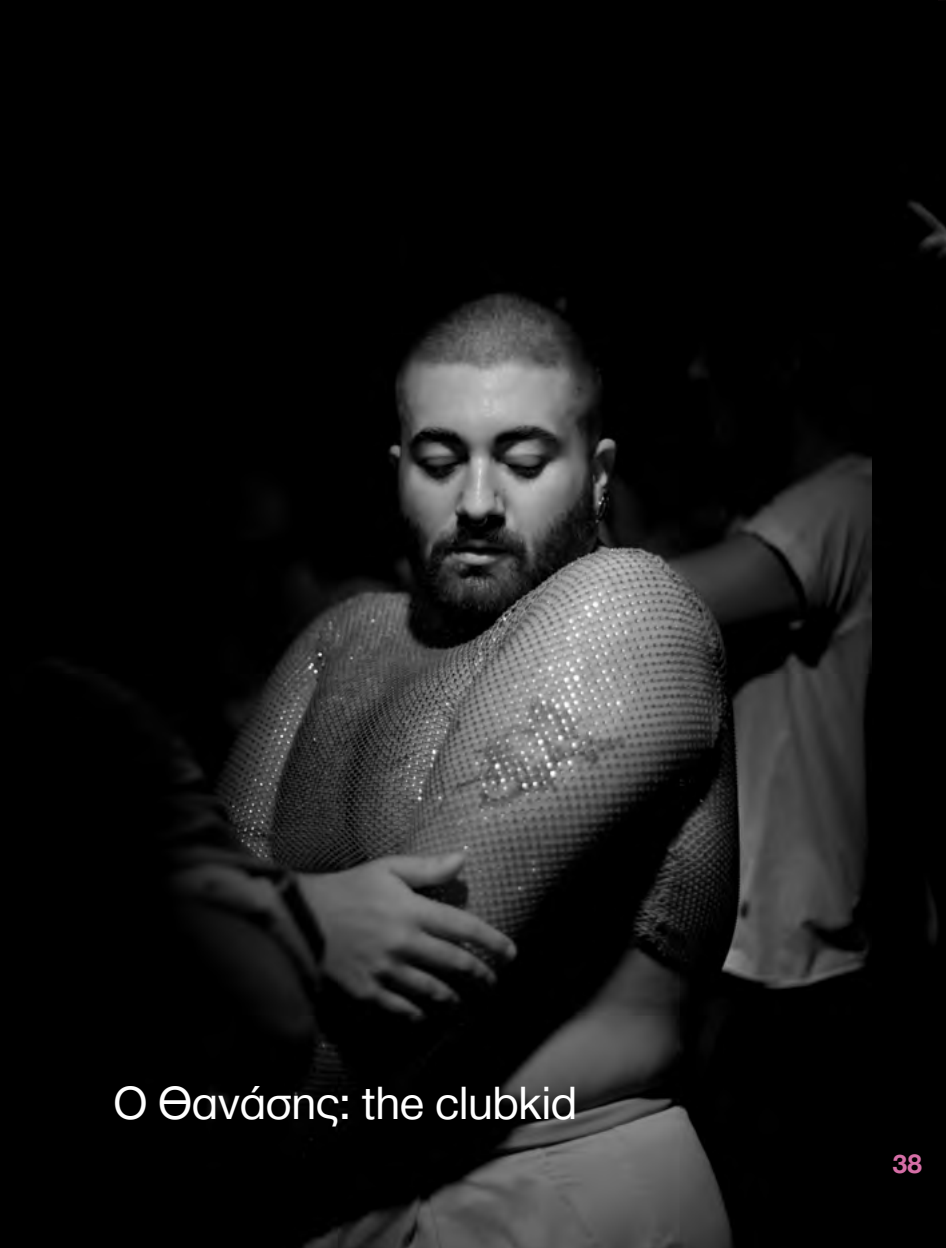
ALWAYS ON SIDE

WHAT'S IN FRONT IS ALL Y

H Anarova

Ο Θανάσης: the clubkid

Η Tammy Tsanaka
φορώντας ιδιόχειρη
δημιουργία της

H Tammy Tsanaka

Tammy Tsanaka & Sozie

clinéa®

refill _ goodness

Clean beauty

με τον πιο αποτελεσματικό
συνδυασμό επιστήμης & φύσης.

clineacosmetics.com

Υποδεχτείτε το clinéa, το νέο clean beauty brand που καταρρίπτει τα όρια ανάμεσα σε επιστήμη και φύση. Θέτει νέους όρους, δημιουργεί και καινοτομεί, συνδυάζοντας την αποτελεσματικότητα της επιστήμης με την αγνότητα της φύσης. Και όταν τελειώνει ξαναγεμίζει με ότι μας κάνει καλό!

Καινοτόμο. Όλα τα προϊόντα περιέχουν την αποκλειστική τεχνολογία 4 Balance Boosters, που βοηθά στην προστασία των 4 πυλώνων ισορροπίας της επιδερμίδας. **Αποτελεσματικό.** Δραστικά συστατικά υψηλής συγκέντρωσης και μέγιστης απόδοσης με αποδεδειγμένη με κλινικές μελέτες αποτελεσματικότητα. **Clean.** Όλα τα προϊόντα δημιουργούνται κάτω από τις αυστηρές προϋποθέσεις της clean φιλοσοφίας. **Refillable.** Επαναγεμιζόμενες και ανακυκλώσιμες συσκευασίες που μπορείς να γεμίζεις ξανά και ξανά.

Αναζητήστε τα προϊόντα clinéa στα φαρμακεία και σε επιλεγμένα καταστήματα καλλυντικών.

Κείμενο: ΜΑΙΡΗ ΚΑΙΡΙΔΗ

ΣΑΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ

Καλοκαίρι στη Χίο του Γιάννη Μακριδάκη

Η αποτίμηση του φετινού καλοκαιριού (αυτές οι γραμμές γράφονται Δεκαπενταύγουστο) μας φέρνει αντιμέτωπους με μια στενόχωρη συνειδητοποίηση: το ελληνικό Θέρος δεν είναι πλέον αυτό που ήταν. Σαν να ξυπνήσαμε μια μέρα και να αντιληφθήκαμε συλλογικά ότι το πολύτιμο καλοκαίρι μας πλήττεται από δεινά. Οι διακοπές, που έχουν γίνει έτσι κι αλλιώς ένα ακριβό προνόμιο, χάνουν την αθωότητά τους. Ίσως γι' αυτό μία φράση από το Ταό Τε Κινγκ, το θεμελιώδες κείμενο του Ταϊσμού και του αρχαίου κινεζικού πολιτισμού γραμμένο τον 6ο αιώνα π.Χ., δεν έφυγε από το μυαλό μου αυτό το καλοκαίρι: «Τα παλιά χρόνια οι Σοφοί που ακολουθούσαν το Ταό ήταν διστακτικοί σαν να διέσχιζαν ποτάμι τον χειμώνα, ειλικρινείς κι αυθεντικοί σαν κούτσουρο απελέκητο, κενοί κι ανοικτοί σαν τις κοιλάδες, σεβαστικοί σαν επισκέπτες σε ξένο σπίτι».

Πουθενά δεν είναι αυτή η λογική πιο εμφανής από τον τρόπο που ζούμε τις διακοπές μας. Καταναλώνουμε έναν τόπο, τον φωτογραφίζουμε χωρίς να τον κοιτάζουμε, και δεν μας ενδιαφέρει πώς θα τον αφήσουμε φεύγοντας. Αν είχαμε τη λογική του επισκέπτη, όπως περιγράφει το Ταό για τους αρχαίους σοφούς, θα θέλαμε να μάθουμε για τον οικοδεσπότη μας, να προσαρμοστούμε στα ήθη των ανθρώπων που μας φιλοξενούν, να προσεγγίσουμε την γλώσσα τους, να προσπαθήσουμε να διακρίνουμε κάποια στοιχεία του φυσικού τοπίου, να μάθουμε το όνομά τους, να πατήσουμε μαλακά στη γη και να φύγουμε, αν είναι δυνατόν, χωρίς ν'αφήσουμε ίχνη της παρουσίας μας. Αυτές τις σκέψεις έκανα καθώς μπαίναμε στο λιμάνι της Χίου τέλη Ιουλίου. Φτάσαμε στο νησί χωρίς να γνωρίζουμε πολλά για τον τόπο. Διαλέξαμε τη Χίο ως τόπο διακοπών γιατί θέλαμε ένα μεγάλο νησί, που να προσφέρεται για ανακάλυψη, και γιατί αγαπάμε τη άγρια και πλουσιοπάροχη φύση του Βορείου Αιγαίου.

Ο τρόπος μου να προσανατολιζομαι σε έναν άγνωστο τόπο βασίζεται στις αναφορές που προέρχονται από τα κείμενα και τους συγγραφείς που αγαπώ: στη Σιθωνία ψάχνω τον Πεντζίκη, στη διαδρομή Θεσσαλονίκη - Αθήνα τον Ιωάννου, στη Σκιάθο τον Παπαδιαμάντη, στο Παρίσι τον Κορτάσαρ... Στη Χίο αναφορά μου ήταν ο Γιάννης Μακριδάκης. Από το 2008, ο Μακριδάκης συνεπαίρνει το αναγνωστικό κοινό με τις περιγραφές της ζωής στο νησί και την απόδοση της ντοπιολαλιάς, γνωρίζοντας συνεχείς ανατυπώσεις των βιβλίων του στις εκδόσεις της Εστίας. Οι ήρωές του καλλιεργούν τη γη, ζουν στην ύπαιθρο, κάνουν χειρωνακτικές εργασίες, είναι αυτόνομοι. Είναι επίσης ιδρυτής του Κέντρου Χι-ακών Μελετών «Πελινναίο» και ασχολείται ενεργά με τη φύση, τη λαογραφία και την παράδοση του νησιού. Με όσους συναναστρεφόμουν πρόφερα αυτό το όνομα έχοντάς το σαν πυξίδα. Μέχρι που ο ιδιοκτήτης της ταβέρνας Ο Μάκελος –που αν σας βγάλει ο δρόμος προτρέπω να την τιμήσετε– στο χωριό Πιτύος μού έτεινε το τηλέφωνο με τον συγγραφέα στην άλλη άκρη της γραμμής, πρόσχαρο, ορεξάτο να συναντήσει μία αναγνώστρια που έφτασε ως το νησί του.

«Να βρεθούμε τη Δευτέρα στη Χίο στο καφέ Αλκυόνη; Εκεί πίνω τον καφέ μου μετά τη δουλειά στο μαστίχι». Πέταξα από τη χαρά μου!

Το πρωί της Δευτέρας εμφανίστηκε με μαυρισμένες παλάμες. Μας τις έδειξε με περηφάνια. «Σήμερα κεντούσα». Κέντημα, όπως μάθαμε στο εκπληκτικό Μουσείο Μαστίχας, είναι η διαδικασία κατά την οποία οι μαστιχοπαραγωγοί φτιάχνουν μικρά ανοίγματα πάνω στον φλοιό του μαστιχόδεντρου, απ' όπου

θα τρέξει το ρετσίνι. Ο Μακριδάκης, 52 χρόνων σήμερα, έχει να φύγει από το νησί από το 2019 και τα τελευταία χρόνια έχει αφιερωθεί στην καλλιέργεια της μαστίχας. Στις δημοτικές εκλογές έχει βάλει υποψηφιότητα ως δημοτικός σύμβουλος, μας μίλησε λοιπόν με πάθος για το όραμά του για το νησί: προστασία του περιβάλλοντος, θέσπιση κανόνων για την τουριστική εκμετάλλευση των παραλιών, ακτοπλοϊκή σύνδεση με Σάμο και Ικαρία. Όση ώρα μιλούσαμε μαζί του γίναμε κοινωνοί των προβλημάτων της τοπικής κοινωνίας. Η ενασχόλησή του με την τοπική αυτοδιοίκηση είναι ένας τρόπος να αλλάξει τον κόσμο και η αγάπη του για τις τοπικές μικρές κοινότητες είναι έκδηλη σε όλα του βιβλία – έχει καταστήσει τη Χίο έναν από τους λογοτεχνικούς προορισμούς της χώρας. Όταν αποδέκτης πολλαπλών αιτημάτων αναγνωστών που φτάνουν στο νησί για να γνωρίσουν τους τόπους που περιγράφονται στα βιβλία του, ο Μακριδάκης οργανώνει λογοτεχνικές περιηγήσεις και λογοτεχνικά εργαστήρια τον Σεπτέμβριο.

Σε ένα από τα βιβλία του, «*Το Ζουμί του Πετεινού*», ο πρωταγωνιστής, ένας άνδρας γύρω στα εξήντα που έχει ζήσει στο νησί όλη τη ζωή μαζί με τη σύζυγο και τα παιδιά του, βιώνει με σφοδρότητα τις ειδήσεις της οικονομικής κρίσης που έρχονται από την Αθήνα, τις οποίες η τηλεόραση αναπαράγει αδιάκοπα. Δεν μπορεί να συμφιλιώσει τη δική του πραγματικότητα της αυτόνομης και του εξασφαλίζει το μπιστόνι και η καλλιέργεια της γης με τα σαρωτικά γεγονότα της περιόδου 2010-2012 όπου διακυβεύονται έννοιες όπως «βιωσιμότητα του χρέους» και «εθνική κυριαρχία». Οι αντηχήσεις από την «κρίση» που ο ίδιος δεν έχει βιώσει στο πετσί του αφήνουν βαρύ ψυχολογικό αποτύπωμα. Μία ιστορία που εκτυλισσόμενη στην «περιφέρεια» μιλάει στην ουσία για το πώς χάθηκε το μέτρο στο «κέντρο».

Ο Μακριδάκης εμπνέεται από υπαρκτά πρόσωπα της Χίου τα οποία συναναστρέφεται στην καθημερινή ζωή του. Έτσι όταν επισκεφτήκαμε την οικογενειακή ταβέρνα Φάμπρικα στη Βολισσό (επιβάλλεται και εδώ μια επίσκεψη) και η φιλόξενη κυρία Σοφούλα μάς ξενάγησε στον εσωτερικό χώρο του πετρόκτιστου σπιτιού που τον έχουν διαμορφώσει ως μουσείο από παραδοσιακά αντικείμενα, αναγνωρίσαμε τα βιβλία του Μακριδάκη ανάμεσα σε πινακωτές και ζωγραφισμένες στο χέρι κεραμικές στάμνες. Η κυρία Σοφούλα, δείχνοντας όλο καμάρι το «Ζουμί του Πετεινού», μας εκμυστηρεύτηκε: «Σ' αυτό εδώ το βιβλίο ο Γιάννης με έκανε ηρωίδα, είμαι η γυναίκα του πρωταγωνιστή! Μου άλλαξε μόνο το όνομα, με είπε «δώρο του θεού»». Ένωσα τότε ότι ένας τόπος αποκαλύπτεται στον επισκέπτη που θα θελήσει να τον αφουγκραστεί. Ίσως λοιπόν ένας τρόπος να επανακτήσουμε τον δεσμό με τον εαυτό μας, με τους άλλους, με τη φύση και με το πολυλάττο ελληνικό καλοκαίρι να μας δίνεται από τους λογοτέχνες, τα κείμενα και το δίκτυο που φτιάχνουν, σ' αυτό έγκειται το όραμα του «λογοτεχνικού τουρισμού».

Γυρίσαμε το νησί απ' άκρη σ' άκρη χωρώντας όσο περισσότερα χιλιόμετρα μπορούσαμε μέσα σε μία βδομάδα: από τη βόρεια πλευρά, από τη Βολισσό και το απόκοσμο οροπέδιο του Αίπους ως τα νότια μαστιχοχώρια και την ανατολική πλευρά του Κάμπου και της Χίου που αντικρίζουν το Τσεσμέ. Θέλω να πιστεύω πως φτάσαμε «σεβαστικοί ως επισκέπτες» και φύγαμε γεμάτοι από την ικανοποίηση της γνωριμίας με έναν μέχρι πρότινος άγνωστο τόπο στον οποίο θα επιστρέψουμε.

Η ΚΑΥΛΑ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ GENTRIFICATION

«Ήταν η ανάγκη μου να ξαναγεννηθώ». Αυτό απάντησε η Νόνικα όταν ο Πρετεντέρης τη ρώτησε γιατί χώρισε τον Αλέκο Αλεξανδράκη. Και αν η Νόνικα άφησε τον Αλέκο για να ξαναγεννηθεί, εγώ άφησα τον Στέφανο για να έχω τουλάχιστον έναν αξιοπρεπή θάνατο. Εν πάση περιπτώσει, χώρισα και άνοιξα Tinder για να βρω κάτι εύκολο και χαλαρό. Ματσάρω με νεαρό Λιβανέζο, τρίχα, μεγάλη μύτη, μαλλί-βοϊδογλειψιά με μπριγιαντίνη, ο τύπος μου. Λέγεται Rashad, 33, 1,77 ύψος, product manager. Είναι Κρίος, απόφοιτος πανεπιστημίου, έχει παιδιά και θέλει κι άλλα, εμβολιασμένος, με σκύλο, αντικαπνιστής, γυμνάζεται συχνά και τρώει κρέας. Ακούει Röyksopp, La femme και Μαρινέλλα. Τι να ακούει όσο κάνει τα dead-lifts του, θεέ μου;!

Μου στέλνει «hey» με ένα eggplant emoji και μία πονηρή φατσούλα. Βαριέμαι τα πολλά-πολλά, άλλωστε δηλώνουμε στα προφίλ μας ότι ψάχνουμε short-term fun και νομίζω πως συνεννοούμαστε. Βρίσκεται μόνο ένα χιλιόμετρο μακριά, μένει και αυτός κέντρο! Τέλειο!;

Στη συντομοτάτη επικοινωνία μας τον ρωτάω η πλήθια τι κάνει στην Ελλάδα. Μέχρι να μου απαντήσει με καθουσιαστικό λέγοντας ότι μπορεί να είναι μετανάστης ή απλώς τουρίστας. Αποφεύγω να σκεφτώ το χειρότερο. Το δίπολο καύλες-ιδεολογία θα μπορούσε να είναι θέμα διδακτορικής διατριβής που θα το υποστήριζα εύκολα. Υπάρχει μια ορατή, κόκκινη, χοντρή γραμμή που δεν μπορείς να ξεπεράσεις σε καμία συνθήκη, ακόμα και αν είσαι σαν στερημένο κοκόνι που πηδάει το μαξιλάρι του καναπέ με μίσος.

«Για άλλη μια φορά έπεσα μέσα, λοιπόν! Σας ευχαριστώ!» Ο τύπος παραδέχτηκε πως είναι ψηφιακός νομάς. Δουλεύει για μία σουηδική εταιρεία από την Ελλάδα στην οποία αποφάσισε να εγκατασταθεί μετά τις καλοκαιρινές του διακοπές στα νησιά. Τώρα ζει στα Εξάρχεια... Πάγωσα, δεν ήξερα πώς να πω αυτό που πρέπει να πω. Δεν ήθελα να δείξω απόλυτη ή επιθετική ή να προσβάλω τις επιλογές του, αλλά δεν μπορούσα να παραβώ τις αρχές μου. Και η αρχή μου είναι ότι αρνούμαι να πιω latte με γάλα αρακά που κοστίζει όσο ένα διαμέρισμα στην Κυψέλη το 2010 εξαιτίας αυτών των ατόμων.

Λοιπόν, οι καύλες φεύγουν, το bitch mode έρχεται. Ξεκινάω λέγοντάς του ότι κατανώ πόσο δελεαστικό είναι να δουλεύεις και να ταξιδεύεις ταυτόχρονα. Του συστήνω τον όρο gentrification, γιατί πολλά από τα λάθη μας έχουν όνομα αλλά αποφεύγουμε να τα δούμε (αμένισωτο). Τον ρωτάω πώς κατάφερε να γίνει τόσο πρωτότυπος και να επιλέξει και αυτός τα Εξάρχεια! Μήπως γιατί τα ενοίκια του κέντρου μπορείς πια να τα υποστηρίξεις μόνο αν πληρώνεσαι με μισθούς Σουηδίας;!

Φλέγομαι, όπως το εικονίδιο του app. Του εξηγώ πόσο άλλαξε το κέντρο της Αθήνας τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της τουριστικοποίησης και των παρεμβάσεων στο αστικό τοπίο από τον προηγούμενο δήμαρχο. Πάλι τα ακούει ο λάθος άνθρωπος, αλλά κάποιος πρέπει να τα ακούσει! Ο μεγάλος περίπατος της Τζούλης... Γιατί, Rashad, να τελειώσουμε πριν καν αρχίσουμε;

Είπα πολλά, μάλλον έγινα απόλυτη, επιθετική και προσέβαλα τις επιλογές του. Ποιος ήταν, όμως, ο άλλος δρόμος; Να πηδηκτώ με έναν new age αποικιοκράτη; Ο Rashad πληκτρολόγησε... Έγραφε και έσβηνε. Πιθανότατα θα με ευχαριστούσε που τον ενημέρωνα για το στεγαστικό πρόβλημα στην Αθήνα και θα απολογούνταν που οι επιθυμίες του ιεραρχούνταν ψηλότερα από τον σεβασμό της ζωής των μόνιμων κατοίκων. Ναι, όχι. Με έκανε unmatch (👎). Χωρίς να πει ούτε μία λέξη.

Δεν ήταν γραφτό μας. Αλλά η καθεμία από εμάς διαλέγει τις μάχες της. Και δεν είναι κάθε έρωτας ανίκητος στη μάχη, Σοφοκλή μου.

Raashad 33

 177cm

 Product Manager

 Lives in Athens

ΚΑΥΛΑ

HEY

ΚΑΥΛΑ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ...

για καρδιά
κορίτσια!

Εσύ τι θα έκανες αν πίστευες ότι ένας δολοφόνος κυκλοφορεί
ελεύθερος στην πόλη όπου ζεις; Η Πιπ Φιτζ-Αμόμπι είναι
αποφασισμένη να ανακαλύψει την αλήθεια και έτσι... Ξεκινούν όλα!

**Εγκλήματα, εξαφανίσεις, μυστικά, ψέματα
και μπόλικο σασπένς στην best seller
αστυνομική σειρά της Holly Jackson
που έχει μεταφραστεί σε 25 γλώσσες!**

Η ΕΛΛΑΔΑ ΑΠ' ΕΞΩ ΚΙ ΑΝΑΚΑΤΩΤΑ

Λίγο-πολύ όλοι όσοι είμαστε στη δεκαετία των είκοσι έχουμε πει «να σηκωθώ να φύγω από την Ελλάδα επιτέλους». Άλλοι πάνω στην αγανάκτησή τους για μια χώρα που δεν τους καταλαβαίνει, δεν τους σπριζίζει και δεν τους χωράει, κι άλλοι πιο ψύχραιμοι γιατί βαρέθηκαν και θέλουν να δουν τι υπάρχει «εκεί έξω». Οι απογοητεύσεις είναι συχνές και μας σπρώχνουν στο εξωτερικό που αστράφτει στις φωτογραφίες των φίλων μας και στις αφηγήσεις των γονιών μας. Μέχρι και οι νέοι στην υπόλοιπη Ευρώπη μοιάζουν πιο ενδιαφέροντες, πιο ανοιχτόμυαλοι και κάνουν όλα αυτά που παρακαλάμε τους φίλους μας να κάνουμε και εκείνοι πότε δεν θέλουν και πότε δεν έχουν χρόνο.

Πριν από έναν χρόνο και κάτι βρέθηκα στην Ιταλία, σε μια πόλη που δεν θυμίζει σχεδόν σε τίποτα αυτή που άφησα πίσω, για να εφεύρω μια ζωή όπως τη φανταζόμουν. Δυο-τρεις λέξεις ήξερα όλες κι όλες και αυτές τις στραβοπρόφερα. Η ελευθερία που έφερνε η αποδέσμευση από την προβλεψιμότητα της καθημερινότητας, της γλώσσας, της μουσικής και της κουζίνας ήταν απέραντη και με συνεπύρε. Απολάμβανα την κάθε μέρα στο υπέροχο ξαφνιαστικό νέο μου σύμπαν και δεν ένιωθα να μου λείπει τίποτα από τη ζωή μου στην Ελλάδα.

Τυχαία, μετά από κάποιους μήνες που ήδη είχα γνωρίσει λίγους Έλληνες και περισσότερους ξένους, βρεθήκαμε όλοι μαζί σε ένα karaoke party σ' ένα πολυσύχναστο φοιτητικό μπαράκι. Μετά τα χιλιοτραγουδισμένα «Sara perche ti amo» και «Felicita» μπαίνει στα ηχεία το intro ενός ύποπτα γνώριμου τραγουδιού. Οι Έλληνες κοιταχτήκαμε διερευνητικά μεταξύ μας, καθώς κάτι μας θύμιζε, όσο οι άλλοι συνέχιζαν κανονικά την κουβέντα.

Ναι, ήταν πια σαφές: κάποιος είχε ζητήσει να παίξει το «Ανάβεις φωτιές» της Βανδής.

Μόλις το καταλάβαμε μας άρπαξε ξαφνικός ενθουσιασμός και σηκωθήκαμε επάνω ανυπόμονοι να δούμε ποιος θα τραγουδήσει. Ήταν δυο κορίτσια και μόλις τελείωσαν το τραγούδι τρέξαμε να τους μιλήσουμε λες και ήμασταν μανιακοί φαν της Δέσποινας Βανδής, που βρήκαν επιτέλους ομοϊδεάτες να μεγαλώσουν το φαν κλαμπ. Η χαρά ήταν αμφίδρομη. Φερόμασταν με μια αδικαιολόγητη οικειότητα που μοναδική της βάση ήταν ένα ταίριασμα που μαντεύαμε πως είχαμε, πριν καν το ανακαλύψουμε. Εκείνη τη στιγμή καμία σημασία δεν είχε αν ταιριάζαμε σε οτιδήποτε άλλο πέρα από το ότι είχαμε κάποτε όλοι μας ακούσει αυτό το τραγούδι (σε κάποιο 2000s trash πάρτι, στο ραδιόφωνο, σε σπιτική μάζωξη ή κάπου αλλού) και το ξανακούγαμε τώρα, τόσο μακριά από όλα αυτά, μαζί.

Καθώς περνούσε ο καιρός είχαν δημιουργηθεί δύο βασικές παρέες: μια διεθνής και μια ελληνική, τις οποίες μπλέκαμε ανά διαστήματα. Σύντομα ανακαλύψαμε κι ένα μικρό ελληνικό εστιατόριο κάπου στο κέντρο. Πηγαίναμε συχνά-πυκνά για να τρώμε κάτι που έμοιαζε με ελληνική κουζίνα. Πάντα σε συνοδεία ελαφρολαϊκών και φόντο μπλε καθράκια με λευκές καλημέρες κι ελληνικά νησιά. Υπήρχε κάτι θεραπευτικό σε

αυτή τη γραφικότητα που μας έλκυε. Κάθε φορά πηγαίναμε και κάποιον καινούργιο από την παρέα να δοκιμάσει χωριάτικη, τζατζικι και τα λοιπά. Όταν έλεγε κανείς ότι κάτι του άρεσε, μας έπιανε μια αλλόκοτη υπερηφάνεια – λες και τα είχαμε φτιάξει εμείς.

Οι μέρες μας ήταν συνήθως χαρούμενες και γεμάτες μαθήματα, εκδρομές, σινεμά και πάρτι. Το να ζεις μόνος σου σε άλλη χώρα ισορροπεί ανάμεσα στο να σου φαίνονται όλα υπέροχα και στο να σου φαίνονται όλα βουνό. Για μέρες σαν τις δεύτερες, ένας από τους μηχανισμούς μου ήταν να παίρνω τηλέφωνο τη φίλη μου την Αναστασία και να της γκρινιάζω. Τρεις μήνες φιλίας, όταν είσαι μόνος σου στο εξωτερικό, ισοδυναμούν με τρία χρόνια.

«Έλα από το σπίτι, θα φτιάξουμε μακαρόνια και θα δούμε “Κωνσταντίνου και Ελένης”».

Μου έδινε πάντα την ίδια απάντηση κι ήταν πάντα ό,τι χρειαζόμουν. Σε μία από αυτές τις συναντήσεις αρχίσαμε να παρατηρούμε το παράδοξο της κατάστασης. Ήταν ένα φαινόμενο που μας εξίταρε να προσπαθούμε να εξηγήσουμε. Όλα αυτά που θεωρούσαμε τετριμμένα και που με τόση χαρά τρέξαμε να τους ξεφύγουμε ήταν τώρα αυτά που μας ένωναν και μας θεράπευαν.

Δεν ήταν ότι επικοινωνούσαμε καλύτερα μεταξύ μας επειδή μιλούσαμε την ίδια γλώσσα – ίσα ίσα μια γλώσσα που δεν μιλάς άπαιστα σε αναγκάζει να είσαι ευθύς και ειλικρινέστερος χωρίς διηθητικές και υπεκφυγές. Ούτε πάλι μας έλειπε η Ελλάδα, όλοι μπορούσαν να γυρίσουν και όλοι έμεναν. Απολαμβάναμε να τη νοσταλγούμε με μια αγάπη εξ αποστάσεως, όπως μια παλιά σχέση. Χαιρόμασταν όταν οι άλλοι σχεδίαζαν εκεί τις καλοκαιρινές διακοπές τους ζητώντας μας συμβουλές για τις ωραιότερες παραλίες ή όταν προσπαθούσαν να προφέρουν τις δύσκολες λέξεις. Άλλωστε σ' όποιον λέγαμε από πού ερχόμασταν, πάντα χαμογελούσε και είχε κι από μια ιστορία να μας πει.

Υπήρχε μεταξύ μας ένα δέσιμο πιο βαθύ και ρηκό ταυτόχρονα: είχαμε γελάσει με τα ίδια αστεία, είχαμε ερωτευτεί με την ίδια μουσική, είχαμε απομνημονεύσει τις ίδιες ποπ ατάκες τις οποίες αν έβαζες στη σειρά θα έβγαζες επεισόδια. Μπορεί τα γούστα μας να μην ταίριαζαν σε όλα αλλά ταίριαζαν τα συστατικά μας, στα οποία τελικά πάντα επιστρέφαμε. Όλοι είχαμε ο καθένας άλλες παρέες με παιδιά ολούθε, ξέραμε όμως ότι, αν χρειαστεί, έχουμε κι ο ένας τον άλλο.

Ήταν όμως και το άλλο. Για τους υπόλοιπους ήμασταν οι «Έλληνες» όπως για τη μια οικογένεια η άλλη είναι οι «Παπαδόπουλοι». Υπήρχε αυτή η αίσθηση της κοινότητας και της φροντίδας που χτιζόταν λίγο-λίγο ανεπαίσθητα από έξω προς τα μέσα και το αντίστροφο. Όπως οι οικογένειες, λοιπόν, γιορτές κάναμε πάντα μαζί στο διαμέρισμα με το μεγαλύτερο τραπέζι. Έφερνε κι ο καθένας ό,τι του είχε λείψει και γιορτάζαμε, κι αυτός ήταν ο μόνος πατριωτισμός που χρειαζόμασταν.

Το να ζεις μόνος σου σε άλλη χώρα ισορροπεί ανάμεσα στο να σου φαίνονται όλα υπέροχα και στο να σου φαίνονται όλα βουνό

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΙΖΑ ΜΑΣ

Η Σάντυ Φαμελιάρη, project manager στην οργάνωση Electra Energy για τη δίκαιη ενεργειακή μετάβαση, μας συστήνει τον εκδημοκρατισμό στην ενέργεια που φέρνουν οι ενεργειακές κοινότητες

Αν δεν γνωρίζεις τι είναι ενεργειακή κοινότητα, μην ανησυχείς, δεν είσαι μόνη. Θα τα πω συνοπτικά παρακάτω, εξάλλου. Ο κόσμος βρίσκεται σε μια εποχή όπου η αντίληψη για τη βιωσιμότητα και την περιβαλλοντική προστασία έχει γίνει πιο έντονη από ποτέ. Τι είναι όμως η βιωσιμότητα χωρίς κοινωνικά κριτήρια ή αναγνώριση των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων; Ένα πράσινο τίποτα. Τα πρόσφατα ακραία πλημμυρικά φαινόμενα, όπως και οι καλοκαιρινές πυρκαγιές, ανέδειξαν την ένταση της κλιματικής κρίσης και μοιάζει αστέιο που υπάρχουν ακόμα φωνές στην πολιτική που βάζουν φρένο στις βιώσιμες πρακτικές. Ώρα να πάρουμε στα χέρια μας την κατάσταση.

Ο προαναφερθείς όρος των *ενεργειακών κοινοτήτων* έρχεται να γεφυρώσει αυτό το κενό με τον καλύτερο τρόπο. Είναι ομάδες ανθρώπων, επιχειρήσεων ή οργανισμών που συνεργάζονται για να παράγουν, να διαχειρίζονται και να καταναλώνουν καθαρή ενέργεια, κοινώς έχουν τη δυνατότητα να αυτονομούνται, αλλά και να δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενέργειας έναντι κέρδους ή οφελών εξοικονόμησης. Νομικά στηρίζονται στη λογική των συνεταιρισμών και άρα όλα τα μέλη έχουν ισότιμο δικαίωμα ψήφου και είναι συνυπεύθυνα για τις αποφάσεις. Ο ρόλος τους στη μετάβαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι ιδιαίτερα κομβικός και έχει ευρύ κοινωνικό αντίκτυπο καθώς εκδημοκρατίζει την ενέργεια.

Σε μια τέτοια κοινότητα είμαι μέλος και εγώ: στον **Υπερίωνα**. Οι αναλύσεις για το θετικό αποτύπωμα των ενεργειακών κοινοτήτων σε κοινωνικά θέματα είναι πάντα ενδιαφέρουσες, αλλά όταν το ζεις από πρώτο χέρι έχει άλλη αξία. Ήμουν (ακόμα πιο) νέα όταν αποφάσισα να γίνω μέλος στον Υπερίωνα, και σε ένα κλίμα που οι θηλυκότητες στα 20s τους αντιμετωπίζονται σαν γλυκούλικά χαριτωμένα πλάσματάκια αντί ως υπό διαμόρφωση δυναμικές γυναίκες, ήταν αναζωογονητικό να αντιμετωπιστώ ισάξια.

Μετά από μια σειρά γραφειοκρατικών διαδικασιών και συνδιαλλαγής με τα μέλη, ξεκινήσαμε να φτιάχνουμε το φωτοβολταϊκό μας πάρκο, το οποίο θα δίνει δωρεάν ενέργεια σε 120 περίπου νοικοκυριά, επιχειρήσεις και περιβαλλοντικές οργανώσεις που συμμετέχουν στον Υπερίωνα. Δεν είμαστε όμως μόνο εμείς. Το πάρκο μας είναι μόλις 1 από τα 98 εν λειτουργία ή υπό κατασκευή πάρκα για *ενεργειακό συμψηφισμό* – έτσι ονομάζεται η διαδικασία διαμοιρασμού της ενέργειας που παράγεται μακριά από το σημείο όπου καταναλώνεται. Υπολογίζεται πως αυτά τα πάρκα θα παράγουν περί τα 65.000.000 κιλοβατώρες τον χρόνο για περίπου 10.000 νοικοκυριά, που θα γλιτώνουν 8 εκατομμύρια ευρώ από τους λογαριασμούς ενέργειάς τους.

Δεν είναι αμελητέα αυτά τα νούμερα εν μέσω οικονομικής, ενεργειακής και κλιματικής κρίσης. Όλες και όλοι που έχουμε πάρει την απόφαση να είμαστε σε ενεργειακή κοινότητα θα βοηθηθούμε και θα χτίσουμε ανθεκτικότητα απέναντι στις αυξομειώσεις των τιμών. Για μια οικογένεια με παιδιά, για μια μικρή επιχείρηση ή για μένα και άλλους νέους ανθρώπους που τώρα σχεδιάζουμε τη ζωή μας είναι σημαντικό αυτό.

Όλα αυτά τα πάρκα, επίσης, έχουν δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας. Από τα άτομα που μας βοηθούν στον συντονισμό, τους λογιστές, τις

εγκαταστάτριες των φωτοβολταϊκών και τους συντηρητές τους, μέχρι τις δικηγόρους και τους μηχανικούς. Θέσεις εργασίας που συμβάλλουν ετήσια σε μια μείωση ρύπων κατά 26.000 τόνους CO2 τουλάχιστον και είναι παντού στην Ελλάδα, δεν επικεντρώνονται στον νομό Αττικής και την πρωτεύουσα. Οποιαδήποτε αποκεντροποίηση συντελεί στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών, αφού ενισχύονται οι ευκαιρίες στο σύνολο της επικράτειας και μειώνεται η ανάγκη εσωτερικής μετακίνησης σε μεγάλα αστικά κέντρα με τα προβλήματα που αυτή προκαλεί (υπερσυγκέντρωση ρύπων, συνωστισμός και άλλα). Ενώ γενικά η ανακατεύθυνση πόρων από μεγάλες εταιρείες, π.χ. ενέργειας, σε πρωτοβουλίες ανθρώπων δημιουργεί τις συνθήκες για αμεσοδημοκρατία και δικαιοσύνη, δίνοντας λόγο σε εμάς για το πώς και πού θα αναπτυχθούν έργα ΑΠΕ.

Εκτός από την οικονομική πτυχή, οι ενεργειακές κοινότητες συμβάλλουν στην ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τις ενεργειακές πρακτικές και την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση. Στα λίγα χρόνια ύπαρξής τους οι ενεργειακές κοινότητες έχουν εντείνει το ενδιαφέρον των πολιτών για τις λύσεις απέναντι στην κλιματική κρίση. Οι δράσεις εξωστρέφειας όλο και πληθαίνουν και ο μικρόκοσμος των κοινοτήτων αυτών χαρακτηρίζεται από αλληλεγγύη. Στην αρχή του κειμένου υπάρχει η λέξη «γραφειοκρατία» και παρόλο που φάνηκε σαν μια μικρή αναφορά, αν δεν υπήρχε η αλληλοστήριξη μεταξύ διαφορετικών σχημάτων κανένα δεν θα τα είχε καταφέρει.

Η εθελοντική συμμετοχή σε μια ενεργειακή κοινότητα σημαίνει ότι στον ελεύθερο χρόνο μας πρέπει να λύσουμε κάθε πρόβλημα που συναντάμε. Ευτυχώς, όλες οι πρωτοβουλίες μοιράζονται την εμπειρία τους για το τι χρειάζεται σε κάθε στάδιο δημιουργίας και λειτουργίας μιας ενεργειακής κοινότητας και με μηδενικό αίσθημα ανταγωνισμού προσπαθούμε να ανεβάσουμε η μία την άλλη. Ακούγεται ίσως ασήμαντο, αλλά αν η συγκεκριμένη λογική εφαρμοζόταν καθολικά τότε η κοινωνία μας θα είχε εντελώς διαφορετικό πρόσωπο. Η κουλτούρα που τρέφεται σιγά σιγά θέτει τις βάσεις για ένα πραγματικά αλληλέγγυο μέλλον. Στις ενεργειακές κοινότητες δεν ισχύουν διακρίσεις ανάλογα με το φύλο, την ηλικία, την καταγωγή ή όποιο άλλο χαρακτηριστικό αποτελεί για μερικούς κριτήριο για να κακομεταχειριστεί μια ομάδα ανθρώπων.

Τα μέλη των ενεργειακών κοινοτήτων ζούμε ήδη στο 2050. Το έτος αναφοράς για κλιματική ουδετερότητα, και αν μου επιτρέπεται η έκφραση, για ένα καλύτερο «παρόν». Έτσι το ονειρεύομαι. Κι αν η δική μου προσωπική εμπειρία στερείται εγκυρότητας, τότε προτείνω να διαβάσετε την έκθεση «Ο κοινωνικός αντίκτυπος των ενεργειακών κοινοτήτων στην Ελλάδα» από την Electra Energy, το Heinrich Böll και τη RESCOOP που περιγράφουν την ίδια κατάσταση με πιο επιστημονικά λόγια χάρη στην πολυετή μελέτη τους.

Έχουμε ο ένας την άλλη απέναντι σε κάθε πρόβλημα και κάθε πολιτική που περιορίζει τα δικαιώματά μας ή την άνθησή μας. Κλιματική κρίση, άνοδος της ακροδεξιάς στην Ευρώπη, υποβάθμιση βιοτικού επιπέδου και κοινωνικές αδικίες βρίσκουν τοίχο στις συμπεριληπτικές και δημοκρατικές ενεργειακές κοινότητες.

poih_interest: Evà Papadakis - fotografies & poihsh

///το δέχομαι///

αν το δεχτώ και|απλώσω

τα πόδια μου|ξαπλώσω

στην αγκαλιά σου αν|δώσω

δίκιο|θα με παρηγορήσεις

που γεννήθηκα λάθος;|

«μερακλίνα | κουκιμπιπέρισα | ομπλαντί». Η ποιητική συλλογή του Ευά Παπαδάκη (εκδόσεις Ευρασία - Στιγμός, Αθήνα 2021, σελ. 99), που τιμήθηκε με το βραβείο Γιάννη Βαρβέρη 2022 της Εταιρείας Συγγραφέων, αφορά το κουήρ βίωμα, το σώμα, την επιθυμία, την οικογένεια. Μικρές χρωματιστές κάθετες γραμμές υποδεικνύουν στον αναγνώστη πού να πάρει ανάσα καθώς διαβάσει, με το χρώμα της γραμμής να υποδηλώνει ποιο πρόσωπο μιλάει κάθε φορά: η Μερακλίνα, η Κουκιμπιπέρισα ή το Ομπλαντί. Ο ρυθμός της ποίησής του είναι μουσικός, γεννάει λέξεις, παίζει με την προφορά, γκρεμίζει τους στικουργικούς κανόνες και εφευρίσκει μία νέα γλώσσα-δομή για να εισαγάγει θέματα όπως η ρευστότητα της σεξουαλικότητας και του φύλου, η κακοποίηση στη σχέση, η οικογένεια και το ίδιο το ανθρώπινο σώμα ως πηγή ζωής, έρωτα, πόνου και επιθυμίας. Τον συναντήσαμε έχοντας ο καθένας προσλάβει πολύ διαφορετικά το σώμα της δουλειάς του. Ο ένας διάβασε τη συλλογή ως μια συνομιλία του Παπαδάκη με τη μητέρα του, ο άλλος είχε ψυλλιαστεί τι παίζει με την τριπλή εκφορά μετά από κάτι που διάβασε στον Τύπο. Συζητήσαμε μαζί του αποκλειστικά για την ποίησή του, τα θέματα με τα οποία καταπιάνεται και τη μορφή που έχει δώσει στα ποιήματά του. Ξεφύγαμε μονάχα μια φορά μιλώντας για τη γενιά μας, με τον Ευά να λέει ότι πιστεύει πολύ σε αυτή, «πως έχουμε δύναμη αλλαγής, αλλά δεν είμαι σίγουρος για το αποτέλεσμα. Θεωρώ ότι τα θεμέλια των συστημάτων είναι τόσο εδραιωμένα και η προσπάθεια για αλλαγή γίνεται απομονωμένα, ενώ θα έπρεπε να συμβαίνει εκ των έσω με τους νέους να βρίσκονται στα μέσα αλλαγής. Καταλαβαίνω τους λόγους που η κάθε γενιά θέλει ίσως να κάτσει μόνη της, αλλά συγχρόνως χωρίς “μαζί” δεν έχει και νόημα».

Ακολουθεί ένα φωτογραφικό άλμπουμ της Ειρήνης Ανδρουλάκη με τον Ευά Παπαδάκη και όσα συζητήσαμε για την οικογένεια, τη γλώσσα και το ρυθμό στην ποίησή του.

///η νέα γενιά///

να προστατεύσουμε τα

παιδιά|τα καινούρια

πτώματα|

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

«Η ιστορία είναι το λαβ στόρι δύο γυναικών – η μία trans, η άλλη cis. Μερακλίνα είναι η μία ηρώδα, Κουκιμπιμπέρια η άλλη και το Ομπλαντί είναι το παιδί τους, το οποίο έρχεται ως η νέα ελπίδα, ως κάτι εντελώς ανοικτό.

Στη συλλογή πραγματεύομαι το θέμα του “είμαστε μαζί;”, “παραμένουμε μαζί;”. Τι σημαίνει για τη σχέση μας, ή για μένα, το ότι ξεκινάς μία μετάβαση; Η αγάπη μπορεί να είναι κάτι καθολικό αλλά συγχρόνως μπαίνει σε καλούπια και το ερώτημα είναι: “μπορώ να αγαπώ την άνθρωπό μου ως άνθρωπο και όχι απλώς ως κέλυφος;”.

Το ζήτημα της οικογένειας εδώ έχει να κάνει με την οικογένεια που φτιάχνουν οι ίδιες και νομίζω πως γενικά τα κουήρ ζευγάρια φτιάχνοντας οικογένειες χωρίς το κριτήριο της αναπαραγωγής είναι πιο ελεύθερα. Όταν μπαίνει το αναπαραγωγικό κομμάτι στη μέση, νιώθεις ημιτελής ως οικογένεια αν δεν έχεις εκπληρώσει τον “σκοπό” σου. Γι’ αυτό, νομίζω, πολύ λίγα ετεροκανονικά ζευγάρια αυτοπροσδιορίζονται ως οικογένεια όταν δεν έχουν αποκτήσει παιδιά. Αντίθετα τα κουήρ ζευγάρια, πέρα από νομικές ή βιολογικές δυσκολίες, επειδή έχουμε και μία λειτουργία, σαν *correct mechanism*, πολύ περισσότερο απ’ ό,τι τα στρέιτ ζευγάρια, θεωρούμε οικογένειες όχι αυτές που μας έχουν δοθεί, αλλά αυτές που επιλέγουμε.

Το “Ομπλαντί”, στο τελευταίο ποίημα, είναι ένας γρίφος, το παιδί της Σαφώς και της Λένας. Γενικά, το πώς μεγαλώνεις ένα παιδί είναι ένας γρίφος, πόσο μάλλον σε μία οικογένεια η οποία ξεκίνησε σε ένα ετεροκανονικό/καθεστωτικό πλαίσιο και το πλαίσιο αυτό γκρεμίζεται και ξαναχτίζεται και ψάχνει να βρει τα θεμέλια στα οποία θα στηριχθεί και πώς θα επικοινωνηθούν αυτά τα θεμέλια με το παιδί. Αυτός ο γρίφος, αυτό το ενδεχομενικό, έχει να κάνει με την πρόθεση της Λένας και της Σαφώς να έχει το παιδί αυτό που δεν είχαν οι ίδιες: το δικαίωμα στον αυτοπροσδιορισμό».

ΓΛΩΣΣΑ/ΜΟΡΦΗ

«Αυτό που με ενδιαφέρει πάντα είναι το μπόλιασμα, από αυτή την άποψη μπορούμε να μιλήσουμε για ελληνικότητα στη δική μου ποίηση. Κάποιες λέξεις, κάποια γράμματα, είναι με λατινικούς χαρακτήρες, σε κάποια ποιήματα τα -ρ είναι με πιο έντονους χαρακτήρες γιατί με ενδιαφέρει αυτό το πράγμα που εντοπίζω στα ομιλούντα νέα ελληνικά, η gen Z σαν να χρησιμοποιεί μια αφομοιωμένη αλβανική προφορά μιλώντας ελληνικά, που ενώ στην αρχή γινόταν κοροϊδευτικά, πια έχει αφομοιωθεί. Βλέπω αυτή τη γλωσσική ανάμειξη και στα κρητικά λόγω μεγάλου εργατικού δυναμικού αλβανικής καταγωγής.

Όσον αφορά τον τρόπο, αυτός προέκυψε. Ξεκίνησε από μία άσκηση σε ένα σεμινάριο δημιουργικής γραφής που έκανα, εκεί έγραψα το ποίημα “ο ακινός”. Ένιωσα ασφάλεια και οικειότητα μέσα σε αυτό το μορφολογικό κουκούλι. Ένιωσα ότι αυτόν το νέο τρόπο επικοινωνίας και γραφής μπορώ να τον φορέσω και να πω την ιστορία που θέλω. Μοιάζει, τουλάχιστον εξωτερικά, να είναι ένας τρόπος επιπηρευμένος, αλλά δεν το επέλεξα συνειδητά, συνέβη πηγαία. Μάλιστα, επειδή ήταν και για μένα μία καινούργια γλώσσα, το διάστημα που το έγραφα επικοινωνούσα έτσι και με φίλους. Δυσκολευόμουν να το πετάξω από πάνω μου, δεν ήταν απλώς αισθητικό. Ήταν ανάγκη, τρόπος ανάσας».

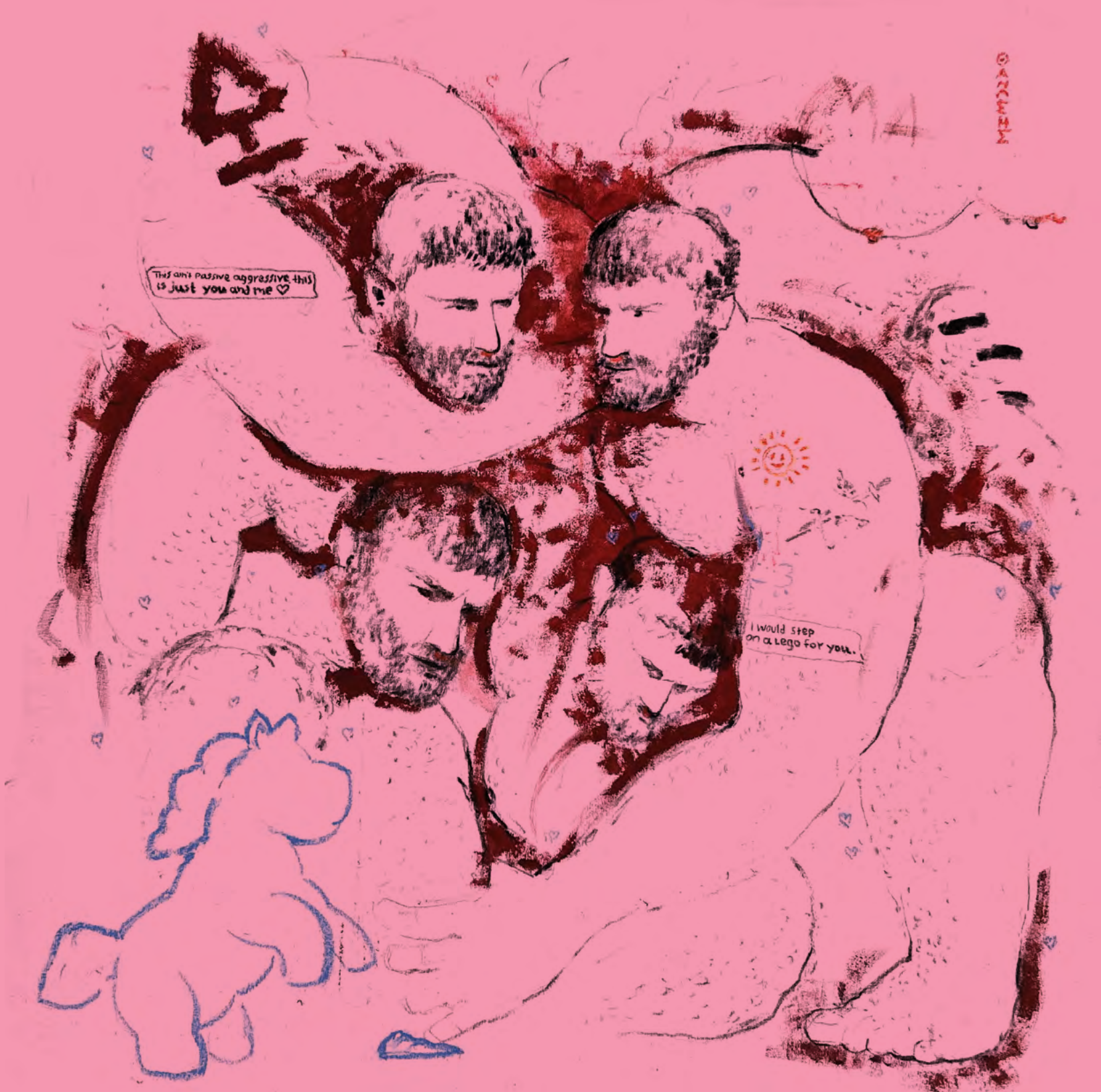

ΡΥΘΜΟΣ

«Έχοντας μεγαλώσει στην Κρήτη, παρ' όλο που δεν ήμουν βουτηγμένος στις μαντινάδες, ήταν ένα κομμάτι της κουλτούρας μου. Παράλληλα, όσο έγραφα άκουγα διαρκώς δημοτικά τραγούδια γιατί με βοηθούσαν να μπω σε ένα συγκεκριμένο κλίμα και παρατηρούσα ότι ο ρυθμός που έχουν τα ποιήματα είναι “άτακτο”. Τον ρυθμό, σε πολλά από τα ποιήματα, τον δίνει η επανάληψη των λέξεων, κι αυτό συμβαίνει και στα δημοτικά τραγούδια. Στο τραγούδι “Κωνσταντίνο” υπάρχει διαρκώς η επανάληψη του ονόματος “Λενιώ” κι εγώ υπέθετα ότι το τραγούδι απευθυνόταν σε κάποια “Λενιώ”, ενώ χρησιμοποιείται απλώς ως γέμισμα του ρυθμού. Χρησιμοποίησα κι εγώ την επανάληψη κάποιων λέξεων για να δώσω ρυθμό, κάποια πράγματα προκύπτουν έτσι, από το πουθενά. Έτσι προέκυψαν και οι γραμμές που έβαζα στα ποιήματα. Μου άρεσε που κάνοντας μουσική σαν παιδί χωρίζαμε τα μέτρα. Γράφοντας τα ποιήματα αυτά τα διάβαζα με έναν πολύ συγκεκριμένο τρόπο. Όταν τα έδινα σε άλλους και τα διάβαζαν εντελώς διαφορετικά αυτό με “στρέσαρε”. Κι έτσι αποφάσισα να βάζω γραμμές για να εξηγήσω πώς τα διάβαζα εγώ. Τώρα, δύο χρόνια μετά, τα διαβάζω κι εγώ διαφορετικά απ' ό,τι τότε και πρέπει να ασχοληθώ για να καταλάβω γιατί έβαζα εκεί τις γραμμές. Το αυθόρμητό μου πλέον με κατευθύνει κάπου αλλού. Οι γραμμές είναι απλώς μία πρόταση ανάγνωσης. Η καθεμία το διαβάζει όπως θέλει. Όταν έδειξα τα ποιήματά μου στην αδερφή μου, που είναι τραγουδίστρια όπερας, μου είπε ότι αυτό που έκανα ονομάζεται *ceasurae* (τσεζούρε), ένας μουσικός όρος που αφορά, ουσιαστικά, τον χωρισμό προτάσεων με βάση τις ανάσες. Ένας άλλος φίλος μου λέει: “Α, Όμηρος...”. Η πρόθεσή μου, όμως, δεν ήταν ούτε ο Όμηρος, ούτε το τσεζούρε. Ήταν απλώς να δείξω πώς τα διαβάζω εγώ. Όλο αυτό έγινε κάπως ασυνείδητα.

5,5 ΩΡΕΣ ΣΕ ΜΙΑ ΓΚΕΪ ΣΑΟΥΝΑ

Ακολουθώντας τα βήματα του Καπότε ανακάλυψα την κουλτούρα που περιβάλλει τα γκέι λουτρά

Ξυπόλυτος και μονάχα με μια πετσέτα να με τυλίγει από τη μέση και κάτω, διέσχισα τον διάδρομο που χώριζε τα αποδυτήρια από τις σκάλες για το πρώτο υπόγειο, εκεί όπου βρισκόταν η σάουνα. Σε αυτά τα δέκα μέτρα που με χώριζαν από τη σκάλα, ένιωθα ένα κράμα φόβου και ανυπομονησίας. Στα δεξιά μου πολυθρόνες με ολόγυμνους άντρες να βλέπουν νέτφλιξ σε μια μεγάλη τηλεόραση· έδειχναν να ξεκουράζονται, στα αριστερά μια μεγάλη μπανιέρα-τζακούζι με –νομίζω μέτρηση δεκαοκτώ– τύπους άλλοτε να απολαμβάνουν το τζακούζι και άλλοτε να φασώνονται. Προσπαθούσα να μην τους κοιτάζω, λες και ήμουν στο μετρό και έπρεπε από ευγένεια να μην καρφώνω το βλέμμα μου σε αγνώστους. Γρήγορα κατάλαβα πως **όλα μέσα στην γκέι σάουνα περιστρέφονται γύρω από το ένα πράγμα που τα πρώτα κοινωνικά μαθήματα στη ζωή μάς έχουν μάθει να αποφεύγουμε: το κοίταγμα αγνώστων.**

Ας πούμε, όμως, πώς βρέθηκα εκεί. Η λογοτεχνία φταίει. Συγκεκριμένα ο Τρούμαν Καπότε. Κάπου διάβασα πως ήταν ένας από τους διάσημους θαμώνες των Everard Baths, των περίφημων γκέι λουτρών της Νέας Υόρκης. Θα ήταν ψέμα να σας πω πως επισκέφτηκα τη σάουνα από μια διεστραμμένη έξη να κάνω ό,τι κάνουν και οι αγαπημένοι μου συγγραφείς γιατί αυτό θα απαιτούσε όταν φερ' ειπείν έχω writer's block να κρεμιέμαι ανάποδα, όπως ο Dan Brown. Θέλω να πω: δεν έχω τέτοια έξη, πήγα εντούτοις σε μια σάουνα γεμάτη γυμνούς γκέι άντρες για να δω πώς εκτόνωνε τις καύλες του ο Καπότε. Αφού διάβασα ότι είχε μόλις γράψει για τις επισκέψεις του στα λουτρά Everard, μου δημιουργήθηκε μεγάλη απορία για το πώς είναι μια τέτοια εμπειρία. Ξεκοκάλισα το «The Carote Reader» για να βρω το απόσπασμα, αλλά μάταια. Πουθενά. Έτσι λοιπόν αποφάσισα να πέρσω για την τιμή των όπλων και να το ζήσω ο ίδιος, αυτόπτης και αυτόκοος. Και να σας τα διηγηθώ.

Κατέβηκα τα σκαλιά και βρέθηκα μπροστά σε δύο πόρτες. Άνοιξα τη μία. Όργανα γυμναστικής, δυνατό φως, άντρες γυμνοί από τη μέση και πάνω με αθλητική περιβολή από τη μέση και κάτω. Κοινό φετίχ οι μυς στην κοινότητα. Οπισθοχώρηση. Δεν ήρθα εδώ ούτε για να γυμναστώ, ούτε για να δω άλλους να γυμνάζονται. Άνοιξα τη δεύτερη πόρτα. Τρομερή ζέστη και πολύ έντονη μυρωδιά. Όχι κάτι το ευχάριστο. Ατμοί, ζέστη, ιδρωτίλα. Το συνήθισα γρήγορα. Μπροστά μου νιπτήρες και στα δεξιά βαριές κουρτίνες από πλαστικό. Παραμέρισα τη μια κουρτίνα. Η μυρωδιά έγινε πιο έντονη και άρχισα να ιδρώνω περισσότερο. Έκατσα στα πλακάκια και περίμενα. Τι περίμενα, δεν ξέρω. Σε σάουνα δεν είχα ξαναπάει και δεν ήξερα ούτε τι να κάνω, ούτε πώς να υπάρξω στον χώρο, ούτε τι να περιμένω. Συγχρόνως σκεφτόμουν ότι δεν μου άρεσε που ήμουν ξυπόλυτος, αλλά ήταν ήδη πολύ αργά.

Σύντομα άρχισαν να μπαίνουν στο –ας το πούμε– δωμάτιο που καθόμουν, διάφοροι άντρες. Οι δύο πέρασαν σχετικά γρήγορα, με κοίταξαν, δεν ανταπέδωσα τα βλέμματα, οπότε έφυγαν. Ένας άλλος δεν πτοήθηκε, έκατσε απέναντί μου και άρχισε να τον παίζει κοιτώντας με. Σηκώθηκα και έφυγα από το δωμάτιο και ξεκίνησα να τριγυρνάω στη σάουνα που έμοιαζε με μικρό λαβύρινθο. Πολλά δωμάτια, αρκετές σκοτεινές γωνίες, πολλοί άντρες. Σε ένα δωμάτιο τρεις τύποι γύρω στα 50 έκαναν τρίο, ήταν πολύ έντονο, σαν σκηνή από πορνό με τον Rocco Steele, μου έκαναν νόημα να πάω να παίξω μαζί τους αλλά εγώ ακόμα αγρόν ηγόραζα. Κώλωσα. Πήγα πάλι στο δωματιάκι μου, το οποίο δεν ήταν άδειο πια.

Ένας μωδής νεαρός, γύρω στο 1.85, νιγηριανής καταγωγής όπως μου εξήγησε αργότερα στα γαλλικά, καθόταν ήδη εκεί. Πριν προλάβουμε να κάνουμε πολλές συστάσεις ή ό,τι άλλο, βρέθηκα εγώ από πάνω του κι ύστερα αυτός από πάνω μου να φιλιόμαστε. Κολλλάγαμε από τον ιδρώτα μας. Το δωμάτιο γρήγορα γέμισε με αδιάκριτα βλέμματα, τύπους που τον

επαιζαν κοιτάζοντάς μας, ένας οριακά επιχείρησε να «κωθεί» στη φάση. Το αγόρι με πήρε από το χέρι, βγήκαμε έξω και ακολουθήσαμε τη σκάλα, η οποία οδηγούσε σε ένα δεύτερο υπόγειο. Η αλλαγή θερμοκρασίας ήταν απότομη, ίσως και κάπως σοκαριστική για τα ιδρωμένα και ξαναμμένα σώματά μας. Σ' αυτό το υπόγειο υπήρχαν ντουζ και πολλά πριβέ δωμάτια, σε περίπτωση που κάποιος επιθυμούσε πιο ιδιωτικές τις στιγμές του, επίσης είχε μεγάλους σκοτεινούς χώρους με σύνεργα για ήπιο S&M. Τα δωμάτια ήταν σαν ένα τεράστιο κουτί από κόντρα πλακέ να ήταν τοποθετημένο στη μέση του υπογείου, τεμαχισμένο σε πιο μικρά κουτάκια. Οι περισσότεροι περπατούσαν γύρω από αυτό το «κουτί» για να γνωρίσουν κόσμο, να πάρουν μάτι σε κάποιο δωμάτιο, αν ήθελαν και οι συμμετέχοντες φυσικά.

Μπήκαμε σε ένα από τα δωματιάκια, τι δωματιάκια δηλαδή, οριακά μπορούσες να σταθείς όρθιος, αλλά τα δωματιάκια δεν ήταν για να σταθείς, ήταν για να ξαπλώσεις. Ακολούθησε μια από τις πιο ηδονιστικές στιγμές που έχω ζήσει. Υπάρχει κάτι στο σεξ με αγνώστους, στο σεξ με ανθρώπους που έχεις μόλις γνωρίσει: μια αίσθηση φόβου και σκανταλιάς και άγχους αλλά και ολοκληρωτικής απελευθέρωσης, κάτι πρωτόγνωρο και ζωώδες· δύο σώματα απλά ενώνονται για λίγο επειδή καύλωσαν, δεν τα απασχολεί ούτε να γνωριστούν, ούτε να ταιριάξουν, ούτε να αναπτύξουν στοιχειώδη οικειότητα ή κάποια επικοινωνία. Και καταλήγουν ηδώνοντας γρήγορα τα σκαλοπάτια της ερωτικής διαδικασίας να ικανοποιούν την επιθυμία τους, καταλύοντας κάθε σύμβαση.

Το σεξ τελείωσε κι εγώ άρχισα να περπατάω γύρω από τα δωμάτια ήμουν περιέργος, ήμουν (ένιωθα δηλαδή) περιπετειώδης, ήμουν επίσης δημοφιλής ως αρκετά νεαρός. Παρατηρούσα τους ανθρώπους που περπατούσαν κι αυτοί ή περίμεναν ακουμπισμένοι στον τοίχο του υπογείου να περάσει κάποιος που τους ελκύει, ώστε να του μιλήσουν. Νεύματα, κανα-δυό πιο «παραβιαστικά» αγγίγματα και ήχοι σεξ να έρχονται από τα δωματιάκια. Ανέβηκα πάλι στη σάουνα. Άρχισα να χαλαρώνω πια. Απολάμβανα τη ζέστη και ένιωθα τον ιδρώτα μου να παίρνει μαζί του την ντροπή και όλη την επιθυμία που καταπίεζα μέχρι να ενηλικιωθώ. Αντάλλαξα φιλιά με δύο ακόμη άντρες και ανέβηκα στο μπαρ για να ξεκουραστώ. Εκεί γνώρισα ένα συνομήλικο, ξανθό αμερικανάκι με τρομερό σώμα (παίκτης ράγκμπι γαρ) και με αντίστοιχη σβελτάδα κατεβήκαμε στη σάουνα, πήραμε από την προθήκη στον τοίχο προφυλακτικά και λιπαντικό (διανέμονταν δωρεάν σε κάθε δυνατό σημείο) βρήκαμε μια σκοτεινή γωνία και ηδονηθήκαμε. Πυροτεχνήματα. Τρυφερό και έντονο, τα πρόσωπά μας συσπώνταν από ηδονή ενώ ο ένας έσφιγγε τον άλλον πάνω του.

Έφυγα από τη σάουνα σκεπτόμενος τι είχα ζήσει και γιατί. Οι καύλες και η αφιλόρηστη επιθυμία ήταν το ένα, μια φολκλορική περιέργεια ήταν επίσης ένας παράγοντας που με οδήγησε στη σάουνα. Ήθελα πολύ να καταλάβω πώς είναι αυτοί οι χώροι και η εμπειρία που τους ακολουθεί. Τα γκέι λουτρά αποτέλεσαν για χρόνια ασφαλείς χώρους απελευθέρωσης της ομοφυλόφιλης επιθυμίας, σε εποχές που το βλέμμα, το φιλή, πόσο μάλλον ο έρωτας μεταξύ δύο αντρών ήταν πράγματα απαγορευμένα στον δημόσιο χώρο. Για πρώτη φορά στη ζωή μου έκανα σεξ χωρίς να πρέπει να σκεφτώ τι θα φορέσω για να αρέσω, χωρίς παιχνίδια μυαλού και κυρίως χωρίς να πρέπει να φιλτράρω όσα θα πω ώστε να φαίνομαι έξυπνος, χαρισματικός ή γοητευτικός και όλα αυτά προσπαθώντας παράλληλα να καθιστώ ευκρινή τον ρόλο μου στο σεξ. Χρειάστηκε απλά να υπάρξω στον χώρο και αυτό αρκούσε. Στην γκέι σάουνα δεν απαιτούνταν λόγια ή ντύσιμο για να επικοινωνήσεις την επιθυμία σου. Η επιθυμία σου βρίσκεται ήδη εκεί, πριν από εσένα. Όσα έχεις φαντασθεί βρίσκονται εκεί πριν κας την επισκεφτείς. Βρίσκονται στον γεμάτο μυρωδιές αέρα, στα υγρά πλακάκια της σάουνας, στα κακοφωτισμένα δωμάτια.

Υπάρχει κάτι στο σεξ με αγνώστους: μια αίσθηση φόβου και σκανταλιάς και άγχους αλλά και ολοκληρωτικής απελευθέρωσης, κάτι πρωτόγνωρο και ζωώδες· δύο σώματα απλά ενώνονται.

Φωτογραφίες: SEBASTIAN SALZMANN

ΑΘΕΝΣ

Await the escape

Ο Sebastian Salzman είναι φοιτητής Νομικής στο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου. Γεννήθηκε το 2000 και μεγάλωσε στη Δρέσδη. Τα τελευταία δύο χρόνια ο δεσμός του τον έφερνε συχνά στην Ελλάδα. Ελληνίδα αυτή, γνωρίστηκαν σ' ένα Erasmus στη Βουδαπέστη. Σε κάθε του επίσκεψη φωτογράφιζε την Αθήνα. Στις σελίδες που ακολουθούν είναι η πόλη μας μέσα από τα δικά του μάτια. Οι λεζάντες είναι επίσης δικές του.

Bustling Streets
Finally Rest

Care to sustain

ΓΕΜΙΖΕΙ ΑΔΕΙΑΖΕΙ & ΞΑΝΑ ΓΕΜΙΖΕΙ

Δίπλα στην πόρτα ένα μεγάλο παράθυρο με τα παντζούρια ανοιχτά, βλέπει στο δρόμο και τα τραπέζια. Γύρω από το παράθυρο, ο τοίχος κρύβεται πίσω από τις κορνίζες. Όλες οι φωτογραφίες τραβηγμένες από τον ιδιοκτήτη σε διάστημα τριάντα ετών. Όλες στο νησί. Όλες απεικονίζουν δέντρα που έχουν υποκύψει στον άνεμο. Λυγισμένοι κορμοί, τόσο που είναι σχεδόν παράλληλοι με το έδαφος. Τα κλαδιά ευθυγραμμισμένα στην ίδια κατεύθυνση. Μέρες με άπνοια; Φυσικά και υπάρχουν. Δεν γίνεται να φυσάει κάθε μέρα, δεν γίνεται. Κάθε μέρα όμως τα δέντρα περιμένουν τον αέρα υποταγμένα, ό,τι μέρα κι αν είναι. Έτσι έμαθαν. Τα φύλλα γραπωμένα, το ξύλο ταπεινό, κι όταν ο αέρας έρχεται, υπομονή. Όλες οι τελευταίες μέρες είναι μέρες άπνοιας. Ο ιδιοκτήτης έχει σκαμμένο πρόσωπο και γαλανά μάτια, τόσο γαλανά που είναι αδύνατο να εκδηλώσουν συναίσθημα. Τα φρύδια συνοφρυώνονται, οι ρυτίδες διπλώνουν, το στόμα χαμογελά – τα μάτια δεν ακολουθούν. Επτά πουκάμισα σε επτά διαφορετικά χρώματα, ένα για κάθε μέρα της εβδομάδας, τα μανίκια γυρισμένα τρεις φορές, χαλαρά γύρω από τους πήχεις καθώς τα χέρια βάζουν ένα παγάκι στο ποτήρι και ρίχνουν ούισκι. Εικοσιένα CD γραμμένα από τον ίδιο, τρία για κάθε μέρα της εβδομάδας, μουσική από τις δεκαετίες του '60, του '70 και του '80. Κοντά λευκά μαλλιά. Δύο μεγάλοι ανεμιστήρες γυρνούν στο ταβάνι. Ξύρισμα κάθε τρεις μέρες. Τέλη Ιουλίου. Δέκατη τρίτη μέρα καύσωνα. Τριάντα δύο βαθμοί, έντεκα η ώρα τη νύχτα. Διακοπή ρεύματος κάθε τέσσερα με πέντε λεπτά, για δύο με τρία δευτερόλεπτα. Κάθε τέσσερα με πέντε λεπτά απόλυτο σκοτάδι,

1

η μουσική σταματάει, όπως και οι ομιλίες, οι κινήσεις, η σκέψη. Αν κάποιο ποτήρι πάει να ακουμπήσει την μπάρα, το τραπέζι ή τα χείλη την ώρα της διακοπής, αν κάποια κουβέντα πάει να ακουστεί, όλα μένουν μετέωρα μέχρι να επιστρέψει το φως. Κάθε τέσσερα με πέντε λεπτά μπορεί το φως να μην επιστρέψει. Όλοι τους περιμένουν για να σιγουρευτούν ότι βλέπουν κι ακούνε ξανά. Οι ανεμιστήρες ξεκινούν και πάλι κι ο ιδιοκτήτης κουνάει το κεφάλι απογοητευμένος, γυρίζει την πλάτη στον κόσμο και ανάβει ξανά το στερεοφωνικό.

Στην μπάρα κάθεται ένα ζευγάρι λίγο πριν τα τριάντα. Πίνουν τζιν τόνικ με λίγο φρέσκο λεμόνι. Παρατηρούν το χώρο γύρω τους. Ακούν τη μουσική. Μετά από κάθε διακοπή, χαμογελούν. Ο ιδιοκτήτης ανάβει ξανά το στερεοφωνικό, ύστερα συναντάει το βλέμμα του κοριτσιού. Ο ντόπιος στη γωνία σηκώνει το χέρι του εννοώντας άλλο ένα. Ο ιδιοκτήτης πιάνει ένα ποτήρι, βάζει ένα παγάκι, ρίχνει ούισκι ενώ μιλάει στο κορίτσι.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Όλα τα κλιματιστικά στο νησί δουλεύουν ταυτόχρονα. Ξέρεις πόσα είναι; (κουνάει το χέρι εννοώντας πολλά)

Δεν αντέχει το σύστημα.

ΚΟΡΙΤΣΙ: Συμβαίνει συχνά;

2

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Τα τελευταία χρόνια. Πέρσι τον Δεκαπενταύγουστο είχαμε μπλακ άουτ. Πάνω κάνανε πανηγύρι με κεριά. Στα βόρεια χτίζουν εξήντα στρέμματα. A five year project, έτσι μου είπαν. Να δω τι θα κάνουμε με τόσα κλιματιστικά σε five years.

Ξύλινα ράφια πίσω από τον ιδιοκτήτη γεμάτα μπουκάλια. Ένα ταμπλό ασφυκτικά γεμάτο με χαρτονομίσματα από διάφορα μέρη του κόσμου. Ένα δεύτερο ταμπλό γεμάτο καρτ ποστάλ. Ένας μικρός μαυροπίνακας με το όνομα του μαγαζιού, με λευκή κιμωλία γράφει: TOM WAITS COULDN'T MAKE IT TONIGHT. Το αγόρι κατεβάζει το ποτό του. Οι διακοπές του δημιουργούν άγχος. Οι διακοπές ρεύματος το κάνουν χειρότερο. Πρέπει κάτι να συμβεί. Πρέπει να πιουν κι άλλο, πρέπει να μεθύσουν. Ίσως αν μεθύσουν να συμβεί κάτι φανταστικό. Ίσως να καταφέρουν να μείνουν ζύπνιοι ως την ανατολή. Πρέπει να έχουν δει μια ανατολή πριν τελειώσουν οι διακοπές. Να έχουν κάνει σεξ έξω, έξω από το δωμάτιο του ξενοδοχείου. Στη θάλασσα. Ενώ βγαίνει ο ήλιος. Κάτι που θα θυμούνται όταν πεθάνουν. Το κορίτσι τον ακουμπάει στο μπούτι.

ΚΟΡΙΤΣΙ: Τι σκέφτεσαι;

Διακοπή ρεύματος. Πριν σβήσουν τα φώτα και πριν από εκείνες τις σκέψεις, είχε μόλις περάσει μια ευτυχισμένη στιγμή, ενώ

3

έπιναν τα ποτά τους, οι ανεμιστήρες γυρνούσαν κι ο ιδιοκτήτης τους έλεγε κάτι για κλιματιστικά. Δεν μπορούσαν να το ξέρουν αυτό. Τα φώτα ανάβουν. Ο ιδιοκτήτης ανάβει το στερεοφωνικό. Το τραγούδι ξεκινάει από την αρχή.
ΑΓΟΡΙ: Τίποτα απολύτως.
ΚΟΡΙΤΣΙ: Ωραίο αυτό.

Το κορίτσι σκέφτεται ότι πάντα όλοι κάτι σκέφτονται κι ότι ποτέ δεν γίνεται να πλησιάσεις κάποιον αρκετά ώστε να ζει ο ένας μέσα στον άλλο. Απλώς δεν γίνεται.
Μια ηλικιωμένη γυναίκα από την Αυστραλία με ένα μακρύ φουστάνι έρχεται στην άκρη της μπάρας. Τον Μάιο ήταν στο Τόκιο και σκεφτόταν τον ιδιοκτήτη, που του αρέσει πολύ το Τόκιο. Ναι, το Τόκιο είναι υπέροχο, της απαντάει. Έξι μήνες το χρόνο ο ιδιοκτήτης ταξιδεύει. Εκείνους τους έξι μήνες, ξυπνάει και κοιμάται με τη σκέψη του μαγαζιού. Τον μαζεμένον τραπεζιών. Της κλειδωμένης πόρτας. Του αέρα στους γκρεμούς του νησιού. Κάθε χρόνο, έξι παράξενοι μήνες στις άκρες του κόσμου. Αν δεν φύγει, δεν μπορεί να επιστρέψει. Ο ντόπιος σηκώνει το χέρι. Ο ιδιοκτήτης πιάνει ένα ποτήρι, βάζει ένα παγάκι, ρίχνει ούισκι, πλησιάζει τον ντόπιο, πάει κάτι να του πει αλλά στην άλλη άκρη, στο γωνιακό τραπέζι, η νεαρή τουρίστρια του κάνει νεύμα. Παραγγέλνει άλλη μια μαργαρίτα. Γυρνάει σελίδα στο βιβλίο της. Ανάβει ένα τσιγάρο. Ο ντόπιος την κοιτάει. Τις προηγούμενες μέρες την κοιτούσε κι έβλεπε την πιο όμορφη γυναίκα που είχε δει στη ζωή του. Τώρα βλέπει μόνο μια γυναίκα που διαβάζει.

4

Η τουρίστρια πήρε πτυχίο κι έφυγε για τρεις μήνες διακοπές, μόνη. Έχει αφήσει το κινητό της κλειστό στο δωμάτιο. Έχουν περάσει τρεις εβδομάδες και δεν αντέχει τη μοναξιά. Κάνει ακριβώς ό,τι είχε φανταστεί. Μιλάει όταν θέλει να μιλήσει. Καπνίζει. Διαβάζει το βιβλίο της. Πίνει το ποτό της. Δεν αντέχεται. Η μαργαρίτα έφτασε. Κάθε τζούρα την πνίγει και της φέρνει αναούλα. Βάζει μια γουλιά μαργαρίτα στο στόμα για να της φύγει η γέυση. Το αλάτι της καίει τα χείλη. Διακοπή ρεύματος. Πάντα κατάπινε προσεκτικά. Φοβόταν μη στραβοκαταπιεί, πνιγεί και πεθάνει. Πιστεύει πως είναι το μόνο παιδί στον κόσμο που γεννήθηκε χωρίς μια ονειρική, έστω προσωρινή άγνοια κινδύνου. Γι' αυτό πιστεύει και στη μετενάρκωση. Πιστεύει πως κουβαλάει από γεννησιμιού τα αμέτρητα λάθη μιας προηγούμενης ζωής. Μέσα στο σκοτάδι, κρατάει τη γουλιά όσο πιο μακριά μπορεί από το λαρύγγι της. Τα φώτα ανάβουν. Σφίγγει τα μάτια και καταπίνει. Τα ανοίγει υγρά. Το μόνο που είχε ζητήσει ήταν να καπνίζει, να πίνει και να διαβάζει και δεν μπορεί να κάνει τίποτα από τα τρία σωστά. Είναι μια παρωδία της ιδέας που θα ήθελε να έχει για τον εαυτό της. Δεν μπορεί άλλο να υποδύεται την ενήλικη. Θέλει είτε να ενηλικιωθεί—να γίνει ένας άνθρωπος που είναι— ή, τουλάχιστον, κάποιος να της εξηγήσει πώς γίνεται. Να της δείξει τι πρέπει να κάνει. Να πάει σχολείο ξανά.

Η μουσική ξεκινάει. Ο ιδιοκτήτης πλησιάζει και πάλι τον ντόπιο που μόλις τελειώνει άλλο ένα ούισκι.

5

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: (μιλάει σιγανά) Είσαι καλά;
ΝΤΟΠΙΟΣ: Γιατί;

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Μήπως να μην πεις άλλο σήμερα;
Ο ντόπιος είχε ένα ήσυχο μυαλό. Έπινε γιατί του άρεσαν το γέλιο, το φλερτ και η ζαλάδα. Όταν περπατούσε στο νησί και τον χτυπούσε ο αέρας άκουγε, αλλά και σκεφτόταν μονάχα τον αέρα. Οι ριπές περνούσαν μέσα από τις συνάψεις του. Όταν κοιτούσε το ηλιοβασίλεμα έβλεπε τον ήλιο να πέφτει. Όταν ψάρευε έβλεπε ψάρια να πεθαίνουν. Τίποτα δεν του φαινόταν αδιάφορο, τίποτα δεν του φαινόταν ενδιαφέρον. Ένιωθε ότι υπήρχε για να νιώσει. Σήμερα όμως τα νιώθει όλα λάθος.

ΝΤΟΠΙΟΣ: Γιατί μου τα 'πες αυτά που μου 'πες χθες;

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Τι σου 'πα χθες;

ΝΤΟΠΙΟΣ: Χθες, που κλείσαμε το μαγαζί μαζί.

Που κάτσαμε και ήπιαμε μαζί.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Δεν θυμάμαι.

ΝΤΟΠΙΟΣ: Είχες γίνει τύφλα, γι' αυτό μου τα 'πες. Και τώρα δεν θες να πω εγώ.

Εγώ τι σου φταίω, ρε Θανάση;

ΘΑΝΑΣΗΣ: Μη φωνάζεις. Τι σου είπα χθες;

ΝΤΟΠΙΟΣ: Πρώτα μου είπες ότι θες να ζεις εδώ, γιατί εδώ δεν θα 'πρεπε, λέει, να υπάρχουν άνθρωποι. Είπες ότι εδώ δεν

6

φυτρώνει τίποτα, ότι ο ήλιος τσουρουφλάει κι ότι ο αέρας τα σαρώνει όλα. Είπες ότι δεν θα 'πρεπε να ζει κανείς εδώ και γι' αυτό θες να πεθάνεις εδώ, για να τα καταφέρεις. Να καταφέρεις τι; Να πεθάνεις;

ΘΑΝΑΣΗΣ: Μη μου δίνεις σημασία. Είχα πει κι έλεγα μαλακίες.

ΝΤΟΠΙΟΣ: Ύστερα μου 'πες ότι οι άνθρωποι έχουμε μέσα μας ένα...

δεν θυμάμαι αν το 'πες βαρέλι ή μπουκάλι ή... τέλος πάντων.

Μου 'πες ότι έχουμε μέσα μας ένα πράγμα που γεμίζει, αδειάζει και ξαναγεμίζει. Κι εσύ, μου 'πες, είσαι απ' τους άτυχους, που το μπουκάλι τους έχει τρύπες. Και είπες ότι δεν μπορεί να γεμίσει ποτέ. Σε είχα πάει μέχρι το σπίτι σου κι εσύ μου 'πες καληνύχτα και μου 'κλείσες την πόρτα στα μούτρα.

ΘΑΝΑΣΗΣ: Μη μου δίνεις σημασία.

ΝΤΟΠΙΟΣ: Και είχε κι αυτή την κωλόξεστη, κι εγώ δεν έκλεισα μάτι. Και σήμερα δεν μπορούσα να δουλέψω. Γιατί μου τα 'πες αυτά τα πράγματα, ρε Θανάση;

ΘΑΝΑΣΗΣ: Δεν ξέρω μωρέ, δεν είναι δικά μου. Κάποιος θα μου τα 'χε πει σε κάνα ταξίδι, θα τα θυμήθηκα και θα σου 'κανα πλάκα. Μη δίνεις σημασία.

7

ΝΤΟΠΙΟΣ: Δεν μπορώ, σου λέω. Ξύπνησα με ένα τρύπιο μπουκάλι στον λαιμό μου.

ΘΑΝΑΣΗΣ: Θα σου κεράσω ένα τελευταίο και θα πας για ύπνο.

Ο Θανάσης επιστρέφει πίσω από την μπάρα. Το κορίτσι αφήνει ένα χαρτονόμισμα και το ζευγάρι σηκώνεται. Το αγόρι και το κορίτσι ανυπομονούν να κοιμηθούν. Ο Θανάσης φέρνει το χέρι στην καρδιά του και ψελλίζει ευχαριστώ. Η τουρίστρια παρακολουθεί το ζευγάρι που περνάει την πόρτα αγκαλιασμένο και ξέρεi πως είναι ο μόνος άνθρωπος που δεν μπορεί καν να φύγει ικανοποιημένος από ένα γαμημένο μπαρ, και δη σε νησί. Διακοπή ρεύματος. Ένα μπουκάλι πέφτει και γίνεται θρύψαλα. Τα φώτα ανάβουν. Οι ανεμιστήρες ξεκινούν. Ο ντόπιος και η τουρίστρια κοιτάζονται. Κοιτούν ξανά την μπάρα, και τον χώρο πίσω της, που δεν υπάρχει κανείς. Ο ντόπιος θέλει να ρίξει ένα χαστούκι στον Θανάση, που χθες τον τρέλανε και σήμερα έχει όρεξη για πλάκες. Κοιτάζει ξανά την τουρίστρια και κουνάει το κεφάλι. Για μια στιγμή είναι όμορφη ξανά. Εκείνη κλείνει το βιβλίο κι ανάβει άλλο ένα τσιγάρο.

CARGO PANTS

Άνεση, στυλ και coolness, στοιχεία που αναζητούμε στο ντύσιμό μας. Τι καλύτερο από ένα cargo παντελόνι για να το πετύχουμε; Οι τσέπες χωράνε όλα σου τα πράγματα και αναβαθμίζουν το design. Η φαρδιά γραμμή δίνει το comfyness που ψάχνουμε, ενώ το ύφασμα με βαμβάκι και twill χαρίζει μαλακή αίσθηση. Το χρώμα αυτού; All time favorite black!

Διαθέσιμη στο adidas.gr και στο [adidas Originals Store](#) (Αθηνάϊδος 5, Αθήνα).

ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΜΑΣ ΧΟΡΙΖΕΙ

Μεταξύ μας, ο χρόνος έβρισκε πάντα μια ισορροπία. Για εμένα – τότε μόλις οκτώ ετών, το μέλλον ήταν ένα πέπλο πελώριο που κάλυπτε τα πάντα. Εκείνη το δικό της πέπλο το είχε ήδη διανύσει – και τώρα, βαρύ και σκονισμένο, κάλυπτε το παρελθόν. Έριχνε, κατά καιρούς, το βλέμμα της το βάθος, να αντικρίσει κάποια σπιθαμή φωτός. Μα έχανε έτσι την επαφή με το κοντινό. Όσο πιο φρέσκα και ζωντανά γινόντουσαν τα παιδικά της χρόνια, τόσο σκοτεινίαζε το χθες. Βάδιζε, άθελά της, ολοένα και πιο βαθιά σε αυτόν τον βούρκο τον αναμνήσεων.

Ανάμεσα σε αυτά τα δύο σκοτάδια –τον θάνατο, δηλαδή, και τη γέννα– η γιαγιά μου και εγώ επικοινωνούσαμε με μία δική μας γλώσσα, μία γλώσσα μυστική. Η γλώσσα αυτή –όπως όλες οι γλώσσες– βασιζόταν σε μία κοινή κατανόηση. Αντίθετα όμως με οποιαδήποτε άλλη, οι κατανόηση δεν ακολουθούσε τους κανόνες της λογικής. Εξάλλου, όταν τη δημιουργήσαμε, η γιαγιά μου με είχε ήδη ξεχάσει, και δεν θα με αναγνώριζε ποτέ ξανά.

Πίστευε –όπως πίστευε για τους περισσότερους ανθρώπους – πως ήμουν ο γιος της. Έλα παιδί μου –έλεγε, τονίζοντας πάντα το ‘παιδί’–, έλα να κάτσεις μαζί μου. Είχε υποχωρήσει η μνήμη της ήδη στα πρώτα χρόνια της μητρότητας. Από ό,τι κατάλαβα σταδιακά, ο πατέρας –όπως τα περισσότερα μικρά παιδιά– φοβόταν θανάσιμα το σκοτάδι. Για να τον καθησυχάσει, λοιπόν, η γιαγιά περνούσε όλο το βράδυ μαζί του, νανουρίζοντάς τον στα γόνατά της με ατελείωτες ιστορίες μέχρι να ξεπροβάλει το φως.

Είχε όμως άλλες αντοχές τότε η γιαγιά, και ούτε τα μισά της χρόνια. Πού να κάτω εγώ –στο μυαλό μου ήδη ανεξάρτητος άντρας τον οχτώ– στα γόνατά της;

Η λύση που βρήκα –για να μην την πληγώνω– ήταν να προσποιούμαι πως κάθομαι πάνω της, μα στην πραγματικότητα να κρατάω όλο το βάρος στα δικά μου γόνατα, αφήνοντας μεταξύ μας μερικά εκατοστά κενό. Σε αυτά τα εκατοστά –στο μοιρασμένο βάρος, σωματικό και ψυχικό– ζούσε η δική μας γλώσσα. Κατάλαβαινε αμέσως τη έκανα –και γιατί– μα δεν έλεγε τίποτα. Ήταν περήφανη γυναίκα.

Κράτησε λίγους μήνες μονάχα αυτή η γλώσσα – με τις βραδιές να λήγουν πάντα όταν ερχόταν ο πατέρας να με πάρει. Εκείνον, είχε χρόνια να τον αναγνωρίσει. Το παιδί της, εξάλλου, ήταν οκτώ, όχι πενήντα. Όταν πια σηκωνόμουν να φύγω, τα γόνατα πάντα πιασμένα από τη στάση, η γιαγιά με επιβράβευε με ένα μικρό σοκολατένιο τρουφάκι. Ήταν πάντα μαγατιάτικο και πικρό, μα για μένα, ήταν η πιο απτή απόδειξη ότι συνεννοούμασταν.

Δεν ήξερα γιατί με ενδιέφερε τόσο αυτή η σύνδεση, ούτε γιατί ένιωθα τόση περηφάνια και εγώ με αυτά τα πικρά τρουφάκια. Ακόμα και σήμερα, το βρίσκω δύσκολο να το εκφράσω σε λέξεις – μα το σχήμα της απάντησης είναι πλέον ξεκάθαρο στο μυαλό μου.

Όταν νοσηλεύτηκε, δεν πήγα να την δω. Στον πατέρα είπα πως με τρόμαζαν τα νοσοκομεία, και ενώ στην αρχή έφερε μερικές αντιρρήσεις, το δέχτηκε. Δεν μπορούσα να του πω την αλήθεια – πως δεν άντεχα να την δω τώρα που ήταν ξαπλωμένη. Που δεν θα μπορούσαμε να μοιραστούμε την περιορισμένη γλώσσα μας, με τις ιστορίες της, και το κενό ανάμεσα στα γόνατά μας.

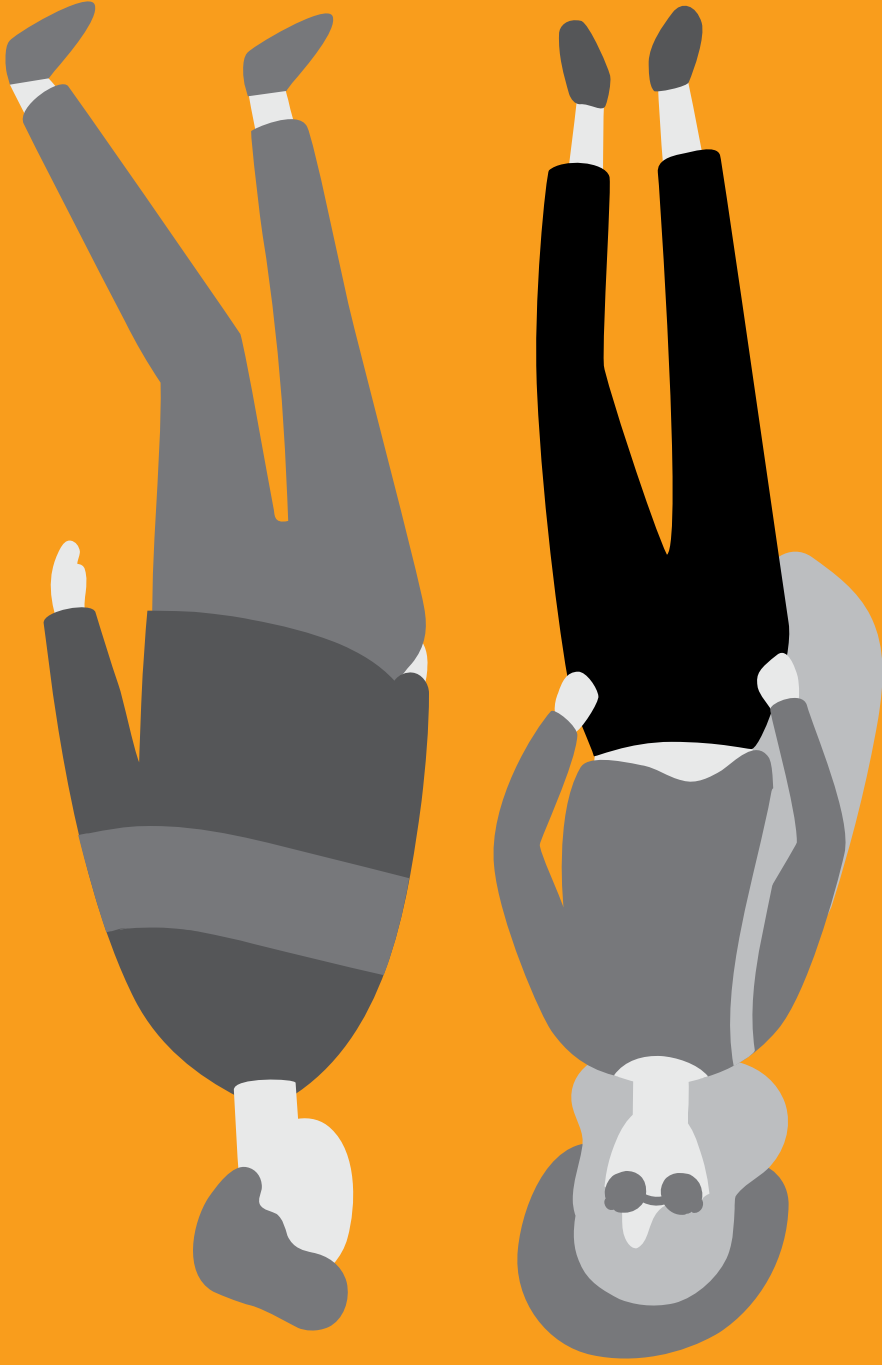
Πέθανε χωρίς να μιλήσουμε ξανά, και τα επόμενα χρόνια πέρασαν γρήγορα, με γέλια, φωνές, όνειρα και ανησυχίες. Διαπιστώνω τώρα, προχωρώντας ολοένα και πιο βαθιά στο δικό μου πέπλο, πως έχω χάσει και εγώ πλέον την ισορροπία. Μονάχα μια εικόνα μου μένει από τα χρόνια αυτά – το σαλονάκι της, πάντοτε υποφωτισμένο, και το μπολ με τα τρουφάκια, πικρά και μαγατιάτικα. Εκείνην δεν την θυμάμαι, ούτε το πρόσωπο, ούτε τη φωνή. Θυμάμαι μόνο έναν ψίθυρο αγνό, υποθέτω δικό της, ο οποίος δεν έχει δύναμη να εκφράσει καμία λέξη.

Πού να πήγαν, άραγε, αυτά τα λίγα εκατοστά που μας διαχώριζαν; Πού να πήγε το βάρος –αν υπήρχε και ποτέ– που μοιραζόμασταν; Δεν ξέρω. Μια μέρα όταν φτάσω πια στην άλλη άκρη του δικού μου πέπλου, θα κοιτάξω και εγώ πίσω, στο μακρινό σκοτάδι, και όχι στο κοντινό. Ελπίζω τότε να ξαναβρώ αυτό το σαλονάκι, τη φωνή, και τα τρουφάκια. Και το σχήμα αυτό, κάποτε τόσο ξεκάθαρο – του κενού ανάμεσα στον χρόνο.

NEA TENIA. NEA MYANA (;)

Η ΔΕΗ ρίχνει φως σε σημερινά κοινωνικά
ζητήματα και αναλαμβάνει δράσεις και
πρωτοβουλίες

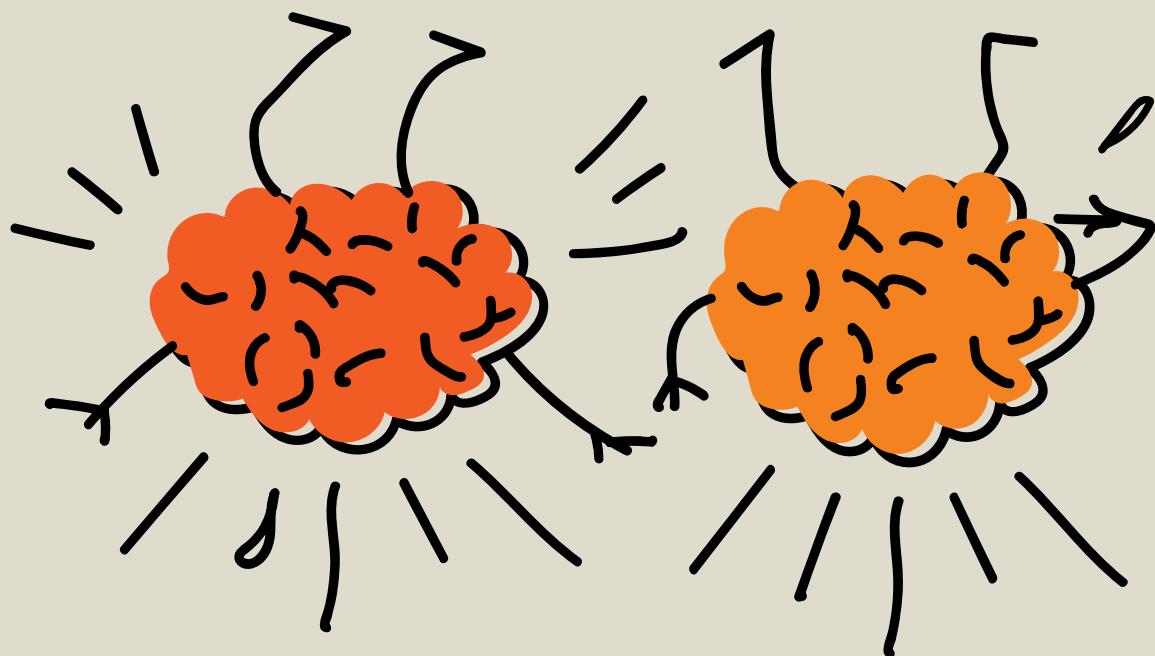
#allaoumenya

για την κοινωια

αλληλεγγυη

αλληλεγγυη
αλληλεγγυη

αλληλεγγυη
αλληλεγγυη

AΘΕΝΕΣ ΒΟΛΕ